

Broj: 05-50-1-2290/14
Sarajevo, 10.9.2014. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH

- Zastupnički dom -

SARAJEVO

PREDMET: Odgovor na zastupničko pitanje – dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 107. sjednici održanoj 10.9.2014. godine, utvrdilo je Odgovor na zastupničko pitanje koje je postavio Beriz Belkić, zastupnik u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

U privitku prosljeđujemo Odgovor radi njegovog dostavljanja zastupniku.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA**

Broj: 05-07-1-2290/14

Sarajevo, 10.9.2014. godine

Beriz Belkić, poslanik u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 69. sjednici Predstavničkog doma održanoj 3. jula 2014. godine, postavio je sljedeće poslaničko pitanje:

„Da li ste, i ako niste, da li namjeravate izvršiti sveobuhvatnu analizu primjene Zakona o autorskom i srodnim pravima i Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, i to po kategorijama prava i kategorijama djela sa područja književnosti, nauke i umjetnosti, što se odnosi i na srodna prava koja obuhvataju prava izvođača, prava proizvođača fonograma, prava proizvođača videograma, prava proizvođača baza podataka, prava izvođača, a u pogledu kolektivnog ostvarivanja prava za prava slijeđenja originalnih likovnih djela, prava na naknadu za privatnu i drugu vlastitu upotrebu, prava od kablovskog reemitovanja i prava press klipinga za koje je zakonom propisano da se moraju obavezno kolektivno ostvarivati. Ovakav sveobuhvatni izvještaj je potreban kako bi se sagledalo stvarno stanje u području autorskih i srodnih prava i da li ovi zakoni ispunjavaju svrhu i ciljeve zbog kojih su i doneseni. Analizu dostaviti Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.“

Na postavljeno pitanje, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 107. sjednici održanoj 10.9.2014. godine, utvrdilo sljedeći

ODGOVOR

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine usvojila je u 2010. godine dva zakona kojima se uređuje područje autorskog i srodnih prava. Prvi, Zakon o autorskom i srodnim pravima koji uređuje područje autorskog prava, srodnih prava, ostvarivanje i zaštitu tih prava i odnose koji sadrže međunarodne elemente. Drugi, Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava uređuje samo jedan od načina ostvarivanja ovih prava, putem kolektivnih organizacija. Oba zakona su objavljena u »Službenom glasniku BiH«, broj 63/10 i stupila su na snagu 11.08.2010. godine. Nakon usvajanja navedenih zakona, Predstavnički dom i Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH su tražili od Vijeća ministara Bosne i Hercegovine da nakon godinu dana od dana usvajanja zakona, Ustavno pravnoj komisiji Predstavničkog doma i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine podnese izvještaj o efektima primjene navedenih zakona. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 130. sjednici održanoj 19.08.2010. godine zadužilo Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine da, godinu po usvajanju Zakona o autorskom i srodnim pravima i Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, sačini i Vijeću ministara Bosne i Hercegovine podnese izvještaj o efektima primjene navedenih zakona.

Institut za intelektualno vlasništvo BiH je sačinio tri cjelovita Izvještaja o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini. Prvi izvještaj obuhvatio je period od 2005 – 2010. godine i usvojen je od strane Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 26. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 19.4.2012. godine, i na 15. sjednici Doma naroda, održanoj 15.5.2012. godine. Drugi Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovinu za 2011. godinu usvojen je od strane Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 44. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 14.3.2013. godine, i na 28. sjednici Doma naroda, održanoj 16.4.2013. godine. Treći Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovinu za 2012. godinu sa predloženim zaključcima, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je razmotrilo u usvojilo na 75. sjednici održanoj 11.12.2013. godine. Zaključak Vijeća ministara Bosne i Hercegovine je da Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine nastavi da informiše Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i javnost o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini putem svojih redovnih izvještaja o radu.

Integralni tekst navedenih izvještaja dostavljamo u prilogu ovog odgovora.

Analiza primjene odredbe člana 4. Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, kojim je propisano obavezno ostvarivanje prava na kolektivan način u slučaju a) ponovne prodaje originala likovnih djela (pravo slijeđenja), b) ubiranja naknade za privatnu i drugu vlastitu upotrebu djela, c) kablovsko reemitiranje autorskih djela, osim ako se radi o vlastitim emisijama radiodifuznih organizacija, nezavisno od toga da li su to izvorna prava radiodifuznih organizacija ili prava koja su na njih prenijeli drugi nosioci prava i d) pravo reproduciranja aktuelnih novinskih i sličnih članaka o tekućim pitanjima takve štampe (kliping), nije rađena s obzirom da od stupanja na snagu zakona nije dodjeljena niti jedna dozvola za kolektivno ostvarivanje navedenih prava. Institut je zaprimio sedam zahtjeva za dodjelu dozvole za kablovsko reemitiranje od kojih su 4 zahtjeva odbijena zbog neispunjavanja zakonskih uslova. Postupak po dva zahtjeva je u toku (zaprimljeni u julu 2014. godine).

IZVJEŠTAJ

O FUNKCIONIRANJU SISTEMA KOLEKTIVNOG OSTVARIVANJA AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA PERIOD 2005 - 2010. GODINA

Mostar, oktobar/listopad 2011. godine

SADRŽAJ

Pravni osnov.....	3
I Uvodne napomene o sistemu kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava.....	3
II Funkcioniranje sistema autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini u periodu od 2005 – 2010. godine.....	5
III Zaključak.....	7
IV Efekti primjene Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava ("Službeni glasnik BiH", br.63/10).....	8
V Prijedlog zaključka.....	10
VI Prilog: Poslovanje postojećih kolektivnih organizacija.....	
1. Poslovanje "SINE QUA NON" d.o.o. Sarajevo.....	PRILOG 1.
2. Poslovanje U.G "UZUS" Sarajevo.....	PRILOG 2.
3. Poslovanje U.G. "KVANTUM" Bijeljina.....	PRILOG 3.
4. Poslovanje "ELTA-KABEL" d.o.o. Doboj.....	PRILOG 4.

IZVJEŠTAJ

o funkcioniranju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini u periodu 2005 – 2010. godina

Pravni osnov

Izradom ovog Izvještaja Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine izvršava svoju obavezu koja proističe iz:

- Člana 12. Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava ("Službeni glasnik BiH", br. 63/10);
- Zaključka sa 80. sjednice Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine održane 30.06.2010. godine koji je usvojen uz tačke 4 i 5. Dnevnog reda – Prijedlog Zakona o autorskom i srodnim pravima i Prijedlog Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, koji glasi: "**Ustavnopravna komisija Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine godinu nakon usvajanja zakona iz tačke 4 i 5. razmotriće efekte njihovih izmjena i eventualno predložiti izmjene i dopune**";
- Zaključka sa 48. sjednice Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine održane 13.07.2010. godine koji je usvojen uz tačke 5. i 6. Dnevnog reda - Prijedlog Zakona o autorskom i srodnim pravima i Prijedlog Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, koji glasi "**Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine traži od Vijeća ministara Bosne i Hercegovine da nakon godinu dana od dana usvajanja Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine podnese izvještaj o efektima primjene navedenog zakona**";
- Zaključka sa 130. sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine održane 19.08.2010. godine kojim je Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine **zadužen da, godinu po usvajanju Zakona o autorskom i srodnim pravima i Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, sačini i Vijeću ministara Bosne i Hercegovine podnese izvještaj o efektima primjene navedenih zakona.**

I Uvodne napomene o sistemu kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava

Subjektivno autorsko pravo, kao i subjektivna srodna prava pripadaju kategoriji privatnih prava. Suština imovinskih ovlaštenja koja su sadržana u ovim subjektivnim pravima svodi se na ovlaštenje titulara da ubere ekonomsku korist od upotrebe predmeta zaštite u sferi javne komunikacije. Ta ovlaštenja čine imovinu titulara prava, kojom on upravlja u skladu sa svojom voljom i interesima. Osnovni akt tog upravljanja jeste akt volje da se drugom licu zabrani ili, pod određenim uslovima, dopusti korištenje predmeta zaštite. Zabrana djeluje *ex lege*, budući da su imovinska prava titulara isključive prirode i djeluju prema svima. Dopuštanje drugom licu da koristi predmet zaštite, pak, titular prava formalizuje zaključenjem ugovora sa zainteresovanim

licem (korisnikom predmeta zaštite). U slučajevima kad lično titular prava zaključuje ugovor ili to čini preko zastupnika koji, na osnovu punomoćja, djeluje u ime i za račun titulara prava, govori se o individualnom ostvarivanju prava.

Individualno ostvarivanje autorskog i srodnih prava nosi u sebi jedan sistemski problem. Naime, za pojedine vrste predmeta zaštite (npr. muzička djela, interpretacije, fonogrami) i pojedine oblike njihovog korištenja (npr. emitovanje na RTV), zakonito korištenje podrazumjeva potrebu permanentnog pregovaranja i zaključivanja velikog broja ugovora sa mnoštvom zainteresovanih korisnika, ubiranje naknade za korištenje od velikog broja subjekata, kao i praćenje izvršenja tih ugovora, uključujući i traženje sudske zaštite u slučaju povrede prava. Ta činjenica izlaže ne samo titolare prava, već i korisnike predmeta zaštite transakcionim troškovima koji su toliko visoki da obesmišljavaju i onemogućavaju poslovanje na taj način. Još od sredine 19. vijeka je odgovor na ovaj izazov sadržan u konceptu kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava.

Cilj kolektivnog ostvarivanja prava je da velikom broju korisnika omogući masovno zakonito korištenje predmeta zaštite velikog broja titulara prava, uz zaključenje jednog ili svega dva-tri ugovora sa isto toliko saugovarača, kako bi se transakcioni troškovi sveli u razumne okvire. Suština kolektivnog ostvarivanja prava je u tome da titulari prava ovlaste jednog subjekta koji će u svoje ime, a za njihov račun uspostavljati pravne odnose sa korisnicima i od njih ubirati naknadu. Da bi mogao da prema korisnicima djeluje u svoje ime, taj subjekt mora koncentrisati u svom portfoliju prava na korištenje predmeta zaštite svih titulara koji su ga ovlastili. Zato titulari prava tom subjektu prenose svoja isključiva ovlaštenja na korištenje svojih predmeta zaštite, a on ista ovlaštenja ugovorom ustupa korisnicima. Na taj način, kad jedan korisnik (npr. RTV stanica) zaključi ugovor s tim subjektom, on je za cijeli ugovorni period obezbjedio pravo da koristi sve predmete zaštite svih titulara prava za čiji račun taj subjekt djeluje. Tehnički naziv tog subjekta jeste „organizacija za kolektivno ostvarivanje prava“ (u daljem tekstu "organizacija").

Sa stanovišta građanskog prava, odnos između titulara prava i organizacije zasniva se na dva tipa ugovora. Jedan je ugovor o isključivom ustupanju imovinskih ovlaštenja organizaciji, za predmete zaštite pojedinog titulara prava. Na taj način organizacija postaje subjekt više vrsta imovinskih ovlaštenja na velikom broju predmeta zaštite mnoštva titulara prava. Drugi tip ugovora je ugovor o komisionu, kojim svaki titular prava (komitent) naloži organizaciji da u svoje ime, a za njegov račun (dakle, u svojstvu komisionara) stavi u promet imovinska ovlaštenja koja je pribavila, tj. ustupi ih uz naknadu svakom zainteresovanom korisniku. Budući da djeluje za račun titulara prava, organizacija je dužna da po odbitku svoje provizije (naknade za uslugu), raspodjeli titularima prava naknadu ubranu od korisnika.

Ovaj osnovni koncept organizacije može da funkcioniše na osnovu opštih pravila obligacionog prava, bez posebnih propisa o kolektivnom ostvarivanju prava. Istorijski gledano to je i bio slučaj u razvijenim evropskim državama tokom druge polovine 19. i prve polovine 20. vijeka. U suštini, to je bio slučaj i u Bosni i Hercegovini sve do donošenja Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava ("Službeni glasnik BiH", br. 63/10), odnosno početka njegove primjene 11.08.2010.godine. Posebni propisi o kolektivnom ostvarivanju prava imaju za cilj da imperativnim normama smanje autonomiju volje ugovornih strana na relaciji titular prava – organizacija – korisnik, i na taj način smanje prostor za eskalaciju problema koji su takvom sistemu imanentni. Osnovne odlike modernog sistema kolektivnog ostvarivanja prava su:

- Neprofitni karakter organizacije
- Specijalizacija organizacije za kolektivno ostvarivanje određenih prava na određenim vrstama predmeta zaštite

- *De iure* ili *de facto* monopolski položaj organizacije (Pošto je praksa funkcioniranja kolektivnog ostvarivanja prava pokazala da, kako sa stanovišta smanjenja transakcionih troškova, tako i pravne sigurnosti korisnika, konkurencija među organizacijama ne daje dobre rezultate, jedna od prvih stvari koje su uređene posebnim propisima o kolektivnom ostvarivanju prava jeste uvođenje monopolskog položaja organizacije)
- Demokratičnost upravljanja organizacijom
- Transparentnost njenog rada
- Zabrana diskriminatorne prakse organizacije prema pojedinim titularima prava, kao i prema pojedinim korisnicima
- Pravičnost u raspodjeli ubrane naknade titularima prava
- Efikasnost u materijalnom poslovanju
- Državni nadzor nad radom organizacija.

II Funcioniranje sistema autorskog i srodnih prava u BiH u periodu od 2005 do 2010. godine

Analizirajući situaciju u Bosni i Hercegovini tokom perioda 2005 - 2010. godina mora se konstatovati da materija kolektivnog ostvarivanja prava suštinski nije bila uređena. Osim što je utvrdio nadležnost Instituta da, pod uslovima propisanim Pravilnikom o stručnim kriterijima za obavljanje djelatnosti ostvarivanja autorskog prava i srodnih prava ("Službeni glasnik BiH", 10/02), izdaje dozvolu za rad organizaciji, kao i da vrši nadzor nad njenim funkcioniranjem, Zakon o autorskom i srodnim pravima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 7/02 i 76/06, u daljem tekstu: Zakon iz 2002. godine) je sva specifična pitanja sistema kolektivnog ostvarivanja prava ostavio otvorenim. Štaviše, nigdje u Zakonu iz 2002. godine nije ni pomenut pojam kolektivnog ostvarivanja prava, već je umjesto toga korišten izraz "ostvarivanje prava preko zastupnika". Iako direktno suprotan pojmu kolektivnog ostvarivanja prava, ovaj izraz je u praksi tumačen kao kolektivno ostvarivanje prava, a izraz "zastupnik" je tumačen kao "organizacija". Potpuno je izostalo uređenje gore pomenutih elemenata koji čine osobenost sistema kolektivnog ostvarivanja prava.

Na osnovu nadležnosti iz čl. 87, 106. i 109. Zakona iz 2002. godine i primjenom stručnih kriterijuma utvrđenih Pravilnikom, Institut za standarde, meriteljstvo i intelektualno vlasništvo BiH (pravni prethodnik današnjeg Instituta za intelektualno vlasništvo BiH, za poslove u području intelektualnog vlasništva) dodjelio je dozvole sljedećim specijalizovanim pravnim licima:

1. **"SINE QUA NON" d.o.o. Sarajevo**, Agencija za zastupanje i zaštitu autorskih prava, za ostvarivanje:
 - prava autora na osnovu punomoći autora, punomoći organizacija autora ili drugih nosilaca autorskih prava,
 - prava umjetnika izvođača na osnovu punomoći umjetnika izvođača, organizacija umjetnika izvođača ili drugog nosioca prava umjetnika izvođača.
 (akt broj: IP-5694/02-01SŽ od 04.06.2002. godine)
2. **UG "UZUS" Sarajevo**, Udruženje nezavisnih muzičkih autora, izvođača, aranžera i javnih ličnosti, za ostvarivanje:
 - prava umjetnika izvođača na osnovu punomoći umjetnika izvođača, organizacija umjetnika izvođača ili drugog nosioca prava umjetnika izvođača.

(akt broj: IP-5472/03-01SŽ od 30.07.2003. godine)

3. **U.G. "KVANTUM" Bijeljina**, Udruženje za zaštitu diskografskih izdanja, iz Bijeljine, za:
- obavljanje djelatnosti ostvarivanja prava proizvođača fonograma.
(akt broj: IP-5333/05-04VL od 10.10.2005. godine)

4. **"ELTA-KABEL" d.o.o. Doboj**, Preduzeće za prenos zvuka, slike ili ostalih informacija kablovima, za:
- obavljanje djelatnosti ostvarivanja autorskog prava i prava radiodifuznih organizacija.
(akt broj: IP-3905/06-04VL od 06.05.2006. godine)

Iz samih dozvola postojećim organizacijama je vidljivo da postoji djelimično preklapanje njihovog djelokruga, što je omogućilo konkurenciju među organizacijama. Ta, sa stanovišta modernog sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog prava, nepovoljna okolnost, posljedica je nepostojanja zakonske odredbe koja bi zabranila takvu pojavu. U tom smislu, Institut nije imao zakonski osnov da dozvolama koje izdaje razgraniči djelokrug pojedinih organizacija.

Prvi problem koji se pojavio je legitimacija organizacije da pred korisnicima istupa u svoje ime, a za račun titulara prava. Komisioni posao je valjan ako komisionar ima ono isključivo pravo koje želi da ustupi korisniku. To znači da se organizacija (komisionar) mora legitimirati pred korisnikom putem spiska titulara prava (komitenata), spiska predmeta zaštite (tzv. repertoar) i spiska konkretnih imovinskih ovlaštenja koja je od njih pribavila. To ima nekoliko posljedica. Prva je da odluka korisnika da li će zaključiti ugovor sa organizacijom zavisi od toga da li se na tim spiskovima nalazi ono što korisniku treba; druga je da postoji mogućnost da neka druga organizacija nudi korisniku repertoar nekih drugih titulara prava, pod uslovima koji su povoljniji. U Bosni i Hercegovini je, kako je već rečeno, stupanjem na snagu Zakona iz 2002. godine, uveden postupak izdavanja dozvole za rad organizacijama. Organizacije, kao npr. SINE QUA NON, d.o.o., su takvu dozvolu za rad koristile kao legitimaciju pred korisnicima, predstavljajući se kao jedini komisionar svih titulara prava iz specijalizacije koja je dozvolom definisana. Iz načina njihovog poslovanja nije bilo vidljivo da one na kolektivan način ostvaruju prava samo ograničenog broja titulara, te da korisnici, uprkos zaključenom ugovoru sa tom organizacijom i plaćanju tarifom utvrđene naknade, veliki broj predmeta zaštite iz njene specijalizacije i dalje koriste nezakonito. Praksa da se članstvom udruženja titulara prava (npr. muzičkih autora) u organizaciji, automatski i grupno ustupaju njihova imovinska ovlaštenja i zaključuje ugovor o komisionu, manjkava je sa stanovišta propisa obligacionog prava, te nikakva državna dozvola za rad organizacije ne može konvalidirati tu manu. U tom smislu, primjetna je pojava da su organizacije korisnicima "ustupale" i ona prava koja nemaju, tako da su korisnici koji su organizaciji plaćali naknadu za korištenje predmeta zaštite iz njene specijalizacije bili u zabludi oko obima repertoara za koji su pribavili prava. Ovaj problem nepotpune legitimacije organizacije svakako je negativno uticao na spremnost korisnika da zaključuju ugovore sa istom.

Drugi problem se odnosi na statusni oblik organizacije, a povezan je sa pitanjem da li je organizacija profitni ili neprofitni subjekt. Evidentno je iz spiska organizacija koje su dobile dozvolu Instituta da su SINE QUA NON i ELTA-KABEL privredna društva sa ograničenom odgovornošću, a UZUS i KVANTUM udruženja. U uslovima kad Zakon iz 2002. godine nije propisao da organizacija mora biti neprofitni subjekt, jasno je da nije moglo biti nikakvih ograničenja slobodi izbora statusnog oblika koji će organizacija imati. Ipak, ne može se previdjeti činjenica da organizaciona struktura i način upravljanja privrednim društvom sa ograničenom odgovornošću manje pogoduju neprofitnosti organizacije, nego što je slučaj kod udruženja. Ovo pitanje je važno jer se tiče najdubljeg smisla kolektivnog ostvarivanja prava, a to je da titulari prava, svojom voljom, povjere organizaciji da za njihov račun ostvaruje prava, odnosno ubire naknadu za korištenje predmeta zaštite. U tom smislu, neprofitni karakter organizacije je njeno „prirodno“ svojstvo o čijem očuvanju se staraju titulari prava koji su organizaciju stvorili radi svojih ekonomskih interesa, a ne radi nje same. Kad organizacija ima

karakter privrednog društva sa ograničenom odgovornošću, jasno je da titulari prava nisu njeni osnivači, niti da upravljaju njome, jer taj oblik organizacije pravnog lica nema organe u kojima bi oni bili predstavljeni.

Na to se nadovezuju problemi demokratičnosti, transparentnosti i efikasnosti rada organizacije. Naime, postoji rizik da se organizacija otuđi od svojih komitenata i počne da daje primat interesima svojih osnivača (ukoliko to nisu komitenti) ili zaposlenih. Da bi se to spriječilo neophodno je da postoje mehanizmi kojima komitenti (titulari prava) ostvaruju demokratsku kontrolu rada organizacije kroz odgovarajuće organe upravljanja, na kojima se donose planovi rada i polažu računi poslovanja. Sve organizacije u Bosni i Hercegovini su u izvještajnom periodu manifestovale naglašen deficit transparentnosti i demokratičnosti svog rada, čime su dovele u sumnju svoju osnovnu misiju.

Pošto je sasvim jasno da organizacija mora iz ubrane naknade pokrivati troškove svog rada, pitanje odnosa između sredstava koja su na ime naknade raspodjeljena titularima prava, s jedne, i troškova rada organizacije, s druge strane, jedan je od indikatora efikasnosti njenog rada, odnosno opravdanja njenog postojanja. Iako sve organizacije u Bosni i Hercegovini u izvještajnom periodu iskazuju visok stepen ekonomske neefikasnosti (pojedine, čak, troše sva ili skoro sav novac na pokriće troškova svog rada), evidentno je da titulari prava ni u jednoj nisu to pitanje pokrenuli kroz upravljačke mehanizme organizacije, već je to sporadično činjeno putem medija. To samo potvrđuje konstataciju da su organizacije u Bosni i Hercegovini otuđene od titulara prava radi kojih bi trebalo da postoje, već da slijede neke partikularne interese svojih osnivača, rukovodilaca ili zaposlenih.

Konačno, nedemokratičnost i netransparentnost poslovanja organizacije predstavlja osnov za sumnju u pravičnost kao logičan princip raspodjele ubrane naknade titularima prava. Upadljivo odsustvo podataka o tome koji se kriterijumi primjenjuju prilikom određivanja iznosa koji se raspodjeljuje pojedinim titularima prava, kao i konkretnih iznosa koji su raspodjeljeni, navodi na zaključak da se ti podaci čuvaju kao tajna koja bi, u slučaju njenog otkrivanja, mogla kompromitovati organizaciju i baciti nepovoljno svjetlo na njen rad.

Prilikom donošenja opšte ocjene o radu organizacija u Bosni i Hercegovini u izvještajnom periodu, kao i o aktivnostima Instituta na kontroli njihovog rada, mora se imati u vidu sljedeće:

- svi podaci o poslovanju organizacija pribavljeni su od njih samih, a ne nezavisnim i stručnim istraživanjem. To znači da se ovaj izvještaj ograničava na analizu neprovjerenih podataka koje su organizacije uputile Institutu na njegov zahtjev, i da se na osnovu toga izvlače pojedini zaključci;
- nadležnost Instituta da kontroliše rad organizacija je bila vrlo ograničena, i svodila se na to da dodjeljuje dozvolu za rad ukoliko su ispunjeni uslovi iz Pravilnika, i da oduzme tu dozvolu ako pomenuti uslovi prestanu da budu ispunjeni. Budući da se radi o tehničkim, odnosno kadrovskim uslovima, stvarna kontrola je bila izvan nadležnosti Instituta.

III Zaključak

Sistem kolektivnog ostvarivanja prava u Bosni i Hercegovini u izvještajnom periodu takoreći nije postojao, što se može zaključiti ne samo na osnovu slabih ekonomskih efekata poslovanja organizacija, nego i po načinu njihovog rada. Model organizacije nije postavljen logično – od titulara prava ka upravi organizacije, već obrnuto: nekoliko fizičkih ili pravnih subjekata osnuje organizaciju koja naknadno pribavlja legitimitet od onih radi kojih postoji. U uslovima nepostojanja transparentnosti i demokratičnosti poslovanja, ima mjesta sumnji u prave ciljeve postojanja organizacija.

Sve organizacije u Bosni i Hercegovini su u izvještajnom periodu poslovale u prostoru pravne praznine, bez posebnih zakonom definisanih pravila. Iz tog razloga se njihovo poslovanje, koje je inače u najvećem djelu nespojivo sa gore pomenutim principima modernog sistema kolektivnog ostvarivanja prava, ne može jednoznačno okarakterisati kao protivzakonito. Ovom konstatacijom se organizacije ne amnestiraju od odgovornosti za eventualne propuste u vezi sa poštovanjem propisa koji regulišu status pravnih lica, računovodstvo, knjigovodstvo, poreske obaveze i ugovorne obaveze.

Stupanjem na snagu Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava se u Bosni i Hercegovini konačno se zatvara pomenuta pravna praznina i stvara čvrst i moderan okvir za provođenje sistema kolektivnog ostvarivanja prava prema svojoj izvornoj misiji: službi ekonomskim interesima titulara prava, koji postaju glavni agens sistema, uz vođenje računa o legitimnim interesima korisnika.

IV Efekti primjene Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava („Službeni glasnik BiH“ br. 63/10)

Članom 44. Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava ("Službeni glasnik BiH", br.63/10) predviđeno je da organizacije autora i drugih nosilaca autorskih prava, te druga pravna lica specijalizovana za ostvarivanje autorskog prava koja su obavljala poslove kolektivnog ostvarivanja autorskog prava prije stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da rade i poslije stupanja na snagu ovog zakona.

Nadalje, prema stavu (2) navedenog člana zakona, sve postojeće kolektivne organizacije dužne su da svoj statusni oblik i svoje poslovanje usklade s odredbama novog zakona i podnesu zahtjev za izdavanje nove dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava uz dokaze o ispunjenju uslova prema "novom" zakonu, u roku od dvije godine od stupanja na snagu ovog zakona (odnosno do 11.08.2012. godine).

U cilju uspostave i efikasnog djelovanja sistema ostvarivanja autorskog i srodnih prava uključujući i kolektivno ostvarivanje, Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine je, u zakonskim rokovima, pripremio sve provedbene propise, i to:

- Pravilnik o medijaciji radi zaključenja kolektivnog ugovora o kablovskoj retransmiji radiodifuzno emitovanih djela ("Službeni glasnik BiH", br. 11/11);
- Pravilnik o načinu i formi ispunjavanja uslova za davanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava ("Službeni glasnik BiH", br.44/11);
- Odluka o iznosima naknada za reprodukovanje za privatnu i drugu vlastitu upotrebu autorskih djela i predmeta srodnih prava ("Službeni glasnik BiH", br.77/11).

Da bi se animirala najšira javnost, a posebno autori i korisnici, Institut je poduzeo brojne aktivnosti i organizovao niz seminara i radionica, među kojima:

1. U saradnji sa WIPO – Svjetskom organizacijom za intelektualno vlasništvo, Ženeva, organizovan je nacionalni seminar na temu: Kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava, u Sarajevu 28.10.2010. godine;
2. U saradnji sa USAID IPR projektom zaštite intelektualnog vlasništva u Bosni i Hercegovini održani su seminari u Sarajevu, Banja Luci i Brčkom o pravnom okviru za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini, u periodu maj - juni 2011. godine.

Na seminarima su prisustvovali predstavnici postojećih organizacija koje djeluju u Bosni i Hercegovini, brojni autori, predstavnici reprezentativnih udruženja korisnika (elektronski mediji, RTV, ugostitelji i drugi).

Rukovodstvo Instituta je organizovalo brojne sastanke sa autorima, udruženjima autora i predstavnicima reprezentativnih udruženja korisnika.

Kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava bila je i tema više sastanaka Vijeća za autorsko i srodna prava, savjetodavno-koordinacijskog tijela Instituta, na kojem je, između ostalog, organizovana i tematska sjednica o zakonskom okviru i djelovanju Regulatorne agencije za komunikacije (RAK), te o odnosima sa kolektivnom organizacijom u funkciji obezbjeđenja dokaza o zaštiti autorskih prava od strane korisnika.

U cilju dostupnosti javnosti svih informacija vezanih za sistem autorskog i srodnih prava prema novim zakonima iz 2010. godine, Institut je, u saradnji i uz tehničku pomoć EU i USAID IPR projekta, pripremio i štampao popularne publikacije pod nazivom:

- Osnivanje udruženja za zaštitu autorskih prava (zvanična publikacija WIPO, prof. Dr Ulrich Uchtenhagen, prevedena na tri službena jezika u BiH);
- Brošura Autorsko i srodna prava u Bosni i Hercegovini, u kojoj su obrađena oba zakona, o autorskom i srodnim pravima i o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava (priredila: direktorica Instituta za intelektualno vlasništvo BiH) i
- Afiša – zaštita autorskog prava

I pored uspostavljenog pravnog okvira i niza promotivnih aktivnosti, do zaključenja ovog izvještaja ni jedno udruženje niti postojeće organizacije nije dostavilo zahtjev Institutu za izdavanje dozvole za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava u skladu sa odredbama zakona.

Iako je primjena Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava na samom početku, već sada su vidljivi određeni pozitivni efekti njegove primjene:

- Animirani su autori i drugi nosioci prava u cilju organizovanja kolektivnih organizacija;
- Reprezentativna udruženja korisnika su aktivnije uključena u uspostavu novoga sistema, a naročito kod pregovaranja radi utvrđivanja tarife;
- Institut je dobio proširena ovlaštenja u vršenju nadzora nad radom kolektivnih organizacija, uključujući i pravo da u svako vrijeme zahtjeva od kolektivne organizacije izvještaj o vođenju poslova, kao i uvid u poslovne knjige i drugu poslovnu dokumentaciju.

Puni efekti primjene Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava će biti vidljivi tek nakon izdavanja dozvole i stavljanjem u funkciju organizacija za kolektivno ostvarivanje u skladu sa sistemom koji je utvrđen novim zakonom.

V Prijedlog zaključka

Institut za Intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine predlaže da se donese sljedeći

Z a k l j u č a k

1. Usvaja se Izvještaj o funkcioniranju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini, u periodu od 2005 do 2010. godine.
2. Donošenjem Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava ("Službeni glasnik BiH", br. 63/10) i provedbenim propisima uspostavljen je zadovoljavajući pravni okvir za kolektivno ostvarivanje, i u ovom trenutku nema potrebe za izmjenama i dopunama istog.
3. Pozivaju se autori i nosioci autorskog i srodnih prava da intenziviraju svoje aktivnosti u cilju ispunjavanja uslova za izdavanje dozvole za kolektivno ostvarivanje njihovih prava.
4. Neophodno je angažirati relevantne institucije u Bosni i Hercegovini da utvrde istinito i potpuno finansijsko poslovanje postojećih kolektivnih organizacija.

VI Prilog : Poslovanje postojećih kolektivnih organizacija

**POSLOVANJE "SINE QUA NON" d.o.o.
Agencija za zastupanje i zaštitu autorskih prava Sarajevo
za period 2005 – 2010. godine**

I Pravni osnov

Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine (*pravni prethodnik Instituta za intelektualno vlasništvo BiH*) Rješenjem br: IP-5694/02-01SZ od 04.06.2002. godine izdao je "SINE QUA NON" Društvu za pružanje intelektualnih usluga – Agenciji za zastupanje i zaštitu autorskih prava, d.o.o. Sarajevo, odobrenje za obavljanje djelatnosti ostvarivanja prava autora na osnovu punomoći autora, punomoći organizacija autora ili drugih nosilaca autorskih prava, prava umjetnika izvođača na osnovu punomoći umjetnika izvođača, organizacija umjetnika izvođača ili drugog nosioca prava umjetnika izvođača (u daljem tekstu: preduzeće "SINE QUA NON").

Preduzeće "SINE QUA NON" je upisano u registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu Rješenjem broj: UF/I 3234/97 dana 06.11.1997. godine.

Osnivač i vlasnik preduzeća "SINE QUA NON" je Amela Hadrović-Hasanefendić, a direktor Mirza Hajrić.

II Statut i organizaciona pitanja

Prema Statutu, organi preduzeća "SINE QUA NON" su: **Upravni odbor, Savjetodavno tijelo, Pravna grupa i Konsultantsko tijelo.**

Upravni odbor je kolegijalno upravljačko tijelo preduzeća "SINE QUA NON", a članove Upravnog odbora bira osnivač između eminentnih stručnjaka u BiH. Predsjednik Upravnog odbora je osnivač preduzeća "SINE QUA NON".

Prema Statutu, ciljevi preduzeća "SINE QUA NON" su zastupanje i zaštita autorskih prava u zemlji i inostranstvu.

U izvještaju dostavljenom po pozivu Instituta, se navodi da se krajem 2010. godine u bazi autora i djela nalazi 6.910 prijavljenih djela od 473 autora te da je preduzeće SINE QUA NON sklopilo 50 recipročnih ugovora sa inostranim organizacijama, koji pokrivaju preko 150 zemalja.

III Sticanje i raspolaganje imovinom

Imovinu preduzeća "SINE QUA NON" čine nepokretne i pokretne stvari, imovinska prava i novčana sredstva namijenjena djelovanju preduzeća. Za svoje djelovanje preduzeće osigurava sredstva od pružanja usluga konsaltinga, ostvarivanja, zastupanja i zaštite autorskih i srodnih prava i drugih izvora, u skladu sa zakonom. Za svoje obaveze preduzeće odgovara cjelokupnom svojom imovinom.

IV Udruženje "SINE QUA NON" i njegova veza sa preduzećem "SINE QUA NON"

Pod istim nazivom, "SINE QUA NON", osnovano je i Udruženje za kolektivno ostvarivanje i zaštitu autorskih i srodnih prava, na osnovu Odluke o osnivanju koja je donesena na osnivačkoj Skupštini održanoj 16.02.2005. godine u Sarajevu. Osnivači Udruženja su tri pravna lica:

- 1) Preduzeće "SINE QUA NON" d.o.o. Sarajevo
- 2) AMUS - Asocijacija kompozitora-muzičkih stvaraoca, Sarajevo i
- 3) Udruženje glumaca, Sarajevo.

Udruženje "SINE QUA NON" je upisano u Registar udruženja kod Ministarstva pravde BiH dana 17.07.2006. godine. Prema rješenju, ciljevi Udruženja "SINE QUA NON" su: kolektivno ostvarivanje i zaštita autorskog i srodnih prava u zemlji i inostranstvu, unapređenje kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u BiH u skladu sa zakonima BiH i međunarodnim dokumentima i standardima, saradnja sa drugim udruženjima i organizacijama za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava, poticanje i razvijanje stručnih i kolegijalnih odnosa među članovima udruženja, pružanje stručne pomoći članovima udruženja u ostvarivanju njihovih prava, aktivnosti u skladu sa zakonima BiH koji su u direktnoj vezi sa ostvarivanjem ciljeva.

Napomena: Udruženje "SINE QUA NON" Sarajevo, upisano u registar udruženja kod Ministarstva pravde BiH, **nema dozvolu** Instituta za intelektualno vlasništvo BiH za poslove kolektivnog ostvarivanja prava.

V Izvještaj o poslovanju za period 2005 – 2010 godine

U postupku nadzora nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje prava Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine uputio je poziv **preduzeću "SINE QUA NON"** za dostavljanje Izvještaja o vođenju poslova za period 2005 – 2010. godina, i naložio da se dostavi:

- informacija o pravu/ima koje ostvaruje;
- kopije punomoći autora i udruženja autora koji su ovlastili preduzeće za ostvarivanje njihovih prava;
- kopije ugovora sa korisnicima, po godinama;
- ukupno ostvarene prihode od korisnika iz BiH, po godinama;
- -ukupno ostvarene prihode iz inostranstva na osnovu ugovora o recipročnom zastupanju;
- iznose raspodjeljenih sredstava autorima i nosiocima prava, po godinama;
- iznose raspodjeljenih sredstava autorima iz inostranstva preko inostranih kolektivnih organizacija;
- iznose sredstava za pokrivanje troškova rada preduzeća, po godinama;
- plan poslovanja preduzeća, po godinama;
- odluke nadležnog organa preduzeća o usvajanju plana poslovanja, po godinama;

- finansijski izvještaj usvojen od strane nadležnog organa preduzeća, po godinama;
- revizorski izvještaj, zajedno sa mišljenjem ovlaštenog revizora o pravilnosti poslovanja preduzeća i njihove usklađenosti sa zakonom, aktima preduzeća i ugovorima zaključenim sa trećim licima, po godinama;
- kopije sudskih i upravnih odluka u kojima je preduzeće bilo jedna od stranaka.

Izvještaj o poslovanju preduzeća "SINE QUA NON" zaprimljen je dana 24.02.2011. godine. Uz izvještaj je dostavljena dokumentacija: kopije punomoći autora i udruženja autora koji su ovlastili preduzeće "SINE QUA NON" za ostvarivanje njihovih prava; kopije ugovora sa korisnicima, po godinama; plan poslovanja, po godinama; odluke organa preduzeća "SINE QUA NON" o usvajanju plana poslovanja, po godinama; finansijski izvještaj usvojen od strane organa preduzeća, po godinama; odluke organa preduzeća "SINE QUA NON" o usvajanju finansijskog izvještaja, po godinama; revizorski izvještaj, zajedno sa mišljenjem ovlaštenog revizora o pravilnosti poslovanja preduzeća "SINE QUA NON" i njihove usklađenosti sa zakonom, aktima preduzeća i ugovorima zaključenim sa trećim licima; kopije sudskih i upravnih odluka u kojima je preduzeće "SINE QUA NON" bilo jedna od stranaka.

Institut je 24.10.2011. godine uputio preduzeću "SINE QUA NON" poziv za dopunu izvještaja o poslovanju u kojem je naložio da dostavi podatke o potraživanjima (po godinama i ukupno) i informaciju o tome kome je doznačena razlika sredstava između ostvarenog prihoda, troškova poslovanja i raspoređenih sredstava.

Preduzeće "SINE QUA NON" je 28.10.2011. godine dostavilo Institutu dopunu izvještaja u kojem navodi da je **razlika sredstava** u iznosu od **597.977,70 KM** ostala na transakcionom računu preduzeća i da pripada stranim autorima čija djela su korištena na teritoriji Bosne i Hercegovine. U dopisu se navodi da razlika sredstava **nije nikome isplaćena** da te podatke ne mogu dostaviti.

U cilju izrade cjelovite analize poslovanja preduzeća "SINE QUA NON" Institut je uputio poziv korisnicima za dostavljanje podataka o iznosima uplaćenih naknada za korištenje autorskih djela i predmeta srodnih prava u periodu 2005-2010 godine.

Zahtjevano podatke dostavilo je 28 korisnika (radio i tv stanica). Prema dostavljenim podacima preduzeću "SINE QUA NON" je uplaćeno u izvještajnom periodu **857.282,60 KM**. Imajući u vidu da nisu dostavljeni kompletni podaci od strane korisnika, nije bilo moguće izvršiti upoređivanje sa podacima koje je dostavilo Preduzeće, te je izvještaj pripremljen samo na bazi podataka dobijenih od preduzeća "SINE QUA NON".

VI Finansijsko poslovanje

Prema navodima u izvještaju o poslovanju, ukupni prihod i rashodi preduzeća "SINE QUA NON" u periodu od 2005 - 2010. godine su, kako slijedi:

- ukupno ostvareni prihod iz BiH je **7.829.275,89 KM**, troškovi poslovanja su iznosili **1.585.161,95 KM**, a nosiocima prava je ukupno raspoređeno **5.793. 334,64 KM**,
- ukupno ostvareni prihod iz inostranstva, na osnovu ugovora o recipročnom zastupanju iznosi **147.198,43 KM**,

- autorima iz inostranstava je raspodjeljeno je **1.948.663,57 KM**, preko inostranih kolektivnih organizacija, bez podataka po godinama.

Tabela 1: Prikaz finansijskog poslovanja preduzeća "SINE QUA NON"

NAZIV KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	GODINA	UKUPNA POTRAŽIVANJA	OSTVARENI PRIHOD	TROŠKOVI POSLOVANJA	%	RASPOREĐENA SREDSTVA	%	RAZLIKA (OSTVAREN OG PRIHODA NAD RASHODIMA)
"SINE QUA NON" d.o.o. Sarajevo	2005	145.065,20	338.803,35	68.017,69	20%	297.675,79	88%	-26,89
	2006	111.944,20	684.879,18	136.311,69	20%	292.531,25	43%	256.036,24
	2007	111.947,00	1.309.998,99	262.737,59	20%	626.583,75	48%	420.677,65
	2008	109.879,40	2.030.585,94	407.303,76	20%	1.163.685,15	57%	459.597,03
	2009	336.595,50	1.487.922,25	312.895,21	21%	1.560.821,04	105%	-385.794,00
	2010	381.187,17	1.977.086,18	397.896,01	19%	1.852.037,66	94%	-254.883,49
	Ukupno	1.196.618,47	7.829.275,89	1.585.161,95	20%	5.793.334,64	74%	450.779,30

Ostvareni prihod prema sudskim odlukama

Prema dostavljenoj dokumentaciji za izvještajni period preduzeće "SINE QUA NON" iskazalo je potraživanja po osnovu pravosnažnih sudskih presuda u iznosu od **625.526.85 KM**, sudskih nagodbi u iznosu od **2.718.898.25 KM**, te nepravosnažnih presuda u iznosu od **160.924.03 KM**, što iznosi ukupno **3.505.349.13 KM**.

Tabela 2. Pregled ostvarenih prihoda prema sudskim odlukama

NAZIV KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	GODINA	PRAVOSNAŽNE SUDSKE PRESUDE	SUDSKE NAGODBE	NEPRAVOSNAŽNE SUDSKE PRESUDE
"SINE QUA NON" d.o.o. - Sarajevo	2005	23.175,00	939.618,32	0,00
	2006	35.168,37	0,00	0,00
	2007	89.674,48	6.149,93	13.500,00
	2008	253.894,29	163.688,25	0,00
	2009	130.979,27	1.548.813,58	43.026,08
	2010	92.635,44	60.628,17	104.397,95
	Ukupno	625.526,85	2.718.898,25	160.924,03

Obračun i raspodjela naknada (Tarifa)

Obračun i raspodjelu naknada domaćim i stranim autorima preduzeće "SINE QUA NON" vrši na osnovu Pravilnika o naknadama za javno izvođenje i saopštavanje javnosti muzičkih djela, te naknadama za korištenje muzičkih izvedbenih materijala sa tarifom minimalnih naknada, kojeg je donio **Upravni odbor Asocijacije kompozitora i muzičkih stvaralaca (AMUS) 02.07.2002. godine.**

VII Naknada za korištenje autorskih djela od korisnika u BiH

Pojedini korisnici (Kalman radio, Uno radio, RTV Tešanj, RTV Q) navode brojne prigovore na način poslovanja preduzeća "SINE QUA NON" i njegov odnos prema korisnicima usluga. Tako se navodi da je preduzeće "SINE QUA NON" imalo veoma nekorektan odnos prema većini elektronskih medija, da je prijetio korisnicima da ukoliko ne potpišu ugovor da neće dobiti dugoročnu dozvolu za rad od RAK-a, da nije prihvatilo nijedan prijedlog PEM-a (Reprezentativno udruženje elektronskih medija), uz prijetnju/obrazloženje/ da svoje ugovore može realizovati sudskim putem. Takođe navode da, i pored brojnih traženja preduzeće "SINE QUA NON" nikada nije dostavio spisak autora koje zastupaju, koliko su novca prikupili, po kom principu vrše raspodjelu, kojim autorima su isplatili tantijeme i u kome iznosu.

Stav svih korisnika (elektronskih medija) je da moraju plaćati korištenje autorskih djela, ali smatraju da se tarife moraju utvrditi pregovorima između kolektivne organizacije i reprezentativnog udruženja korisnika i po propisima novih zakona kojima je regulisana oblast autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini.

Z a k l j u č a k

Analizom podataka dobijenih od preduzeća "SINE QUA NON", konstatovano je sljedeće:

1. Pravno lice koje je od Instituta ovlašteno za poslove obavljanja autorskih i srodnih prava je **preduzeće "SINE QUA NON" d.o.o. Sarajevo**. Udruženje "SINE QUA NON" koje je osnovano 2006. godine nije se nikada obratilo Institutu za dobijanje dozvole za kolektivno ostvarivanje autorskih i srodnih prava.
2. Prema priloženoj dokumentaciji, cjelokupno poslovanje u oblasti kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava vršilo je preduzeće "SINE QUA NON" d.o.o., kao profitni subjekt koji se bavi i drugim djelatnostima. S obzirom da se u izvještaju poziva na neke odluke Udruženja i da je preduzeće "SINE QUA NON" jedan od tri osnivača Udruženja "SINE QUA NON" (AMUS, Udruženje glumaca Sarajevo i preduzeće „SINE QUA NON“ d.o.o.) iz dokumentacije nije jasno koji je subjekt, odnosno organ donosio odluke u vezi sa kolektivnim ostvarivanjem autorskih i srodnih prava. Primjera radi, odluke o usvajanju plana poslovanja od 2005-2010. godine donosila je Skupština preduzeća "SINE QUA NON" d.o.o. iako prema Statutu preduzeća taj organ ne postoji.
3. U izvještaju je iskazan **ostvoreni prihod** iz BiH u ukupnom iznosu od **7.829.275,89 KM**, i inostranstva u ukupnom iznosu od **147.198,43 KM**, odnosno ostvoreni prihod u iznosu od ukupno **7.976.474,32 KM**, s jedne strane, dok su s druge strane iskazani **troškovi poslovanja** u iznosu od **1.585.161,95 KM** (odnosno 20% u odnosu na ostvoreni prihod). Raspoređena sredstva nosiocima prava u BiH i inostranstvu su u ukupnom iznosu od **7.741.998,21 KM** (u BiH je raspodjeljeno 5.793.334,64 KM, a u inostranstvo je raspodjeljeno 1.948.663,57 KM). Iz navedenog proizilazi da je **ukupno raspodjeljeno 97% sredstava** u odnosu na ukupan prihod. Nije jasno na koji način su pokriveni troškovi poslovanja i raspoređena sredstva na nosioce prava, jer se javlja razlika između ostvarenih prihoda i rashoda u iznosu od **1.350.685,84 KM** (troškovi poslovanja i raspodjela sredstava na nosioce prava su veći od ostvarenih prihoda za iskazano razdoblje). Iz dopune izvještaja iz 28.10.2011. godine je vidljivo da nije dokazana razlika sredstava između ostvarenih prihoda i rashoda niti su dostavljeni podaci o osobama kojima je doznačena razlika navedenih sredstava.

4. Uočen je nesrazmjer između sredstava naplaćenih sudskim putem po osnovu pravosnažnih sudskih presuda i sudskih nagodbi, i ukupno ostvarenih prihoda po godinama (kao primjer navodimo da je u 2009. godini po osnovu sudskih presuda i nagodbi prikazan prihod od **1.679.792,85 KM**, a ukupan ostvareni prihod za 2009. godine je iznosio **1.487.922,25 KM**).
5. Imajući u vidu da je smisao kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava ubiranje sredstava za račun nosilaca prava, i da prema međunarodnoj praksi troškovi organizacije ne bi smjeli da prelaze 20-30% ostvarenog prihoda, preduzeće "SINE QUA NON" se, prema sopstvenim podacima, kreće u tim granicama. Međutim, preduzeće „SINE QUA NON“ je privredni subjekt koji se bavi različitim djelatnostima, te iz priloženog bilansa stanja i uspjeha nije moguće razdvojiti i provjeriti podatke navedene u izvještaju, koji se odnose na prihode i rashode po osnovu kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava, od njegovih prihoda koji su ostvareni po drugim osnovama. Drugi dokumenti koji bi poslužili za provjeru tačnosti podataka o ubranim i raspoređenim sredstvima za korištenje autorskih djela nisu dostavljeni.
6. Prilikom donošenja opšte ocjene o poslovanju preduzeća "SINE QUA NON" d.o.o. Sarajevo treba imati u vidu da se izvještajni period odnosi na vrijeme važenja Zakona o autorskom i srodnim pravima iz 2002. godine (stari zakon), kojim je materija kolektivnog ostvarivanja autorskih i srodnih prava bila regulisana samo u rudimentarnom vidu. Budući da je od 2010. godine u primjeni Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, koji naglašeno precizno reguliše ovu materiju u skladu sa standardima u uporednom pravu, neophodno je konstatovati da dosadašnji način poslovanja "SINE QUA NON" d.o.o. nije moguće nastaviti, jer ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije za kolektivno ostvarivanje, načina raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonski regulisanog cilja.

[Kraj dokumenta]

POSLOVANJE U.G. "UZUS" SARAJEVO
Udruženje nezavisnih muzičkih autora, izvođača, aranžera i javnih ličnosti
za period 2005 – 2010. godina

I Pravni osnov

Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine (*pravni prethodnik Instituta za intelektualno vlasništvo BiH*) Rješenjem br: IP-5472/03-01SŽ od 30.07.2003. godine izdao je "UZUS" Sarajevo - Udruženju nezavisnih muzičkih autora, izvođača aranžera i javnih ličnosti, odobrenje za obavljanja djelatnosti ostvarivanja prava umjetnika izvođača, organizacija umjetnika izvođača ili drugog nosioca prava umjetnika izvođača, na osnovu punomoći nosilaca prava (u daljem tekstu: Udruženje "UZUS").

Udruženje "UZUS" je upisano u Registar udruženja kod Ministarstva pravde BiH dana 04.06.2003. godine. Prema Statutu ciljevi odnosno djelatnost Udruženja su:

- *zaštita autorskih djela nezavisnih muzičkih autora, izvođača, aranžera i javnih ličnosti članova Udruženja,*
- *međusobna saradnja i razmjena iskustava članova iz okvira oblasti kojima se bave,*
- *praćenje rada na terenu, pružanje pravnih savjeta koji se odnose na realizaciju prava u skladu sa važećim zakonima koji regulišu pojedine oblike stvaralaštva,*
- *edukacija mlađeg članstva,*
- *pružanje podrške pri organizovanju koncerata, te drugih javnih nastupa, saradnja sa drugim sličnim udruženjima, kao i institucijama u zemlji i inostranstvu, druge djelatnosti u skladu sa Statutom i aktima Udruženja.*

Ovlaštene osobe Udruženja "UZUS" su: Denis Murtić, predsjednik Skupštine i Omar Mehmedbašić, predsjednik Upravnog odbora.

II Statut i organizaciona pitanja

Prema Statutu, organi Udruženja su: Skupština Udruženja i Upravni odbor.

Skupština je najviši organ Udruženja i sačinjavaju je svi članovi. Skupština se sastaje prema potrebi, a najmanje dva puta godišnje. Skupština Udruženja: donosi Statut, daje saglasnost na pravne radnje preduzete u postupku osnivanja Udruženja, usvaja finansijski plan odnosno finansijski izvještaj za svaku godinu, usvaja plan i program rada, te završni račun Udruženja, usvaja izvještaj o radu Udruženja, kao i druge izvještaje koje pripremi Upravni odbor, odlučuje o udruživanju u saveze, pripajanju, razdvajanju, transformaciji, raspuštanju i prestanku rada i drugim statusnim promjenama Udruženja, bira i opoziva članove Upravnog i Nadzornog odbora i predsjednika Skupštine i odlučuje o svim drugim pitanjima koja nisu u nadležnosti drugog organa.

Upravni odbor djeluje kolektivno kao izvršni organ sa zadatkom da koordinira i organizuje izvršenje dogovorenog programa rada i odluka Skupštine. Upravni odbor čini sedam članova koji se biraju iz redova članova Skupštine.

III Sticanje i raspolaganje imovinom Udruženja

Imovinu Udruženja čine: članarine, dobrovoljni prilozi i pokloni fizičkih i pravnih lica, sredstva dodijeljena iz budžeta, drugi prihodi stečeni u skladu sa zakonom. Sredstava ostvarena na jedan od navedenih načina Udruženje raspoređuje i troši na osnovu usvojenog finansijskog plana. Konačna raspodjela vrši se na osnovu završnog računa. Upravni odbor vrši nadzor nad namjenskim trošenjem i raspolaganjem sredstvima Udruženja.

Finansijski izvještaj i izvještaj o radu Udruženja priprema Upravni odbor i podnosi ga Skupštini na usvajanje. Ovi izvještaji se podnose polugodišnje i godišnje. Skupština donosi finansijski izvještaj i izvještaj o radu.

IV Izvještaj o poslovanju za period 2005 – 2010. godina

U postupku nadzora nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje prava Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine uputio je poziv za dostavljanje Izvještaja o vođenju poslova za period 2005 – 2010. godina, i naložio da se dostavi:

- naznaku prava koje ostvaruje;
- kopije punomoći autora i udruženja autora koji su ovlastili Udruženje za ostvarivanje njihovih prava;
- kopije ugovora sa korisnicima, po godinama;
- ukupno ostvarene prihode od korisnika iz BiH, po godinama;
- ukupno ostvarene prihode iz inostranstva na osnovu ugovora o recipročnom zastupanju;
- iznose raspodjeljenih sredstava autorima i nosiocima prava, po godinama;
- iznose raspodjeljenih sredstava autorima iz inostranstva preko inostranih kolektivnih organizacija;
- iznose sredstava za pokrivanje troškova rada Udruženja, po godinama;
- plan poslovanja Udruženja, po godinama;
- odluke nadležnog organa Udruženja o usvajanju plana poslovanja, po godinama;
- finansijski izvještaj usvojen od strane nadležnog organa udruženja, po godinama;
- revizorski izvještaj, zajedno sa mišljenjem ovlaštenog revizora o pravilnosti poslovanja Udruženja i njihove usklađenosti sa zakonom, aktima Udruženja i ugovorima zaključenim sa trećim licima, po godinama;
- kopije sudskih i upravnih odluka u kojima je Udruženje bilo jedna od stranaka.

Radi dobijanja cjelovite informacije o sredstvima koja su uplaćivana kolektivnim organizacijama, Institut je od dijela korisnika (28 korisnika) dobio podatke o iznosima uplaćenih naknada za korištenje autorskih i srodnih prava od kojih je 20 korisnika navelo da su u izvještajnom periodu platili Udruženju "UZUS" iznos od ukupno **252.900,43 KM**.

Izvještaj o poslovanju sa pratećom dokumentacijom zaprimljen je dana 12.02.2011. godine.

Uz izvještaj dostavljene su kopije ugovora sa korisnicima (119 radio i tv stanica) i **226** punomoći izvođača.

Imajući u vidu da nisu dostavljeni kompletni podaci od strane korisnika, nije bili moguće izvršiti upoređivanje sa podacima koje je dostavilo Udruženje "UZUS", te je izvještaj pripremljen samo na bazi podataka dobijenih od ovog Udruženja.

V Finansijsko poslovanje

Prema navodima u izvještaju, ukupna potraživanja Udruženja "UZUS" u periodu od 2005 – 2010. godine iznosila su **3.164.209,85 KM** od čega je ostvareno ukupno **794.686,00 KM** odnosno **25%**. Ukupni troškovi poslovanja Udruženja "UZUS" iznose **586.861,00 KM** odnosno **74%** u odnosu na ostvareni prihod u izvještajnom periodu. Raspodjeljena sredstva su iskazana u iznosu od **96.100,00 KM** odnosno **12%** u odnosu na ukupan prihod.

Tabela 1. Prikaz finansijskog poslovanja U.G. „UZUS“

NAZIV KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	GODINA	UKUPNA POTRAŽIVANJA	OSTVARENI PRIHOD	TROŠKOVI POSLOVANJA	%	RASPOREDENA SREDSTVA	%	RAZLIKA (OSTVARENI PRIHODI IZ Odst. RASHODIMA)
U.G. "UZUS" Sarajevo	2005	95.269,49	78.270,00	75.896,00	97%			2.374,00
	2006	220.229,00	95.773,00	85.567,00	89%	8.350,00	9%	1.856
	2007	441.837,00	125.379,00	97.653,00	78%	9.000,00	7%	18.726
	2008	643.190,00	165.479,00	102.246,00	62%	16.900,00	10%	46.333
	2009	802.040,65	170.898,00	105.726,00	62%	17.400,00	10%	47.772
	2010	961.643,71	158.887,00	119.773,00	75%	44.450,00	28%	-5.336
	Ukupno	3.164.209,85	794.686,00	586.861,00	74%	96.100,00	12%	111.725,00

Institut je 14.10.2011. godine uputio Udruženju "UZUS" poziv za dopunu izvještaja, u kojem je naložio da dostavi informaciju o tome kome je doznačena **razlika sredstava** između ostvarenog prihoda, troškova poslovanja i raspoređenih sredstava, u iznosu od **111.725,00 KM**.

Udruženje "UZUS" je 24.10.2011. godine dostavio Institutu tražene podatke, u kojima se navodi da se razlika sredstava u iznosu od **111.725,00 KM** odnosi dio sredstava u iznosu od **55.787,32 KM** koja su ostala na računu „UZUS“-a (izvod br. 236 od ISP banka na dan 31.12.2010), a drugi dio sredstava u iznosu od **55.000,00 KM** je povučen sa računa i stavljen na blagajnu, a zatim ponovo vraćen na račun u julu 2011. godine, dok su sredstva u iznosu od **938,00 KM** iskorištena za isplatu toplog obroka radnicima u januaru 2011. godine.

U izvještajnom periodu Udruženje "UZUS" je, radi naplate svojih potraživanja, podnijelo tužbu protiv RTV „BN“ d.o.o. Bijeljina radi isplate duga u iznosu od **28.271,34 KM**. Sudski postupak je u toku. Udruženje "UZUS" je sklopilo ugovor o vansudskoj nagodbi sa „Alternativnom televizijom“ Banja Luka, radi isplate duga u iznosu od **25.648,22 KM** (50% u novcu i 50% kompenzacijom).

U izvještaju se navodi da Udruženje "UZUS" **nije vršio raspodjelu sredstava autorima iz inostranstva**, uz obrazloženje da je potpisalo bilateralne Sporazume o saradnji sa inostranim kolektivnim organizacijama (HUZIP Hrvatska, IPF Slovenija, STOART Poljska itd.), a sve po preporuci SCARP (krovne asocijacije udruga koje se bave kolektivnom zaštitom prava umjetnika izvođača), koji su tipskog karaktera i u kojima je regulisano pitanje raspodjele sredstava autorima iz inostranstva. Sporazumom je direktno regulisano pitanje raspodjele sredstava autorima iz inostranstva na način da naknada naplaćena i distribuirana po osnovu Sporazuma o saradnji ostaje u zemlji u kojoj je naplaćena.

Uz izvještaj su dostavljene i sljedeće odluke:

- Odluka o usvajanju pregleda ukupno ostvarenih prihoda od korisnika iz BiH za period 2005-2010 godine;
- Odluka o usvajanju pregleda ukupno ostvarenih prihoda od korisnika iz inostranstva za period od 2005-2010 godine;
- Odluka o usvajanju pregleda ukupno raspodjeljenih sredstava autorima iz inostranstva preko inostranih kolektivnih organizacija
- Odluka o usvajanju pregleda ukupno raspodjeljenih sredstava autorima iz BiH za period od 2005-2010 godine;
- Odluka o usvajanju pregleda ukupnih sredstava za pokrivanje troškova rada Udruženja sa procentom u odnosu na ukupan prihod za period od 2005-2010 godine;
- Odluka o usvajanju pregleda Plana poslovanja Udruženja za period 2005-2010. godina;
- Odluka o usvajanju pregleda sudskih i upravnih odluka u kojima je Udruženje bilo jedna od stranaka.

Napomena: Sve navedene Odluke su donesena na sjednici Skupštine Udruženja koja je održana **12.02.2011. godine** u Sarajevu.

Z a k l j u č a k

Analizom podataka dobijenih od Udruženja "UZUS" konstatovano je sljedeće:

1. U dokumentima koje je Udruženje "UZUS" dostavilo primjetna je nedosljednost u pogledu označavanja nosilaca prava koja "UZUS" ostvaruje na kolektivan način. Naime, u pojedinim dokumentima pominju se umjetnici izvođači, a u drugim dokumentima se pominju autori muzičkih djela. Udruženje je od Instituta dobilo dozvolu za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava umjetnika izvođača, organizacija umjetnika izvođača ili drugih nosilaca prava umjetnika izvođača. U spisku lica koja su ovlastila Udruženje "UZUS" za kolektivno ostvarivanje autorskih prava navedeni su umjetnici izvođači. S druge strane, u Rješenju Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine o upisu u Registar udruženja navedeno je da su ciljevi odnosno djelatnost Udruženja, zaštita autorskih djela nezavisnih muzičkih autora (što stoji i u punom nazivu Udruženja). Takođe, u dokumentima o finansijskom poslovanju navodi se da su ostvareni prihodi raspodjeljeni autorima, a ne umjetnicima izvođačima. Budući da Institut nema uvid u podatke o konkretnim transakcijama raspodjele, nije moguće utvrditi da li je riječ samo o terminološkoj nepreciznosti ili o poslovanju izvan okvira dozvole Instituta.
2. Ukupna potraživanja Udruženja su u izvještajnom periodu iskazana u iznosu od **3.164.209,85 KM**, a ostvareni prihod je **794.686,00 KM**. Razlika između potraživanja i prihoda je u iznosu od **2.369.523,85 KM**. Iz priložene dokumentacije nije vidljivo zbog čega potraživanja nisu realizovana u istom periodu.

Ukupni troškovi poslovanja Udruženja su **586.861,00 KM (74% od ostvarenih prihoda)**, dok je nosiocima prava raspodjeljeno svega **96.100,00 KM (12%)**. Razlika sredstava u iznosu od **111.725,00 KM (14% u odnosu na ukupno ostvareni prihod)** nije potkrpljena sa relevantnom dokumentacijom.

Imajući u vidu da je smisao kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava ubiranje sredstava za račun nosilaca prava i da prema međunarodnoj praksi troškovi organizacije ne bi smjeli da prelaze 20-30% ostvarenog prihoda, a ostatak treba raspodjeliti nosiocima prava, Udruženje "UZUS" svojim poslovanjem krši taj princip iskazujući veliku nesrazmjernost između troškova poslovanja i raspodjele nosiocima prava. Prema izvještaju o radu za 2006. godinu raspodjela prihoda nosiocima prava vršena je linearno, u paušalnom iznosu jednako za sve izvođače, a ne na bazi stvarnog korištenja predmeta zaštite. Institutu nisu dostavljeni podaci o načinu raspodjele sredstava nosiocima prava u ostalim godinama.

3. Prema Statutu Udruženja "UZUS", Skupština Udruženja je obavezna da se sastaje najmanje dva puta godišnje i ima ovlaštenja da donosi finansijski plan, finansijski izvještaj i završni račun Udruženja. Iz priložene dokumentacija nije vidljivo da se Skupština redovno sastajala, niti da je redovno donosila odluke iz njene nadležnosti. Sve odluke koje se odnose na finansijsko poslovanje Udruženja za izvještajni period su donesene 12.02.2011. godine, nakon poziva Instituta za dostavljanje izvještaja.
4. Prilikom donošenja opšte ocjene o poslovanju Udruženja "UZUS" treba imati u vidu da se izvještajni period odnosi na vrijeme važenja Zakona o autorskom i srodnim pravima iz 2002. godine (stari zakon), kojim je materija kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava bila regulisana samo u rudimentarnom vidu. Budući da je od 2010. godine u primjeni Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, koji naglašeno precizno reguliše ovu materiju u skladu sa standardima u uporednom pravu, neophodno je konstatovati da dosadašnji način poslovanja Udruženja "UZUS" nije moguće nastaviti, jer ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije, načina raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonski regulisanog cilja.

[Kraj dokumenta]

**POSLOVANJE U.G. "KVANTUM" BIJELJINA
Udruženje za zaštitu diskografskih izdanja
za period 2005 – 2010. godina**

I Pravni osnov

Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine (*pravni prethodnik Instituta za intelektualno vlasništvo BiH*) Rješenjem br: IP-5333/05-04VL od 10.10.2005. godine izdao je U.G. "KVANTUM" - Udruženju za zaštitu diskografskih izdanja, Bijeljina, odobrenje za obavljanja djelatnosti ostvarivanja prava proizvođača fonograma (u daljem tekstu: Udruženje).

Udruženje je upisano u Registar udruženja kod Ministarstva pravde BiH dana 12.04.2005. godine. Prema Statutu ciljevi odnosno djelatnost Udruženja su:

- *zaštita članova od neovlaštenog umnožavanja materijala (fonograma i nosača zvuka),*
- *zaštita diskografskih izdanja od neovlaštenog emitovanja od strane javnih emitera, međusobna saradnja i razmjena iskustava članova iz okvira oblasti kojima se bave,*
- *povezivanje članova i razmjena iskustava sa inostranim diskografskim kućama,*
- *vršenje uticaja na državne institucije u pogledu donošenja pravnih akata koji regulišu zaštitu diskografskih izdanja,*
- *zaštita proizvođača fonograma,*
- *ubiranje naknada za korištenje fonograma od strane javnih emitera za potrebe udruženja i druge djelatnosti u skladu sa Statutom i aktima Udruženja.*

Ovlaštene osobe za Udruženje su: Siniša Kajmaković - predsjednik Udruženja, Suad Jukić - predsjednik Upravnog odbora i Marko Zelić - potpredsjednik Upravnog odbora.

II Statut i organizaciona pitanja

Prema Statutu, Udruženje je nevladina neprofitna organizacija i djeluje na cijeloj teritoriji BiH. Članovi Udruženja su fizička i pravna lica u BiH koja se bave izdavanjem diskografskih izdanja, kao i lica koja su neposredno povezana sa diskografskim izdavaštvom a koja prihvate ciljeve i aktivnosti Udruženja.

Organi Udruženja su: Skupština i Upravni odbor.

Skupština je najviši organ Udruženja i sačinjavaju je svi članovi. Skupština je ovlaštena da donosi Statut, usvaja finansijski plan odnosno finansijski izvještaj za svaku godinu, usvaja plan i program rada, te završni račun Udruženja, usvaja izvještaj o radu Udruženja, kao i druge izvještaje koje pripremi Upravni odbor, odlučuje o udruživanju u saveze, pripajanju, razdvajanju, transformaciji, raspuštanju i prestanku rada i drugim statusnim promjenama Udruženja, bira i opoziva članove Upravnog i Nadzornog odbora i predsjednika Skupštine i odlučuje o svim drugim pitanjima koja nisu u nadležnosti drugog organa.

Upravni odbor djeluje kolektivno kao izvršni organ sa zadatkom da koordinira i organizuje izvršenje dogovorenog programa rada i odluka Skupštine.

III Sticanje i raspolaganje imovinom Udruženja

Imovinu Udruženja čine: članarine, dobrovoljni prilazi i pokloni javnih institucija, fizičkih i pravnih lica u gotovini, uslugama ili imovini bilo koje vrste, državne subvencije i ugovori sa javnim institucijama, fizičkim i pravnim licima, domaćim i stranim, prihod od honorara i sličnih izvora pasivnog prihoda i svi drugi prihodi stečeni u skladu sa zakonom.

Sredstva ostvarena na jedan od navedenih načina Udruženje raspoređuje i troši na osnovu usvojenog finansijskog plana. Konačna raspodjela vrši se na osnovu završnog računa. Upravni odbor vrši nadzor nad namjenskim trošenjem i raspolaganjem sredstvima Udruženja.

Finansijski izvještaj i izvještaj o radu Udruženja priprema Upravni odbor i podnosi ga Skupštini na usvajanje. Ovi izvještaji se podnose polugodišnje i godišnje. Skupština donosi finansijski izvještaj i izvještaj o radu kvalifikovanom većinom.

IV Izvještaj o poslovanju za period 2005 – 2010. godina

U postupku nadzora nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje prava Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine uputio je poziv Udruženju za dostavljanje Izvještaja o vođenju poslova za period 2005 – 2010. godina, i naložio da dostavi:

- naznaku prava koje ostvaruje;
- kopije punomoći autora i udruženja autora koji su ovlastili Udruženje za ostvarivanje njihovih prava;
- kopije ugovora sa korisnicima, po godinama;
- ukupno ostvarene prihode od korisnika iz BiH, po godinama;
- ukupno ostvarene prihode iz inostranstva na osnovu ugovora o recipročnom zastupanju;
- iznose raspodjeljenih sredstava autorima i nosiocima prava, po godinama;
- iznose raspodjeljenih sredstava autorima iz inostranstva preko inostranih kolektivnih organizacija;
- iznose sredstava za pokrivanje troškova rada Udruženja, po godinama;
- plan poslovanja Udruženja, po godinama;
- odluke nadležnog organa Udruženja o usvajanju plana poslovanja, po godinama;
- finansijski izvještaj usvojen od strane nadležnog organa udruženja, po godinama;
- revizorski izvještaj, zajedno sa mišljenjem ovlaštenog revizora o pravilnosti poslovanja Udruženja i njihove usklađenosti sa zakonom, aktima Udruženja i ugovorima zaključenim sa trećim licima, po godinama;
- kopije sudskih i upravnih odluka u kojima je Udruženje bilo jedna od stranaka.

Radi dobijanja cjelovite informacije o sredstvima koja su uplaćivana kolektivnim organizacijama, Institut je od dijela korisnika (28 korisnika) dobio podatke o iznosima uplaćenih naknada za korištenje autorskih i srodnih prava od kojih su tri korisnika navela da su u 2010. godini platili Udruženju KVANTUM iznos od ukupno **3.300,00 KM**.

Izvještaj o poslovanju Udruženja zaprimljen je dana 28.02. 2011. godine. U odnosu na podatke tražene u pozivu za dostavljanje izvještaja o poslovanju za period 2005 - 2010. godina, Udruženje je

dostavilo samo podatke koji se odnose na 2010. godinu. U prilogu su dostavljene kopije ugovora sa korisnicima (18 radio stanica) i 18 punomoći o zastupanju dobijenih od diskografskih kuća.

Imajući u vidu da nisu dostavljeni kompletni podaci od strane korisnika, nije bilo moguće izvršiti upoređivanje sa podacima koje je dostavilo Udruženje, te je izvještaj pripremljen samo na bazi podataka dobijenih od Udruženja.

V Finansijsko poslovanje

Prema navodima u izvještaju, Udruženje nije imalo prihod od korisnika u periodu od 2006 - 2009. godina. Razlozi nisu obrazloženi. U izvještajnom periodu Udruženje "KVANTUM" je, radi naplate svojih potraživanja, podnijelo tužbu protiv RTV „BN“ d.o.o. Bijeljina radi isplate duga u iznosu od 188.150,17 KM.

Imajući u vidu da se priložena nepravosnažna sudska odluka odnosi na period od 2005 do 2009. godina ovaj navod nije bilo moguće provjeriti, te se izražava sumnja u objektivnost i tačnost dobijenih podataka.

Prihod Udruženja za 2010. godinu ostvaren je temeljem odluke Upravnog odbora Udruženja o naplati paušalne tarife za radio stanice, koje su iste prihvatile i zaključile ugovore sa Udruženjem.

Tabela 1. Prikaz finansijskog poslovanja U.G. "KVANTUM"

NAZIV KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	GODINA	UKUPNA POTRAŽIVANJA	OSTVARENI PRIHOD	TROŠKOVI POSLOVANJA	%	RASPOREDE NA SREDSTVA	%	RAZLIKA (OSTVARENOG PRIHODA NAD RASHODIMA)
U.G. "KVANTUM" - Udruženje za zaštitu diskografskih izdanja Bijeljina	2005							
	2006							
	2007							
	2008							
	2009							
	2010	20.500	15.800	20.500	130%	0		-4.700,00
Ukupno			15.800	20.500	130%	0		-4.700,00

Slijedom navedenog, ukupna potraživanja iznose **20.500,00 KM**, dok je prihod od korisnika iz BiH u 2010. godine iznosio **15.800,00 KM**, a troškovi poslovanja Udruženja su prikazani u iznosu od **20.500,00 KM**, od čega samo na troškove zakupa iznos od **15.135,04 KM**. Udruženje **nije vršilo raspodjelu sredstava** nosiocima prava, zbog, kako navode u izvještaju, **veoma skromnog prihoda** u 2010. godini i malog broja zaključenih ugovora sa korisnicima.

U izvještajnom periodu Udruženje **nije ostvarilo prihode iz inostranstva**, na osnovu ugovora o recipročnom zastupanju.

U postupku ispitivanja izvještaja o poslovanju Udruženja, Institut je utvrdio da je isti nepotpun i 12.04.2011. godine pozvao Udruženje da isti uredi sa relevantnim podacima koji su traženi u pozivu uz dostavljanje obrazloženja o razlozima ne ostvarivanja prihoda u periodu od 2006. do 2009. godine.

Postupajući po nalogu iz poziva, Udruženje je 13.05.2011. godine dostavilo Institutu izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za period 2006 - 2010. godina, bez dostavljanja ostalih dokumenata i obrazloženja zašto nije ostvarilo prihode u periodu od 2006 -2009. godine.

U izvještajnom periodu Udruženje „KVANTUM“ je, radi naplate svojih potraživanja, podnijelo tužbu protiv RTV „BN“ d.o.o. Bijeljina radi isplate duga u iznosu od **188.105,81 KM**. Sudski postupak je u toku.

Z a k l j u č a k

Analizom podataka dobijenih od Udruženja „KVANTUM“ iz Bijeljine konstatovano je sljedeće:

1. Udruženje nije poslovalo u skladu sa unutrašnjim aktima kojima je uređena organizacija Udruženja, prije svega Statutom. Skupština Udruženja se nije redovno sastajala, niti je obnovljen mandat rukovodstvu Udruženja od 2007. godine.
2. Iz dostavljene dokumentacije o finansijskom poslovanju u periodu od 2005 - 2010. godine vidljivo je da Udruženje nije ostvarilo prihod u periodu od 2006 - 2009. godine, što upućuje na zaključak da Udruženje nije ostvarivalo ciljeve za koje je osnovano.
3. U 2010. godini, cjelokupan prihod Udruženja je utrošen za redovne troškove poslovanja Udruženja bez raspodjele nosiocima prava. Imajući u vidu da je smisao kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava ubiranje sredstava za račun nosilaca prava i da prema međunarodnoj praksi troškovi organizacije ne bi smjeli da prelaze 20-30% ostvarenog prihoda, a ostatak treba raspodjeliti nosiocima prava, evidentno je da Udruženje „KVANTUM“ ovakvim poslovanjem nije ostvario ciljeve svoga postojanja.
4. Prilikom donošenja opšte ocjene o poslovanju Udruženja „KVANTUM“ treba imati u vidu da se izvještajni period odnosi na vrijeme važenja Zakona o autorskom i srodnim pravima iz 2002. godine (stari zakon), kojim je materija kolektivnog ostvarivanja autorskih i srodnih prava bila regulisana samo u rudimentarnom vidu. Budući da je od 2010. godine u primjeni Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, koji precizno reguliše ovu materiju u skladu sa standardima u uporednom pravu, neophodno je konstatovati da dosadašnji način poslovanja Udruženja „KVANTUM“ ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije, načina tarifiranja naknada, raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonom regulisanog cilja postojanja.

[Kraj dokumenta]

POSLOVANJE „ELTA-KABEL“ d.o.o. DOBOJ
Preduzeće za prenos zvuka, slike ili ostalih informacija kablovima
za period 2005 – 2010. godina

I Pravni osnov

Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine (*pravni prethodnik Instituta za intelektualno vlasništvo BiH*) Rješenjem br: IP-3905/06-04VL od 06.05.2006. godine izdao je "ELTA-KABEL" d.o.o. Doboj - Preduzeću za prenos zvuka, slike ili ostalih informacija kablovima, odobrenje za obavljanje djelatnosti ostvarivanja autorskog prava i prava radiodifuznih organizacija (u daljem tekstu: preduzeće ELTA KABEL).

Preduzeće "ELTA KABEL" je upisano u sudski registar kod Osnovnog suda u Srpskom Sarajevu, dana 23.03.2001. godine, a promjena sjedišta i naziva upisana je u registar kod Osnovnog suda u Doboju.

Osnivač i vlasnik Preduzeća "ELTA KABEL" je Aco Kabanica a direktorica Danka Jovović.

II Statut i organizaciona pitanja

Prema Statutu organi preduzeća "ELTA KABEL" su Skupština i Upravni odbor. Osnivač preduzeća obavlja poslove iz djelokruga Skupštine u skladu sa odredbama Zakona o preduzećima Republike Srpske. Direktora imenuje osnivač odlukom o imenovanju. Obaveze direktora su: organizuje i vodi poslovanje preduzeća, zastupa preduzeće, stara se o zakonitosti rada i odgovara za zakonito poslovanje.

III Sticanje i raspolaganje imovinom

Dobit preduzeća "ELTA KABEL" utvrđuje se i raspoređuje prema važećim propisima. Po izmirenju obaveza dobit se raspoređuje na dio za povećanje osnovnog kapitala, za rezerve, bruto lične dohotke i sredstva zajedničke potrošnje i za investicije.

Gubitak preduzeća ELTA KABEL pokriva se iz sredstava koja se mogu koristiti za pokriće gubitka u skladu sa propisima. Gubitak se pokriva raspoloživim sredstvima rezervi, otpisom potraživanja od strane povjerilaca i na teret trajnih izvora sredstava.

Rizikom preduzeća ELTA KABEL smatra se: neostvarivanje planiranog obima prometa, neostvarivanje ili djelimično ostvarivanje, odnosno neblagovremeno ostvarivanje naplate potraživanja, neracionalno korištenje rada i sredstava rada u vršenju djelatnosti, drugi nepredviđeni događaji koji prouzrokuju zastoj u vršenju djelatnosti.

Preduzeće odgovara za svoje obaveze cjelokupnom imovinom a osnivač do visine svog uloga.

Novčani osnivački dio osnovnog kapitala društva sa ograničenom odgovornošću iznosi 5.000,00 KM. Sredstva za rad preduzeća obezbjeđuje osnivač. Vrijednost uloga u stvarima iznosi 20.000,00 KM.

IV Izvještaj o poslovanju za period 2005 – 2010. godina

U postupku nadzora nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje prava Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine je preduzeću "ELTA KABEL" uputio poziv za dostavljanje izvještaja o vođenju poslova za period 2005 – 2010. godina, i naložio da dostavi:

- naznaku prava koje ostvaruje;
- kopije punomoći autora i udruženja autora koji su ovlastili organizaciju za ostvarivanje njihovih prava;
- kopije ugovora sa korisnicima, po godinama;
- ukupno ostvarene prihode od korisnika iz BiH, po godinama;
- ukupno ostvarene prihode iz inostranstva na osnovu ugovora o recipročnom zastupanju;
- iznose raspodjeljenih sredstava autorima i nosiocima prava, po godinama;
- iznose raspodjeljenih sredstava autorima iz inostranstva preko inostranih kolektivnih organizacija;
- iznose sredstava za pokrivanje troškova rada organizacije, po godinama;
- plan poslovanja organizacije, po godinama;
- odluke nadležnog organa organizacije o usvajanju plana poslovanja, po godinama;
- finansijski izvještaj usvojen od strane nadležnog organa, po godinama;
- revizorski izvještaj, zajedno sa mišljenjem ovlaštenog revizora o pravilnosti poslovanja organizacije i njihove usklađenosti sa zakonom, aktima organizacije i ugovorima zaključenim sa trećim licima, po godinama;
- kopije sudskih i upravnih odluka u kojima je organizacija bila jedna od stranaka.

Izvještaj o poslovanju preduzeća "ELTA KABEL" zaprimljen je dana 29.03.2011. godine. Uz izvještaj su dostavljene kopije ugovora sa AGICOA, EBU (Evropska unija za emitovanje) i VG Media Gesellschaft o ekskluzivnom zastupanju TV kanala za teritoriju Bosne i Hercegovine. Prema izvještaju, preduzeće "ELTA KABEL" je 2004. godine potpisalo generalne licencne ugovore za kablovsku redistribuciju, za kanale koje zastupaju navedene organizacije, sa 31 kablovskim operaterom u BiH.

Ugovor sa AGICOA-om je obnovljen 2005. godine, na period od 2 godine. Nakon toga, obnovljeni su i ugovori sa AKOP - Asocijacija kablovskih operatera BiH i 46 kablovskih operatera. Osim Generalnog licencnog ugovora, sa AGICOA je potpisan i Licencni ugovor za reemitovanje komercijalnih kanala. "ELTA KABEL" je 2008. godine potpisao nove ugovore sa AGICOA-om i AKOP-om, za naredne 2 godine.

V Finansijsko poslovanje

Na osnovu **generalnog licencnog ugovora**, u periodu od 2005 - 2009. godine ukupna potraživanja iznose **2.683.000,50 KM**, a ukupno ostvareni prihod je **1.975.130,20 KM**.

Na osnovu **licencnog ugovora**, u periodu od 2005 – 2009. godine ukupna potraživanja iznose **1.053.913,63 KM**, a ukupno ostvareni prihod je **557.340,67 KM**.

Ukupan prihod po godinama je kako slijedi:

Tabela 1. Prikaz ukupnih potraživanja i ostvarenog prihoda na osnovu **Generalnog licencnog ugovora**

NAZIV KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	GODINA	UKUPNA POTRAŽIVANJA	OSTVARENI PRIHOD
"ELTA – KABEL" d.o.o. Doboj	2005	224.791,43	224.782,10
	2006	557.535,07	513.977,14
	2007	635.339,14	555.278,63
	2008	588.702,64	550.502,57
	2009	676.630,22	130.589,70
	2010		
	Ukupno	2.683.000,50	1.975.130,20

Tabela 2. Prikaz ukupnih potraživanja i ostvarenog prihoda na osnovu **Licencnog ugovora**

NAZIV KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	GODINA	UKUPNA POTRAŽIVANJA	OSTVARENI PRIHOD
"ELTA – KABEL" d.o.o. Doboj	2005	4.882,27	4.877,77
	2006	22.216,89	20.483,70
	2007	183.127,34	138.164,81
	2008	475.777,62	288.838,38
	2009	367.909,51	104.976,01
	2010		
	Ukupno	1.053.913,63	557.340,67

Finansijski pokazatelji za 2010. godinu nisu dostavljeni.

U izvještaju se navodi da je raspoređeni iznos **1.883.069,74 KM**, od čega je AGICOA na osnovu ugovora uplatila "ELTA KABEL"-u iznos od **247.246,66 KM**.

U istom periodu "ELTA KABEL" je uplatio „UZUS“-u iznos od **36.100,00 KM**.

Zbog nekompletnosti podataka i dokumenata Institut je ponovno uputio poziv za dopunu izvještaja sa relevantnim podacima o:

- bilansu stanja i uspjeha za traženi period, po godinama,
- iznosima raspodjeljenih sredstava autorima i nosiocima prava, po godinama, (kako i kome su raspodjeljena sredstva),
- iznosima sredstava za pokrivanje troškova rada Preduzeća, po godinama (ukupan iznos i procenat u odnosu na ukupan prihod),
- plan poslovanja Preduzeća, po godinama,
- odluke nadležnog organa Preduzeća o usvajanju plana poslovanja, po godinama,
- finansijski izvještaj usvojen od strane nadležnog organa Preduzeća, po godinama,

- revizorski izvještaj sa mišljenjem ovlaštenog revizora o pravilnosti poslovanja Preduzeća i njihove usklađenosti sa zakonom, aktima Preduzeća i ugovorima zaključenim sa trećim licima, po godinama,
- kopije sudskih i upravnih odluka u kojima je Preduzeće bilo jedna od stranaka

Na upućeni poziv preduzeće "ELTA KABEL" je, 25.05.2011. godine (UP-05517/11), dostavilo dopis u kojem navodi da je preduzeće, **kao zastupnik AGICOA za BiH**, radilo na tehničkim pitanjima implementacije Ugovora potpisanog za BiH, te da je finansijske poslove za preduzeće direktno vodila služba AGICOA, sa njihovog nerezidentnog računa. Zbog toga, osim ugovorom definisane provizije, na finansijskim izvještajima preduzeća "ELTA KABEL" koje je tražio Institut u pozivu, nema stavki koje su vezane za aktivnosti po ugovoru sa AGICOA ili drugim ugovorima za ostvarivanje autorskih prava.

Z a k l j u č a k

1. Analiza poslovanja preduzeća "ELTA KABEL" ukazuje na to da je ovo preduzeće poslovalo kao zastupnik - agent inostranih organizacija, za koje nije potrebna dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskih i srodnih prava.
2. Preduzeće "ELTA KABEL" nije obavljalo poslove kolektivnog ostvarivanja prava za koje je dobilo dozvolu od Instituta, te nije moguće dati ocjenu poslovanja ovog preduzeća sa stanovišta normi koje regulišu kolektivno ostvarivanje autorskih i srodnih prava.
3. Imajući u vidu dosadašnje poslovanje preduzeća "ELTA KABEL" i novi zakonski okvir neophodno je preispitati da li ima potrebe da se preduzeće bavi poslovima kolektivnog ostvarivanja autorskog prava.

[Kraj dokumenta]

IZVJEŠTAJ
O FUNKCIONISANJU SISTEMA KOLEKTIVNOG OSTVARIVANJA
AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA U BOSNI I HERCEGOVINI
za 2011. godinu

SADRŽAJ

I	Pravni osnov.....	3
II	Uvodne napomene o sistemu kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava	3
III	Prijedlog direktive Evropske unije o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava	5
IV	Aktivnosti Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine za efikasnu provedbu zakona.....	6
V	Reakcija "SINE QUA NON" d.o.o. na usvojeni Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava za period 2005 – 2010. godina	7
VI	Zahtjevi za izdavanje dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava podneseni u 2011. godini	8
VII	Zahtjevi za izdavanje dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava podneseni u 2012. godini	9
VIII	Rješenja o oduzimanju dozvola pravnim licima koja su dobila dozvolu po Zakonu o autorskom i srodnim pravima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 7/02 i 76/06)	12
IX.	Osvrt i zaključak	14
X	Prijedlog zaključka.....	15

Prilog: Poslovanje dosadašnjih kolektivnih organizacija u 2011. godini

1. Poslovanje U.G "UZUS" Sarajevo	PRILOG 1.
2. Poslovanje U.G. "KVANTUM" Bijeljina	PRILOG 2.
3. Poslovanje "SINE QUA NON" d.o.o. Sarajevo	PRILOG 3.
4. Poslovanje „ELTA – KABEL“d.o.o. Dobo	PRILOG 4.

IZVJEŠTAJ

o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini za 2011. godinu

I Pravni osnov

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je na 26. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 19.4.2012. godine, i na 15. sjednici Doma naroda, održanoj 15.5.2012. godine usvojila Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini, za period od 2005 do 2010. godine. Oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine usvojila su sljedeće zaključke:

1. Usvaja se Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini za period 2005 - 2010. godina.
2. Pozivaju se autori i nosioci autorskog i srodnih prava da intenziviraju svoje aktivnosti s ciljem ispunjavanja uslova za izdavanje dozvole za kolektivno ostvarivanje njihovih prava.
3. Neophodno je angažovati relevantne institucije u BiH da utvrde istinito i potpuno finansijsko poslovanje postojećih kolektivnih organizacija.
4. **Vijeće ministara BiH - Institut za intelektualno vlasništvo BiH trebaju i u narednom periodu, jednom godišnje, podnositi izvještaj Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u BiH do potpunog provođenja Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava.**

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 10. sjednici održanoj 12.6.2012. godine donijelo zaključak kojim se zadužuje Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine za realizaciju tačke 4. navedenog zaključka.

Izradom ovog Izvještaja Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine izvršava svoju obavezu koja proističe iz tačke 4. usvojenih zaključaka Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i zaključka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

II Uvodne napomene o sistemu kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava

Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava (u daljem tekstu: zakon, „Službeni glasnik BiH“, broj 63/10) uređen je sistem ostvarivanja prava autora i titulara srodnih prava u Bosni i Hercegovini na kolektivan način. Kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava znači ostvarivanje ovih prava za više autorskih djela, većeg broja autora zajedno, posredstvom pravnih lica specijalizovanih samo za tu djelatnost, koji ispunjavaju sve uslove propisane zakonom i koji imaju dozvolu Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine. To znači da je obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava moguće samo ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uslovi, i to: da je pravno lice specijalizovano samo za tu djelatnost, da ispunjava sve uslove propisane zakonom, i da je za te poslove dobilo dozvolu Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine.

S obzirom da kolektivnu organizaciju osnivaju autori, ona je u mandatnom odnosu sa autorima i sve poslove obavlja u svoje ime a za njihov račun, što je jedna od najbitnijih karakteristika cijelog sistema kolektivnog ostvarivanja prava.

Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava u članu 3. ograničava poslove kojima se može baviti kolektivna organizacija i ujedno određuje šta kolektivna organizacija mora da radi. Pravni oblik kolektivne organizacije utvrđen je u članu 8. stav (1) zakona, koji predviđa da je kolektivna organizacija pravno lice koje ima status udruženja koje djeluje na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine i koje je registrovano kod Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine. Postupak izdavanja dozvole uređen je u čl. 10. i 11. zakona i Pravilnikom o načinu i formi ispunjavanja uslova za davanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava („Službeni glasnik BiH“, broj 44/11). Jedna od posebnosti sistema kolektivnog ostvarivanja prava jeste uvođenje tzv. zakonskog monopola jedne organizacije za kolektivno ostvarivanje iste vrste prava na istoj vrsti djela. Prema ovom rješenju za jednu vrstu prava na istoj vrsti djela dozvolu može dobiti samo jedna organizacija (član 6. stav (3) zakona).

Zakonom je detaljno uređen odnos kolektivne organizacije prema autorima. Tako je u članu 15. stav (1) zakona predviđeno da kolektivna organizacija ne može odbiti zahtjev autora za sklapanje ugovora za kolektivno ostvarivanje prava u okviru svoje djelatnosti, a u članu 16. zakona da su članovi organizacije oni autori koji su joj povjerili kolektivno ostvarivanje svojih prava. Uvođenje sistema zakonskog monopola za jednu organizaciju, stvara i obavezu te organizacije da mora u okviru vrste prava i vrste djela za koje je specijalizovana da djeluje za račun svih autora (kako onih koji su članovi i potpisali ugovor, tako i onih koji to nisu, kako domaćih tako i stranih autora). Pretpostavka kolektivnog ostvarivanja prava svih autora, kako je uređena u članu 18. stav (1) zakona daje mogućnost autorima koji ne žele ostvarivati svoja prava na kolektivan način da u pisanoj formi izuzmu sebe iz sistema kolektivnog ostvarivanja prava.

Osnovni principi i standardi na kojima je zasnovan moderni sistem kolektivnog ostvarivanja prava inkorporisani su u Zakonu o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, i to:

- neprofitni karakter organizacije;
- specijalizacija organizacije za kolektivno ostvarivanje određenih prava na određenim vrstama predmeta zaštite;
- *de iure ili de facto* monopolski položaj organizacije (pošto je praksa funkcionisanja kolektivnog ostvarivanja prava pokazala da, kako sa stanovišta smanjenja transakcionih troškova, tako i pravne sigurnosti korisnika, konkurencija među organizacijama ne daje dobre rezultate, jedna od prvih stvari koje su uređene posebnim propisima o kolektivnom ostvarivanju prava jeste da se uvede monopol organizacije);
- demokratski upravljanje organizacijom (odlučivanje autorā o radu i poslovanju organizacije i raspodjeli ubrane naknade putem organa organizacije);
- transparentnost njenog rada;
- zabrana diskriminatorne prakse organizacije prema pojedinim titularima prava, kao i prema pojedinim korisnicima;
- pravičnost u raspodjeli ubrane naknade titularima prava;
- efikasnost u materijalnom poslovanju;
- i državni nadzor nad radom organizacije.

Kolektivna organizacija nema svoja vlastita sredstva, već ostvaruje prihode isključivo od korištenja prava svojih članova i tako upravlja tuđim novcem. Međunarodni standard u pogledu raspodjele ubranih sredstava na ime naknade za korištenje autorskih djela je da, od svih ukupno ostvarenih sredstava kolektivna organizacija izdvaja samo sredstva za pokrivanje svoga rada, a sva druga sredstva dužna je da raspodjeli nosiocima prava prema unaprijed utvrđenim pravilima.

Za procjenu visine sredstava za pokrivanje troškova rada kolektivne organizacije primjenjuje se međunarodni standard o izračunavanju ekonomske održivosti organizacije prema kome se raspodjeljuje:

- do 30% prihoda od upravljanja autorskim i izvođačkim pravima,
- do 25% prihoda od upravljanja reprografskim pravima.

Izuzetno, statutom kolektivne organizacije može se predvidjeti da se ukupno do 10% neto prihoda kolektivne organizacije odvoji za dvije vrste namjena:

- za kulturne potrebe,
- za unaprijeđenje penzijskog, zdravstvenog i socijalnog statusa njenih članova.

Na osnovu Zakona o autorskom i srodnim pravima u Bosni i Hercegovini iz 2002. godine Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine, pravni prethodnik Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine, dodjelio je dozvole za ostvarivanje autorskog i srodnih prava određenim pravnim licima od kojih su dva udruženja (UZUS i KVANTUM), dok su dva privredna preduzeća („SINE QUA NON“ d.o.o. i „ELTA – KABEL“ d.o.o.). Da se ne bi gubio kontinuitet u ostvarivanju prava članom 44. Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava omogućeno je tim pravnim licima da nastave sa radom pod uslovom da usklade svoj status sa novim zakonom u prelaznom periodu, najduže do dvije godine od dana stupanja na snagu zakona (*zakon stupio na snagu 11.8.2010. godine*), u kom roku trebaju da podnesu zahtjev za izdavanje dozvole za kolektivno ostvarivanje prava Institutu za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine. Stavom (4) istog člana predviđeno je da se ova odredba primjenjuje sve dok Institut ne izda dozvolu za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog prava prema članu 11. zakona.

III Prijedlog direktive Evropske unije o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava

Pitanja kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava su predmet pažnje i Evropske unije. Kao rezultat višegodišnje analize i konsultacija sa svim zainteresovanim stranama, Evropska komisija je 11.7.2012. godine usvojila Prijedlog direktive o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava i multiteritorijalnom licenciranju prava na muzičkim djelima koje se *online* koriste na unutrašnjem tržištu (COM - 2012-372 final). Prijedlog stavlja akcenat na principe demokratičnosti, transparentnosti i sprječavanja sukoba interesa, koje razrađuje u članovima 7-20. Primjera radi, ističe se značaj skupštine organizacije koju sačinjavaju svi članovi organizacije. Ona se mora sastajati bar jednom godišnje. U njenoj nadležnosti su: odlučivanje o izboru revizora, kao i usvajanje godišnjeg revizorskog izvještaja i godišnjeg izvještaja o transparentnosti rada, koji podnosi uprava organizacije; postavljanje direktora i upravnog odbora, kao i odlučivanje o njihovim primanjima je u nadležnosti skupštine ili nadzornog odbora, ukoliko postoji. Direktor i članovi uprave organizacije dužni su da godišnje podnose izvještaj o svojim prihodima koje ostvaruju preko organizacije, kao i o drugim činjenicama koje su bitne za sprječavanje sukoba interesa. Upravljanje novcem koji je prikupljen po osnovu naknada mora biti u interesu svih nosilaca prava. Drugim riječima, investiranje tog novca mora biti na osnovu politike usvojene od strane skupštine, a prinos od tih investicija pripada nosiocima prava. Organizacija je dužna da jednom godišnje svakom nosiocu prava dostavi sljedeće informacije: iznos naknade koji je ubran za tog nosioca prava, iznos naknade koju organizacija duguje nosiocu prava (razdvojen prema vrsti prava i vrsti korištenja predmeta zaštite), vremenski period korištenja predmeta zaštite za koje je ubrana naknada, odbitak od naknade po osnovu pokrivanja troškova rada organizacije, drugi odbici, i pouka o pravu na prigovor u skladu sa internom procedurom za rješavanje sporova. Organizacija je dužna da objavi svake godine izvještaj o transparentnosti sa svim detaljima finansijskog poslovanja, kao i poseban izvještaj o trošenju sredstava koja nisu raspodjeljena nosiocima prava (kulturne svrhe, unaprijeđenje socijalnog položaja nosilaca prava i sl.). Ovi izvještaji moraju biti dostupni na internet stranici organizacije i tamo stajati minimalno 5 godina.

Iz navedenog je očigledno da su principi koji su sadržani u Zakonu o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava Bosne i Hercegovine sasvim u duhu Prijedloga direktive, te da je više nego opravdano da se rigorozno insistira na njihovoj realizaciji u praksi.

IV Aktivnosti Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine za efikasnu provedbu zakona

U cilju uspostavljanja i efikasnog djelovanja sistema ostvarivanja autorskog i srodnih prava uključujući i kolektivno ostvarivanje, Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine je, na osnovu Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, u zakonskim rokovima, pripremio sve provedbene propise, i to:

- Pravilnik o načinu i formi ispunjavanja uslova za davanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava ("Službeni glasnik BiH", br. 44/11);
- Pravilnik o medijaciji radi zaključenja kolektivnog ugovora o kablovskoj retransmisiji radiodifuzno emitovanih djela ("Službeni glasnik BiH", br. 11/11);
- Odluku o iznosima naknada za reprodukovanje za privatnu i drugu vlastitu upotrebu autorskih djela i predmeta srodnih prava ("Službeni glasnik BiH", br.77/11).

Da bi se animirala najšira javnost, a posebno autori, drugi nosioci prava i korisnici, Institut je nakon donošenja Zakona o autorskom i srodnim pravima i Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava preduzeo brojne aktivnosti i organizovao niz seminara i radionica, među kojima:

1. Nacionalni seminar na temu: Kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava, u Sarajevu, u saradnji sa Svjetskom organizacijom za intelektualno vlasništvo (WIPO), Ženeva,
2. Seminari o pravnom okviru za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini, u Sarajevu, Banjoj Luci i Brčkom, u saradnji sa USAID IPR projektom zaštite intelektualnog vlasništva u Bosni i Hercegovini.

Na seminarima su prisustvovali predstavnici kolektivnih organizacija koje su u tom periodu djelovale u Bosni i Hercegovini, brojni autori i drugi nosioci prava te, predstavnici reprezentativnih udruženja korisnika (elektronski mediji, kablovski operateri, Javni RTV servisi, ugoditelji i drugi korisnici).

Rukovodstvo i službenici Instituta su organizovali brojne sastanke sa autorima, udruženjima autora i predstavnicima reprezentativnih udruženja korisnika u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci.

Kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava bila je i tema više sastanaka Vijeća za autorsko i srodna prava, savjetodavno-koordinacijskog tijela Instituta, na kojem je, između ostalog, organizovana i tematska sjednica o zakonskom okviru i djelovanju Regulatorne agencije za komunikacije (RAK), te o odnosima RAK-a sa kolektivnim organizacijama.

U cilju dostupnosti javnosti svih informacija vezanih za sistem autorskog i srodnih prava prema zakonima iz 2010. godine, Institut je, u saradnji i uz tehničku i finansijsku pomoć EU i USAID IPR projekta, pripremio i štampao popularne publikacije pod nazivom:

- Osnivanje udruženja za zaštitu autorskih prava (zvanična publikacija WIPO, prof. Dr Ulrich Uchtenhagen, prevedena na tri službena jezika u BiH);

- Brošura Autorsko i srodna prava u Bosni i Hercegovini, u kojoj su obrađena oba zakona, Zakon o autorskom i srodnim pravima i Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava (priredila: direktorica Instituta za intelektualno vlasništvo BiH),
- Zbirka zakona i provedbenih propisa u oblasti intelektualnog vlasništva, uključujući i zakone o autorskom i srodnim pravima;
- Zbirka međunarodnih konvencija, ugovora i sporazuma u oblasti autorskog i srodnih prava,
- Afiša – zaštita autorskog prava.

Postupajući u okviru nadležnosti u području kolektivnog ostvarivanja prava Institut je proveo sljedeće aktivnosti:

- Procesuirao je sve zahtjeve za dobijanje dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava;
- Dodjelio je dozvolu Asocijaciji kompozitora muzičkih stvaralaca AMUS iz Sarajeva za kolektivno ostvarivanje muzičkih prava autora,
- Oduzeo je dozvole svim dotadašnjim organizacijama za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava sa 11.8.2012. godine.

V Reakcija "SINE QUA NON" d.o.o. na usvojeni Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava za period 2005 – 2010. godina

U toku rasprave a i nakon usvajanja Izvještaja o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava za period 2005 – 2010. godina od strane Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, rukovodstvo Instituta je bilo izloženo različitim vrstama pritisaka od strane "Sine Qua Non" d.o.o. (zastupano po Ameli Hadrović-Hasanefendić). U toj kampanji predsjednica Uprave Sine Qua Non d.o.o. je raznim komentarima o radu Instituta nastojala u javnosti stvoriti utisak da je Institut zlonamjerno iznio neistine o poslovanju ove Agencije/Društva. Tako, između ostalog, u izjavi upućenoj svim medijima od 26.4.2012. godine (izjava dostupna na web.page Sine Qua Non sqn@bih.net.ba u tekstu: *Press release Sine Qua Non traži izvinjenje Instituta za intelektualno vlasništvo BiH*, stoji: *"Skrećemo pažnju da Institut u svom Zaključku pod tačkom 3. i 4. zlonamjerno iznosi neistine; Ovo je urađeno od strane Instituta tendenciozno, kako bi se stvorio negativan Zaključak tačke 3. zarad namjernog nanošenja štete po ugled Agencije „Sine Qua Non“; Ko i kako stiće Institut da je spreman toliko lažirati stanje i postupati potpuno protuzakonito?", itd.).*

Nadalje, nakon usvajanja navedenog izvještaja od strane Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, "Sine Qua Non" d.o.o. je podnijela Tužilaštvu Bosne i Hercegovine krivičnu prijavu protiv direktorice Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine radi navodnog postojanja osnova sumnje za izvršenje krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz čl. 220. st. 1. i krivotvorenja službene isprave iz čl. 226. st. 1 i 2. KZ-a BiH. Direktorica Instituta je izvjestila Tužilaštvo BiH da, između ostalog, navode Sine Qua Non d.o.o. u krivičnoj prijavi smatra klevetom i očiglednom prijetnjom njoj lično za zakonito obavljanje poslova a sve u namjeri da se opstruira zakoniti rad Instituta za intelektualno vlasništvo BiH i onemogućiti provedba zakona.

VI Zahtjevi za izdavanje dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava podneseni u 2011. godini

Institut za intelektualno vlasništvo BiH je u 2011. godini zaprimio dva zahtjeva za izdavanje dozvola za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava, i to:

1. Zahtjev za izdavanje privremene dozvole za ostvarivanje prava na naknadu od reprodukovanja za privatnu i drugu vlastitu upotrebu autorskih djela i predmeta srodnih prava

„SINE QUA NON“ d.o.o. Društvo za pružanje intelektualnih usluga, zastupanje i zaštitu autorskih prava, Sarajevo, podnijelo je dana 3.10.2011. godine zahtjev za izdavanje privremene dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava na naknadu od reprodukovanja za privatnu i drugu vlastitu upotrebu autorskih djela i predmeta srodnih prava.

Nakon provedenog postupka ispitivanja uslova za dodjelu dozvole, Institut je donio Rješenje broj: IP-03-47-5-02823/12VT od 13.3.2012. godine kojim se odbija zahtjev za izdavanje privremene dozvole.

Odlučujući po zahtjevu Institut je imao u vidu da se radilo o jednom od postojećih lica koja su imala dozvolu po zakonu iz 2002. godine, te je procjena Instituta bila da nije prikladno izdavanje privremene dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava na naknadu od reprodukovanja za privatnu i drugu vlastitu upotrebu autorskih djela i predmeta srodnih prava u situaciji kada još nisu izdate dozvole za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava. Institut je posebno imao u vidu da se radilo o ostvarivanju prava koja se prvi put uvode u Bosni i Hercegovini te je, iz razloga garancije ostvarivanja ovih prava na način i na principima utvrđenim zakonom, za poslovanje kolektivnih organizacija, zahtjevao dostavljanje dodatnih dokumenata predviđenih zakonom i pravilnikom, koja bi bila od uticaja za donošenje odluke o dodjeli privremene dozvole, a koje podnosilac zahtjeva nije dostavio na poziv Instituta. Na odluku Instituta uticala je i činjenica da se radilo o postojećem pravnom licu koje je imalo dozvolu za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog prava i koja je, shodno članu 44. stav (2) Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, važila najduže do isteka dvije godine od stupanja na snagu zakona odnosno do 11.8.2012. godine. Treba imati u vidu da je, prema članu 45. stav (1) Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, izdavanje privremene dozvole za obavljanje ovih poslova stvar diskrecione ocjene Instituta.

2. Zahtjev za izdavanje dozvole za prikupljanje, zaštitu i distribuiranje kolektivnih autorskih prava u oblasti reemitovanja

„ART“ Udruženje za ostvarivanje kolektivnih prava, Kiseljak, podnijelo je dana 17.10.2011. godine zahtjev za izdavanje dozvole za prikupljanje, zaštitu i distribuiranje kolektivnih autorskih prava u oblasti reemitovanja. Nakon provedenog postupka ispitivanja uslova propisanih Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava i Pravilnikom o načinu i formi ispunjavanja uslova za davanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava, Institut je donio Zaključak broj IP-03-47-5-02410/12VT od 28.2.2012. godine kojim se odbacuje zahtjev za izdavanje dozvole, radi neurednosti. U ovom predmetu Institut se nije upustio u ispitivanje materijalno pravnih uslova za izdavanje dozvole jer je bilo na prvi pogled očigledno da ne postoji aktivna legitimacija podnosioca zahtjeva. Naime, osnivači i članovi ovog udruženja nisu bili autori i nosioci autorskih prava na audiovizuelnim djelima. Čak šta više, statutom udruženja je bio predviđen komplikovan mehanizam za prijem novih članova tako da stvarni nosioci prava nisu mogli da postanu članovi organizacije. Isto tako, evidentno je bilo da ponuđeni model ne garantuje da će nosioci prava odnosno članovi organizacije upravljati organizacijom.

VII Zahtjevi za izdavanje dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava podneseni u 2012. godini

U 2012. godini Institut za intelektualno vlasništvo BiH je zaprimio šest zahtjeva za izdavanje dozvola za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava, i to:

1. Zahtjev za ostvarivanje prava proizvođača fonograma

„KVANTUM“ Udruženje za zaštitu diskografskih izdanja, Bijeljina, podnijelo je dana 4.1.2012. godine zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava proizvođača fonograma. Podnosilac zahtjeva je u toku trajanja postupka, dana 6.6.2012. godine, obavijestio Institut da povlači svoj zahtjev. Zaključkom Instituta broj: IP-03-47-5-05767/12VT od 7.6.2012. godine obustavljen je postupak zbog odustajanja podnosioca zahtjeva.

2. Zahtjev za ostvarivanje prava autora muzičkih djela – AMUS Sarajevo

„AMUS“ Asocijacija kompozitora - muzičkih stvaralaca Bosne i Hercegovine, Sarajevo, podnijela je dana 26.4.2012. godine zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih djela. Nakon provedenog postupka ispitivanja uslova i uvidom u kompletnu dokumentaciju koja je dostavljena uz zahtjev, Institut je utvrdio da je podnosilac zahtjeva dostavio sve relevantne podatke i dokumentaciju u skladu sa Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava i Pravilnikom o načinu i formi ispunjavanja uslova za davanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava te je, Rješenjem broj IP-03-47-5-12-06059/12VT od 21.6.2012. godine usvojio zahtjev i izdao dozvolu AMUS-u za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih djela. Najvažniji razlozi kojima se Institut rukovodio u donošenju odluke o izdavanju dozvole je ukupan broj autora koji su sklopili ugovor sa AMUS-om o isključivom ustupanju imovinskih autorsko-pravnih ovlaštenja i popis djela koja će sačinjavati repertoar AMUS-a. Procjena Instituta je bila da AMUS okuplja većinu autora iz Bosne i Hercegovine (234) sa najvećim brojem djela (4.645) od kojih se većina vodi u međunarodnoj bazi, da su članovi AMUS-a najpoznatiji autori iz Bosne i Hercegovine čija djela se najčešće emituju u zemlji i inostranstvu. Među autorima članovima AMUS-a je Edin Dervišhalidović - DINO MERLIN, Hajrudin Varešanović – HARI MATA HARI, Goran Bregović, Kemal Monteno, Fahrudin – PECA Pecikoza, Vladimir Podany, Elvir Laković – LAKA, Milić Vukašinović, Ranko Rihtman, Dino Šaran, Maya Sar i brojna druga poznata imena. Nadalje, od 21 autora čija su djela predstavljala Bosnu i Hercegovinu na Euroviziji, 13 su članovi AMUS-a dok su većina preostalih članovi kolektivnih organizacija iz susjednih država.

2.1. Dodjela dozvole AMUS-u i oduzimanje dozvola postojećim pravnim licima sa 21.6.2012. godine

Istim rješenjem, kojim je dodijeljena dozvola AMUS-u, oduzete su dozvole „Sine Qua Non“ d.o.o., Agenciji za zastupanje i zaštitu autorskih prava, Sarajevo, u dijelu koji se odnosi na obavljanje djelatnosti ostvarivanja prava autora na osnovu punomoći autora, punomoći organizacija autora ili drugih nosilaca autorskih prava i „Elta-kabel“ d.o.o. Doboj, Preduzeću za prenos zvuka, slike ili ostalih informacija kablovima, u dijelu koji se odnosi na obavljanje djelatnosti ostvarivanja autorskog prava.

Odluka o oduzimanju dozvole dotadašnjim pravnim licima zasnovana je na slijedećim okolnostima:

- odredbama Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava (član 6. stav (3)) utvrđeno je da za kolektivno ostvarivanje autorskih i srodnih prava koja se odnose na istu vrstu prava na istoj vrsti djela može da postoji samo jedna kolektivna organizacija i da u slučaju davanja dozvole novoj kolektivnoj organizaciji, odluka o tome mora da sadrži izreku o oduzimanju dozvole dotadašnjoj kolektivnoj organizaciji (član 11. stav (4));
- Zakonom je propisano da organizacije autora i drugih nosilaca autorskih prava, te druga pravna lica specijalizovana za ostvarivanje autorskih prava koja su, prema odredbi člana 87. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 7/02 i 76/06) obavljala poslove kolektivnog ostvarivanja autorskog prava prije stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da rade i poslije stupanja na snagu ovog zakona i obavezni su da usklade svoj statusni oblik i svoje poslovanje s odredbama ovog zakona i podnesu zahtjev za izdavanje dozvole u roku od dvije godine od stupanja na snagu ovoga zakona (*zakon stupio na snagu 11.8.2010. godine*). Ova odredba primjenjuje se sve dok Institut ne izda dozvolu za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskih prava drugoj kolektivnoj organizaciji (član 44.);
- oba doma Parlamentarne skupština BiH su usvojila Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini, za period 2005 - 2010. godina, čiji je sastavni dio činila i analiza poslovanja „Sine Qua Non“ d.o.o. Agencije za zastupanje i zaštitu autorskih prava Sarajevo i „Elta-kabel“ d.o.o. Doboj. Vezano za poslovanje preduzeća „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo, pored ostalog je zaključeno da dosadašnji način poslovanja „Sine Qua Non“ d.o.o. nije moguće nastaviti, jer ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije za kolektivno ostvarivanje, načina raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonski regulisanog cilja. Za preduzeće „Elta-kabel“ d.o.o. Doboj, između ostalog je konstatovano, da preduzeće nije obavljalo poslove kolektivnog ostvarivanja autorskog prava za koje je dobilo dozvolu od Instituta i da je neophodno preispitati da li ima potrebe da se preduzeće uopšte bavi poslovima kolektivnog ostvarivanja autorskog prava.
- Imajući u vidu da do momenta podnošenja zahtjeva AMUS-a, preduzeće “Sine Qua Non” d.o.o Sarajevo i “Elta –kabel” d.o.o. Doboj, nisu prilagodili svoj statusni oblik prema novom Zakonu o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava i da nisu podnijeli zahtjev za obnovu dozvole, kojim bi dokazali da ispunjavaju zakonom propisane uslove, Institut je donio odluku o oduzimanju dozvola.

2.2. Pokrenuti postupci protiv rješenja Instituta o izdavanju dozvole AMUS-u

Protiv Rješenja o izdavanju dozvole Asocijaciji kompozitora – muzičkih stvaralaca BiH AMUS Sarajevo za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih djela, preduzeće „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo je:

1. pokrenulo upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine, koji je u toku;
2. podnijelo zahtjev Upravnom inspektoratu Ministarstva pravde BiH za vršenje upravnog inspeksijskog nadzora nad radom Instituta za intelektualno vlasništvo BiH pred Upravnom inspekcijom BiH, koji je odbačen;
3. podnijelo žalbu Ombudsmanu za zaštitu ljudskih prava BiH i
4. podnijelo žalbu Helsinškom odboru za ljudska prava.

Iako je rješenje Instituta konačno i izvršno, „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo je nakon pokretanja upravnog spora stvorilo zabunu kod korisnika, organizacija za kolektivno

ostvarivanje u drugim državama i Međunarodne konfederacije društava autora i kompozitora (CISAC) u pogledu provođenja rješenja. Ovo je imalo za rezultat da su kolektivne organizacije iz drugih država odložile zaključivanje ugovora o recipročnom zastupanju sa AMUS-om, sve dok Sud Bosne i Hercegovine ne donese odluku u upravnom sporu. Slično je postupio i CISAC, koji je obavijestio AMUS da će odluka o njihovom prijemu u provizorno članstvo biti donesena nakon odluke Suda Bosne i Hercegovine. Neki od korisnika su slično postupili i odložili zaključivanje ugovora sa AMUS-om sve do okončanja upravnog spora. Ova situacija proizvedena postupanjem „Sine Qua Non“ d.o.o. može imati nepovoljan uticaj na rad AMUS-a kao kolektivne organizacije u punom kapacitetu, a posebno u vezi zastupanja stranih autora u Bosni i Hercegovini i autora iz Bosne i Hercegovine u inostranstvu.

Nakon donošenja rješenja o izdavanju dozvole AMUS-u neke kolektivne organizacije iz inostranstva su pokušale da izvrše pritisak na Institut da promjeni svoju odluku i dodjeli dozvolu "Sine Qua Non" d.o.o.. Pisma identične sadržine od organizacija iz Litve, RSrbije, RMakedonije, Kazahstana i Grčke upućena su Predsjedništvu BiH, Vijeću ministara BiH, Parlamentarnoj skupštini BiH i Institutu.

3. Zahtjev za ostvarivanja prava autora muzičkih djela – "Sine Qua Non" Sarajevo

„Sine Qua Non“ Udruženje za kolektivno ostvarivanje i zaštitu autorskog i srodnih prava, **sa stručnom službom „Sine Qua Non“ d.o.o.** Agencija za zastupanje i zaštitu autorskih prava, Sarajevo, podnijelo je dana 5.6.2012. godine zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih djela.

Institut je prekinuo postupak po zahtjevu podnosioca do okončanja postupka za brisanje „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo iz Registra udruženja kod Ministarstva pravde BiH, kao prethodnog pitanja. Naime, AMUS kao jedan od tri osnivača "Sine Qua Non" Udruženja, pokrenuo je postupak za brisanje "Sine Qua Non" Udruženja iz registra udruženja kod Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine. Protiv zaključka o prekidu postupka, „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo je pokrenulo upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine. Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je dana 5.7.2012. godine okončalo postupak i odbacilo zahtjev AMUS-a za brisanje „Sine Qua Non“ iz Registra udruženja koje vodi Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, nakog čega je Institut nastavio postupak.

Institut je 21.9.2012. uputio poziv za uređenje zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih djela i odredio rok od 60 dana za dostavljanje uredne dokumentacije o ispunjavanju uslova. Pored ostalog je zahtjevano da se razjasni ko je stvarni podnosilac zahtjeva, da li samo „Sine Qua Non“ Udruženje za kolektivno ostvarivanje i zaštitu autorskog i srodnih prava ili konzorcijum dva subjekta „Sine Qua Non“ Udruženje za kolektivno ostvarivanje i zaštitu autorskog i srodnih prava (registrovano kod Ministarstva pravde BiH), i „Sine Qua Non“ d.o.o. Agencija za zastupanje i zaštitu autorskih prava, Sarajevo (registrovano kod Kantonalnog suda u Sarajevu). Postupak po zahtjevu je u toku.

4. Zahtjev za prikupljanje, zaštitu i distribuiranje kolektivnih autorskih prava u oblasti kablovskog reemitovanja audiovizuelnih djela - „ART“ Kiseljak

„ART“ Udruženje za ostvarivanje kolektivnih prava, Kiseljak, podnijelo je dana 13.6.2012. godine drugi zahtjev za izdavanje dozvole za prikupljanje, zaštitu i distribuiranje kolektivnih autorskih prava u oblasti kablovskog reemitovanja audiovizuelnih djela. Nakon provedenog postupka ispitivanja uslova za izdavanje dozvole Institut je donio Zaključak broj IP-0347-5-09336/12VT od 15.10.2012. godine, kojim se odbacuje zahtjev, radi neurednosti. Razlog za odbacivanje zahtjeva je što podnosilac zahtjeva nije dostavio Institutu dokaze da su članovi Udruženja nosioci prava na audiovizuelnim djelima, niti da su oni svojom voljom prenijeli prava na Udruženje. Nadalje, utvrđeno je da Statut Udruženja nije u skladu sa Zakonom o

kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, da poslovni plan nije uređen u skladu sa instrukcijama navedenim u pozivu i da se iz njega nije mogao izvući zaključak da će Udruženje moći obavljati djelatnost kolektivne organizacije na zakonit, efikasan i transparentan način.

5. Zahtjev za ostvarivanje prava proizvođača fonograma - „KVANTUM“ Bijeljina

„KVANTUM“ Udruženje za zaštitu diskografskih izdanja, Bijeljina, podnijelo je dana 19.7.2012. godine drugi zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava proizvođača fonograma. U postupku formalnog ispitivanja uslova za izdavanje dozvole Institut je utvrdio da su sporna dostavljena dokumenta kojima se dokazuje ispunjavanje kadrovskih uslova za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava, koji su propisani zakonom i pravilnikom, te je dana 11.9.2012. godine donio Zaključak broj IP-03-47-5-08203/12VT o prekidu postupka po zahtjevu podnosioca, dok Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske ne dostavi mišljenje o radno pravnom statusu direktora udruženja „Kvantum“, kao prethodno pitanje. Institut je dana 4.10.2012. godine zaprimio traženo mišljenje Ministarstva rada i boračko invalidske zaštite RS, u kome se konstatuje da predmetno lice prema važećim propisima ne može zasnovati stalni radni odnos, nakog čega je donio Zaključak broj IP-03-47-5-09317/12VT od 15.10.2012. godine o nastavljanju postupka po zahtjevu udruženja „Kvantum“ Bijeljina. Institut je 15.10.2012. godine uputio poziv „Kvantum“-u za uređenje zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava proizvođača fonograma i odredio rok za uređenje od 60 dana. Postupak po zahtjevu je u toku.

6. Zahtjev za ostvarivanje prava izvođača - „UZUS“ Sarajevo

„UZUS“ Udruženje za zaštitu prava izvođača, Sarajevo, podnijelo dana 31.7.2012. godine zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja izvođačkih prava. Institut je 20.9.2012. godine pokrenuo postupak i uputio poziv „UZUS“-u za uređenje zahtjeva za izdavanje dozvole i odredio rok za uređenje od 60 dana. Postupak po zahtjevu je u toku.

VIII Rješenja o oduzimanju dozvola pravnim licima koja su dobila dozvolu po Zakonu o autorskom i srodnim pravima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 7/02 i 76/06)

Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine je, postupajući po službenoj dužnosti, donio četiri rješenja o oduzimanju dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava. Treba naglasiti da se radi o deklarativnim odlukama i da bi predmetne dozvole prestale po sili zakona dvije godine od dana stupanja na snagu zakona. Dozvole su oduzete **sa danom 11.8.2012. godine**, sljedećim kolektivnim organizacijama:

1. Preduzeću "Elta - kabel" d.o.o. iz Doboja za ostvarivanje prava radiodifuznih organizacija

Razlozi za oduzimanje dozvole su zasnovani na sljedećim okolnostima: da preduzeće "Elta - kabel" d.o.o. Doboj, nije prilagodilo svoj statusni oblik prema Zakonu o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava i nije podnijelo zahtjev za obnovu dozvole u zakonskom roku, koji je istekao 11.8.2012. godine, kojim bi dokazalo da ispunjava zakonom propisane uslove; zaključci Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u kojima je, pored ostalog, konstatovano da je preduzeće „Elta-kabel“ d.o.o. poslovalo kao zastupnik - agent AGICOA, za koje nije potrebna dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava; da nije obavljalo poslove kolektivnog ostvarivanja prava za koje je dobilo dozvolu od Instituta; da nije moguće dati ocjenu poslovanja ovog preduzeća sa stanovišta normi koje regulišu kolektivno ostvarivanje autorskog i

srodnih prava, te da je, imajući u vidu dosadašnje poslovanje preduzeća i novi zakonski okvir, neophodno preispitati da li ima potrebe da se preduzeće bavi poslovima kolektivnog ostvarivanja autorskog prava.

2. Udruženju "Kvantum" iz Bijeljine za ostvarivanje prava proizvođača fonograma

Udruženje za zaštitu prava proizvođača fonograma „Kvantum“ Bijeljina, podnijelo je drugi zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava proizvođača fonograma koji je zaprimljen u Institutu dana 19.7.2012. godine. Imajući u vidu da se radilo o složenom upravnom predmetu, da je zahtjev za izdavanje dozvole podnesen dvadeset dana prije isteka važeće dozvole, a uzimajući u obzir rok za donošenje rješenja (6 mjeseci prema Pravilniku o načinu i formi ispunjavanja uslova za davanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava), evidentno je da je zahtjev podnesen u neprimjereno kratkom roku, te da nije mogao biti procesuiran do datuma isteka dozvole. Pored toga, razlozi za oduzimanje dozvole proizilaze i iz zaključaka Parlamentarne skupštine BiH u kojima je konstatovano da Udruženje nije poslovalo u skladu sa unutrašnjim aktima kojima je uređena organizacija udruženja; da nije ostvarivalo ciljeve za koje je osnovano odnosno da nije uopšte poslovalo tri godine; da je u 2010. godini cjelokupan prihod udruženja utrošen za redovne troškove poslovanja udruženja, bez raspodjele nosiocima prava, čime je prekršen osnovni smisao kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava i da dosadašnji način poslovanja „Kvantuma“ ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije, načina tarifiranja naknada, raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonom regulisanog cilja postojanja.

3. Agenciji "Sine Qua Non" d.o.o. iz Sarajeva za ostvarivanje prava umjetnika izvođača

Razlozi za oduzimanje dozvole su zasnovani na sljedećim okolnostima: „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo nije prilagodilo svoj statusni oblik prema Zakonu o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava; nije podnijelo zahtjev za izdavanje dozvole za kolektivno ostvarivanje prava izvođača odnosno obnovu dozvole, u zakonskom roku, koji je istekao 11.8.2012. godine, kojim bi dokazalo da ispunjava zakonom propisane uslove; zaključci Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u kojima je konstatovano da dosadašnji način poslovanja „Sine Qua Non“ d.o.o. nije moguće nastaviti, jer ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije za kolektivno ostvarivanje, načina raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonski regulisanog cilja.

4. Udruženju "Uzus" iz Sarajeva za ostvarivanje prava umjetnika izvođača

Udruženje za zaštitu prava izvođača „UZUS“ Sarajevo podnijelo je zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava izvođača, koji je zaprimljen u Institutu dana 31.7.2012. godine. Imajući u vidu da se radilo o složenom upravnom predmetu, da je zahtjev za izdavanje dozvole podnijet samo deset dana prije isteka važeće dozvole, a uzimajući u obzir rok za donošenje rješenja (6 mjeseci prema Pravilniku o načinu i formi ispunjavanja uslova za davanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava), evidentno je da je zahtjev podnesen u neprimjereno kratkom roku, te da nije mogao biti procesuiran do datuma isteka dozvole. Pored toga, razlozi za oduzimanje dozvole proizilaze i iz zaključaka Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine gdje je konstatovano da Udruženje „UZUS“ Sarajevo krši osnovne principe kolektivnog ostvarivanja prava jer iskazuje veliki nesrazmjer između troškova poslovanja i raspodjeljenih sredstava, da organi udruženja nisu obavljali poslove iz svoje nadležnosti i da se dosadašnji način poslovanja „UZUS“-a ne može nastaviti, jer ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije, načina raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonski regulisanog cilja.

IX. Osvrt i zaključak

Tokom izvještajnog perioda organizacije „Sine Qua Non“ d.o.o Sarajevo, „Kvantum“ Bijeljina, „Uzus“ Sarajevo i „Elta kabel“ d.o.o. Doboj nastavile su sa načinom poslovanja koji je postojao u periodu koji je bio predmet Izvještaja o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini u periodu 2005 – 2010. godine. Naime, sve neusklađenosti sa principima demokratičnosti, transparentnosti i posvećenosti interesima nosilaca prava, koji su normativno razrađeni u Zakonu o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini, ostale su prisutne u njihovom radu i poslije navedenog izvještaja.

Primjenjujući Zakon, Institut nije imao drugog izbora nego da oduzme, odnosno ne obnovi dozvole za rad ovim organizacijama. Time je učinjen prvi korak ka okončanju stanja koje je začeto znatno prije donošenja aktuelnog Zakona, kad su propisi omogućavali da se pod etiketom kolektivnog ostvarivanja prava, obavljaju poslovi koji su bili kombinacija individualnog ostvarivanja prava, kolektivnog ostvarivanja prava i drugih aktivnosti. Tim načinom poslovanja organizacije nisu služile za ostvarivanje prava autora, izvođača i proizvođača fonograma (što je suština njihove prirode), već su bile pravni okvir za ubiranje novca od korisnika predmeta zaštite, kojim se zatim na netransparentan način raspolagalo, prvenstveno u interesu lica koja su upravljala tim organizacijama, kao i lica koja su sa njima povezana.

Oduzimanjem/neobnavljanjem dozvola za rad pomenutim organizacijama stvoreni su uslovi za uspostavljanje sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u BiH, u skladu sa zakonom.

Prva organizacija koja je od Instituta dobila dozvolu za kolektivno ostvarivanje prava autora muzičkih djela, bila je Asocijacija kompozitora-muzičkih stvaralaca AMUS iz Sarajeva. Na osnovu iscrpne i uredne dokumentacije koja je bila priložena uz zahtjev za izdavanje dozvole, Institut je ocijenio da AMUS ispunjava zakonske uslove da počne da funkcioniše kao organizacija za kolektivno ostvarivanje prava. U okviru svoje zakonske nadležnosti, Institut će u narednom periodu pratiti rad AMUS-a i vršiti nadzor nad zakonitošću njegovog poslovanja.

Druge organizacije izuzimajući „Elta –kabel“ d.o.o Doboj, koje su u međuvremenu ostale bez dozvole za rad, podnijele su zahtjeve Institutu za izdavanje dozvole. Postupak po tim zahtjevima je u toku, s tim da je opšti utisak da ima pokušaja da se, uz neznatne izmjene u organizaciji, nastavi sa dosadašnjim nezakonitim načinom poslovanja.

Gledajući sa aspekta idealnog sistema, činjenica da se trenutno u BiH znatan dio prava ne ostvaruje na kolektivan način, ukazuje da sistem još uvek nije zaživio, tj. da ne funkcioniše u obimu koji bi garantovao ostvarenje ciljeva Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava. Takvo stanje, ipak, predstavlja prelaz ka zakonitom kolektivnom ostvarivanju prava, i svakako je prihvatljivije od dosadašnjeg stanja u kojem su korisnici predmeta zaštite (privredni subjekti) opterećeni davanjima na ime naknada koje ne nalaze svoj put do nosilaca prava. U tom smislu, trenutnim smanjenjem broja organizacija sa četiri na jednu, nosiocima prava se ne pogoršava materijalni položaj, budući da većina njih ni do sada nije ostvarivala nikakve prihode preko organizacija. Realno je očekivati da će se u budućnosti i drugi nosioci prava organizovati i udružiti u odgovarajuće organizacije koje će ispuniti zakonske uslove za dobijanje dozvole.

Institut je odlučan da, štiteći zakonitost u oblasti kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava, i ubuduće rigorozno insistira na tome da svaka organizacija mora da ispuni sve zakonske uslove da bi dobila dozvolu za rad. Sa istom odlučnošću Institut će vršiti nadzor nad radom organizacija kojima je dozvola za rad već izdata.

X Prijedlog zaključka

Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine predlaže da se donese sljedeći:

Z a k l j u č a k

1. Usvaja se Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini za 2011. godinu.
2. Pozivaju se autori i drugi nosioci prava koji nisu u sistemu kolektivnog ostvarivanja prava, a željeli bi da budu, da intenziviraju svoje aktivnosti u cilju ispunjavanja uslova za izdavanje dozvole za kolektivno ostvarivanje njihovih prava.
3. Neophodno je angažovati relevantne institucije u Bosni i Hercegovini da utvrde istinito i potpuno finansijsko poslovanje kolektivnih organizacija kojima je oduzeta dozvola.
4. Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine će nastaviti da informiše Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i javnost o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini kroz svoje redovne izvještaje o radu.

Prilog : Poslovanje kolektivnih organizacija u 2011. godini

POSLOVANJE "UZUS" SARAJEVO
Udruženje nezavisnih muzičkih autora, izvođača, aranžera i javnih ličnosti
za 2011. godinu

I Uvod

Poslovanje Udruženja nezavisnih muzičkih autora, izvođača, aranžera i javnih ličnosti „UZUS“ Sarajevo bilo je predmet analize u okviru Izvještaja o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini, za period 2005 – 2010. godina, koji je usvojen od strane Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na sjednici Predstavničkog doma održanoj 19.4.2012. godine, i sjednici Doma naroda održanoj 15.5.2012. godine. U izvještaju je zaključeno sljedeće:

1. U dokumentima koje je Udruženje "UZUS" dostavilo primjetna je nedosljednost u pogledu označavanja nosilaca prava koja "UZUS" ostvaruje na kolektivan način. Naime, u pojedinim dokumentima pominju se umjetnici izvođači, a u drugim dokumentima se pominju autori muzičkih djela. Udruženje je od Instituta dobilo dozvolu za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava umjetnika izvođača, organizacija umjetnika izvođača ili drugih nosilaca prava umjetnika izvođača. U spisku lica koja su ovlastila Udruženje "UZUS" za kolektivno ostvarivanje autorskih prava navedeni su umjetnici izvođači. S druge strane, u Rješenju Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine o upisu u Registar udruženja navedeno je da su ciljevi odnosno djelatnost Udruženja, zaštita autorskih djela nezavisnih muzičkih autora (što stoji i u punom nazivu Udruženja). Takođe, u dokumentima o finansijskom poslovanju navodi se da su ostvareni prihodi raspodjeljeni autorima, a ne umjetnicima izvođačima. Budući da Institut nema uvid u podatke o konkretnim transakcijama raspodjele, nije moguće utvrditi da li je riječ samo o terminološkoj nepreciznosti ili o poslovanju izvan okvira dozvole Instituta.
2. Ukupna potraživanja Udruženja su u izvještajnom periodu iskazana u iznosu od 3.164.209 KM, a ostvareni prihod je 794.686 KM. Razlika između potraživanja i prihoda je u iznosu od 2.369.523 KM. Iz priložene dokumentacije nije vidljivo zbog čega potraživanja nisu realizovana u istom periodu. Ukupni troškovi poslovanja Udruženja su 586.861 KM (74% od ostvarenih prihoda), dok je nosiocima prava raspodjeljeno svega 96.100 KM (12%). Razlika sredstava u iznosu od 111.725 KM (14% u odnosu na ukupno ostvareni prihod) nije potkrepljena sa relevantnom dokumentacijom.

Imajući u vidu da je smisao kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava ubiranje sredstava za račun nosilaca prava i da prema međunarodnoj praksi troškovi organizacije ne bi smjeli da prelaze 20-30% ostvarenog prihoda, a ostatak treba raspodjeliti nosiocima prava, Udruženje "UZUS" svojim poslovanjem krši taj princip iskazujući veliku nesrazmjernost između troškova poslovanja i raspodjele nosiocima prava. Prema izvještaju o radu za 2006. godinu raspodjela prihoda nosiocima prava vršena je linearno, u paušalnom iznosu jednako za sve izvođače, a ne na bazi stvarnog korištenja predmeta zaštite. Institutu nisu dostavljeni podaci o načinu raspodjele sredstava nosiocima prava u ostalim godinama.
3. Prema Statutu Udruženja "UZUS", Skupština Udruženja je obavezna da se sastaje najmanje dva puta godišnje i ima ovlaštenja da donosi finansijski plan, finansijski izvještaj i završni račun Udruženja. Iz priložene dokumentacije nije vidljivo da se Skupština redovno sastajala, niti da je redovno donosila odluke iz njene nadležnosti. Sve odluke koje se odnose na finansijsko poslovanje Udruženja za izvještajni period su donesene 12.2.2011. godine, nakon poziva Instituta za dostavljanje izvještaja.

4. Prilikom donošenja opšte ocjene o poslovanju Udruženja "UZUS" treba imati u vidu da se izvještajni period odnosi na vrijeme važenja Zakona o autorskom i srodnim pravima iz 2002. godine (stari zakon), kojim je materija kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava bila regulisana samo u rudimentarnom vidu. Budući da je od 2010. godine u primjeni Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, koji naglašeno precizno reguliše ovu materiju u skladu sa standardima u uporednom pravu, neophodno je konstatovati da dosadašnji način poslovanja Udruženja "UZUS" nije moguće nastaviti, jer ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije, načina raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonski regulisanog cilja.

II Izvještaj o poslovanju za 2011. godinu

U postupku nadzora nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje prava Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine uputio je poziv Udruženju "UZUS" Sarajevo za dostavljanje Izvještaja o vođenju poslova za 2011. godinu, i naložio da se dostavi:

- a) godišnji izvještaj o poslovanju,
- b) kopiju glavne knjige u papirnoj i elektronskoj formi i drugu poslovnu dokumentaciju organizacije,
- c) godišnji izvještaj organa upravljanja i nadzornih organa o iznosu naplaćenih naknada po vrsti djela i njihovoj raspodjeli,
- d) troškovi poslovanja kolektivne organizacije,
- e) iznos sredstava za kulturne i socijalne namjene,
- f) kolektivne ugovore sa udruženjima korisnika i izvještaj o njihovom izvršavanju,
- g) izvještaj o zaključenim ugovorima sa stranim kolektivnim organizacijama i izvještaj o njihovom izvršavanju,
- h) izvještaj revizorske kuće o izvršenoj kontroli finansijsko-računovodstvene dokumentacije, zajedno s nalazom ovlaštenog revizora o pravilnosti i usklađenosti poslovanja kolektivne organizacije s odredbama zakona, s aktima kolektivne organizacije i sa zaključenim ugovorima,
- i) mišljenje organa upravljanja i nadzornih organa o izvještaju i nalazu revizorske kuće, preduzete mjere, ako je ovlašten revizor našao nepravilnosti u poslovanju kolektivne organizacije,
- j) prijedlog finansijskog plana kolektivne organizacije za 2012. godinu, koji uključuje plan troškova njenog poslovanja,
- k) svaku izmjenu statuta, tarife i svaku njihovu izmjenu ili dopunu,
- l) odluke skupštine kolektivne organizacije,
- m) sudske i upravne odluke u kojima je kolektivna organizacija jedna od stranaka, uključujući i pregled izvršenih sudskih odluka.

Izvještaj o poslovanju "UZUS" Sarajevo, sa pratećom dokumentacijom zaprimljen je u Institutu dana 11.7.2012. godine.

Uz izvještaj su dostavljene kopije 37 ugovora sa korisnicima (radio i tv stanice) koji su zaključeni za period od 2009 - 2014. godine i odluke Skupštine udruženja, i to:

- Odluka o otpuštanju tri zaposlenika;
- Odluka o promjeni naziva Udruženja u Udruženje za zaštitu prava izvođača;
- Odluka o promjeni sjedišta Udruženja;
- Odluka o paušalnoj raspodjeli prikupljenih sredstava;

III Finansijsko poslovanje za 2011. godinu

Udruženje „UZUS“ je dostavilo Izvještaj o finansijskom poslovanju za 2011. godinu zajedno sa finansijskom karticom (analitika po kontima).

Prema finansijskoj kartici, ukupna potraživanja na dan 31.12.2011. godine iznosila su 1.085.176 KM (potraživanja od kupaca su 1.045.713 KM dok su ostala kratkoročna potraživanja 39.463 KM) – Institut nije uspio doći do podataka na što su se odnosila kratkoročna potraživanja.

Naplaćeni prihod u 2011. godini iznosio je 158.967 KM (naplaćena potraživanja iz prethodnog perioda su 73.014 KM, naplaćena potraživanja u toku 2011. godine su 81.423 KM, naplaćeni prihod iz budžeta Kantona je 4.492 KM i naplaćeni prihod od kamata je 38 KM).

Ukupni troškovi poslovanja Udruženja "UZUS" iznose 101.602 KM odnosno 64% u odnosu na ukupno naplaćeni prihod u izvještajnom periodu.

Raspodjeljena sredstva u 2011. godini su 43.330 KM u bruto iznosu ili 27% u odnosu na ukupno naplaćeni prihod. Razlika u iznosu od 14.035 KM ili 9% se nalazi na transakcijskom računu Udruženja. Iz bilance uspjeha je vidljivo da je Udruženje UZUS na kraju 2011. godine poslovalo sa gubitkom u iznosu od 58.979 KM tj. rashodi su veći od ostvarenog prihoda u 2011. godini. U Tabeli broj 1. je prikazano finansijsko poslovanje Udruženja Uzus, a u Tabeli broj 2. troškovi poslovanja.

Tabela 1. Prikaz finansijskog poslovanja Udruženja „UZUS“ u KM-u

NAZIV KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	GODINA	UKUPNA POTRAŽIVANJA	NAPLAĆENI PRIHOD	TROŠKOVI POSLOVANJA	%	RASPOREĐENA SREDSTVA	%
"UZUS" Sarajevo	2011	1.085.176	158.967	101.602	64%	43.330	27%
	Ukupno	1.085.176	158.967	101.602	64%	43.330	27%

Tabela 2. Prikaz troškova poslovanja Udruženja „UZUS“ u KM-u

656	Troškovi sitnog inventara
4.309	Troškovi električne energije
1.075	Troškovi ostali
1.508	Troškovi komunalnih usluga
3.600	Troškovi zakupa
7.020	Troškovi knjigovođe
1.170	Troškovi bankovne provizije
7.267	Troškovi telefona
10.192	Troškovi advokata
42.347	Troškovi plata
19	Troškovi ostalih usluga
10.153	Troškovi toplog obroka
2.203	Troškovi usluga održavanja opreme
72	Troškovi noćenja
432	Troškovi korištenja privatnog vozila
2.385	Troškovi kancelarijskog materijala
3.430	Troškovi članarina
3.764	Trošak amortizacije
101.602	Ukupni troškovi poslovanja

U izvještajnom periodu Udruženje "UZUS" je, radi naplate svojih potraživanja, podnijelo 74 tužbe protiv radio i TV emitera i tri prijedloga za sudsko izvršenje, radi isplate duga u iznosu od 745.712 KM i kamata u iznosu od oko 300.000 KM, što je ukupno 1.045.712 KM. Sudski postupci su u toku.

U izvještaju se navodi da je Udruženje "UZUS" izvršilo paušalnu raspodjelu prikupljenih sredstava umjetnicima izvođačima iz Federacije Bosne i Hercegovine, u iznosu od po 350 KM, dok će izvođačima iz Republike Srpske isplatiti naknadu u istom iznosu kada Udruženje naplati svoja potraživanja od RTV „BN“ Bijeljina, protiv koje je dobilo sudski spor.

IV Oduzimanje dozvole Udruženju „Uzus“ Sarajevo

Institut za intelektualno vlasništvo BiH je donio rješenje o oduzimanju dozvole za ostvarivanje prava umjetnika izvođača Udruženju "Uzus" iz Sarajeva, sa danom 11.08.2012. godine.

Udruženje za zaštitu prava izvođača „UZUS“ Sarajevo podnijelo je zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava izvođača, koji je zaprimljen u Institutu dana 31.7.2012. godine. Imajući u vidu da se radi o složenom upravnom predmetu, da je zahtjev za izdavanje dozvole podnijet samo deset dana prije isteka važeće dozvole, a uzimajući u obzir rok za donošenje rješenja (6 mjeseci prema Pravilniku o načinu i formi ispunjavanja uslova za davanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava), evidentno je da je zahtjev podnesen u neprimjereno kratkom roku, te da nije mogao biti procesuiran do datuma isteka dozvole. Pored toga, razlozi za oduzimanje dozvole proizilaze iz zaključaka Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine gdje je konstatovano da Udruženje „UZUS“ Sarajevo krši osnovne principe kolektivnog ostvarivanja prava jer iskazuje veliki nesrazmjer između troškova poslovanja i raspodjeljenih sredstava, da organi udruženja nisu obavljali poslove iz svoje nadležnosti i da se dosadašnji način poslovanja „UZUS“-a ne može nastaviti, jer ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije, načina raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonski regulisanog cilja.

Z a k l j u č a k

Analizom podataka dobijenih od Udruženja „UZUS“ iz Sarajeva konstatovano je sljedeće:

1. U izvještajnom periodu Udruženje „UZUS“ je nastavilo sa poslovanjem koje je nespojivo sa smislom i funkcijom organizacije za kolektivno ostvarivanje prava. Naime, Udruženje „Uzus“ Sarajevo ubire od korisnika novac na ime naknade za korištenje predmeta zaštite, a nosiocima prava isplaćuje simbolične paušalne iznose (27%), a najveći dio sredstava koristi za pokrivanje troškova poslovanja (64%).
2. Udruženje „UZUS“ je poslovalo na način da, pod prividom organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, bude u funkciji lica koja upravljaju istim, a ne u funkciji zaštite materijalnih interesa nosilaca prava.
3. U postupku po zahtjevu Udruženja za zaštitu prava izvođača „UZUS“ Sarajevo za izdavanje dozvole za ovu vrstu prava, Institut će obezbijediti da se u toj oblasti uspostavi zakonit sistem kolektivnog ostvarivanja prava.
4. Dostavljeni revizorski izvještaj o izvršenoj kontroli finansijsko računovodstvene dokumentacije i usklađenosti poslovanja sa odredbama zakona, aktima i zaključenim ugovorima ne odražava realno stanje u poslovanju organizacije sa aspekta provođenja standarda i principa za kolektivno ostvarivanje prava, te isti nije bio predmet razmatranja.

[Kraj dokumenta]

**POSLOVANJE "KVANTUM" BIJELJINA
Udruženje za zaštitu diskografskih izdanja
za 2011. godinu**

I Uvod

Poslovanje Udruženja za zaštitu diskografskih izdanja „KVANTUM“ Bijeljina bilo je predmet analize u okviru Izvještaja o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini, za period 2005 - 2010. godine, koji je usvojen od strane Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na sjednici Predstavničkog doma održanoj 19.4.2012. godine, i sjednici Doma naroda održanoj 15.5.2012. godine. U izvještaju je konstatovano sljedeće:

1. Udruženje nije poslovalo u skladu sa unutrašnjim aktima kojima je uređena organizacija Udruženja, prije svega Statutom. Skupština Udruženja se nije redovno sastajala, niti je obnovljen mandat rukovodstvu Udruženja od 2007. godine.
2. Iz dostavljene dokumentacije o finansijskom poslovanju u periodu od 2005 - 2010. godine vidljivo je da Udruženje nije ostvarilo prihod u periodu od 2006 - 2009. godine, što upućuje na zaključak da Udruženje nije ostvarivalo ciljeve za koje je osnovano.
3. U 2010. godini, cjelokupan prihod Udruženja je utrošen za redovne troškove poslovanja Udruženja bez raspodjele nosiocima prava. Imajući u vidu da je smisao kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava ubiranje sredstava za račun nosilaca prava i da prema međunarodnoj praksi troškovi organizacije ne bi smjeli da prelaze 20-30% ostvarenog prihoda, a ostatak treba raspodjeliti nosiocima prava, evidentno je da Udruženje „KVANTUM“ ovakvim poslovanjem nije ostvarilo ciljeve svoga postojanja.
4. Prilikom donošenja opšte ocjene o poslovanju Udruženja „KVANTUM“ treba imati u vidu da se izvještajni period odnosi na vrijeme važenja Zakona o autorskom i srodnim pravima iz 2002. godine (stari zakon), kojim je materija kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava bila regulisana samo u rudimentarnom vidu. Budući da je od 2010. godine u primjeni Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, koji precizno reguliše ovu materiju u skladu sa standardima u uporednom pravu, neophodno je konstatovati da dosadašnji način poslovanja Udruženja „KVANTUM“ ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije, načina tarifiranja naknada, raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonom regulisanog cilja postojanja.

II Izvještaj o poslovanju za 2011. godinu

U postupku nadzora nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje prava Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine uputio je poziv Udruženju za zaštitu diskografskih izdanja „KVANTUM“ Bijeljina za dostavljanje Izvještaja o vođenju poslova za 2011. godinu, i naložio da se dostavi:

- a) godišnji izvještaj o poslovanju,
- b) kopiju glavne knjige u papirnoj i elektronskoj formi i drugu poslovnu dokumentaciju organizacije,
- c) godišnji izvještaj organa upravljanja i nadzornih organa o iznosu naplaćenih naknada po vrsti djela i njihovoj raspodjeli,

- d) troškovi poslovanja kolektivne organizacije,
- e) iznos sredstava za kulturne i socijalne namjene,
- f) kolektivne ugovore sa udruženjima korisnika i izvještaj o njihovom izvršavanju,
- g) izvještaj o zaključenim ugovorima sa stranim kolektivnim organizacijama i izvještaj o njihovom izvršavanju,
- h) izvještaj revizorske kuće o izvršenoj kontroli finansijsko-računovodstvene dokumentacije, zajedno s nalazom ovlaštenog revizora o pravilnosti i usklađenosti poslovanja kolektivne organizacije s odredbama zakona, s aktima kolektivne organizacije i sa zaključenim ugovorima,
- i) mišljenje organa upravljanja i nadzornih organa o izvještaju i nalazu revizorske kuće, preduzete mjere, ako je ovlašteni revizor našao nepravilnosti u poslovanju kolektivne organizacije,
- j) prijedlog finansijskog plana kolektivne organizacije za 2012. godinu, koji uključuje plan troškova njenog poslovanja,
- k) svaku izmjenu statuta, tarife i svaku njihovu izmjenu ili dopunu,
- l) odluke skupštine kolektivne organizacije,
- m) sudske i upravne odluke u kojima je kolektivna organizacija jedna od stranaka, uključujući i pregled izvršenih sudskih odluka.

Izvještaj o poslovanju Udruženja „Kvantum“ sa traženom dokumentacijom dostavljen je Institutu 10.7.2012. godine.

III Finansijsko poslovanje za 2011. godinu

Udruženje „KVANTUM“ je dostavilo Izvještaj o finansijskom poslovanju za 2011. godinu zajedno sa finansijskom karticom (analitika po kontima).

Prema finansijskoj kartici ukupna potraživanja na dan 31.12.2011. godine iznosila su 36.688 KM (potraživanja od kupaca su 2.900 KM dok su ostala kratkoročna potraživanja 33.788 KM) - Institut nije uspio doći do podataka na šta su se odnosila kratkoročna potraživanja. Ostvareni prihod u 2011. godini iznosio je 87.617 KM (prihod od usluga 85.829 KM i prihod od kamata 1.788 KM). Ukupni troškovi poslovanja Udruženja "KVANTUM" iznose 87.617 KM odnosno 100% u odnosu na ukupno ostvareni prihod u izvještajnom periodu. Raspodjeljenih sredstva u 2011. godini nije bilo. U Tabeli broj 1. je prikazano finansijsko poslovanje Udruženja „KVANTUM“, a u Tabeli broj 2. su prikazani troškovi poslovanja.

Tabela 1. Prikaz finansijskog poslovanja Udruženja „KVANTUM“ u KM-u

NAZIV KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	GODINA	UKUPNA POTRAŽIVANJA	OSTVARENI PRIHOD	TROŠKOVI POSLOVANJA	%	RASPOREĐENA SREDSTVA	%
„KVANTUM“ Bijeljina	2011	36.688	87.617	87.617	100%	0	0%
	Ukupno	36.688	87.617	87.617	100%	0	0%

Tabela 2. Prikaz troškova poslovanja Udruženja „KVANTUM“ u KM-u

53	Troškovi softverskih usluga
1.319	Troškovi reprezentacije
2.406	Troškovi revizora
2.341	Troškovi oglašavanja
16.808	Troškovi zakupa
2.064	Materijalni troškovi
372	Troškovi bankovne provizije
1.148	Troškovi telefona
122	Troškovi goriva
4.722	Ugovori o djelu
29.300	Troškovi rezerviranja sredstava
3.510	Troškovi usluga
3.974	Dnevnice za službeni put
4.776	Troškovi noćenja
10.231	Troškovi korištenja privatnog vozila
622	Troškovi kancelarijskog materijala
3.640	Troškovi taksa
209	Trošak amortizacije
87.617	Ukupni troškovi poslovanja

IV Oduzimanje dozvole Udruženju „KVANTUM“ Bijeljina

Institut za intelektualno vlasništvo BiH je donio rješenje o oduzimanju dozvole za ostvarivanje prava proizvođača fonograma udruženju „KVANTUM“ iz Bijeljine, sa danom 11.08.2012. godine.

Udruženje za zaštitu prava proizvođača fonograma „KVANTUM“ Bijeljina, podnijelo je zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava proizvođača fonograma koji je zaprimljen u Institutu dana 19.7.2012. godine. Imajući u vidu da se radi o složenom upravnom predmetu, da je zahtjev za izdavanje dozvole podnesen dvadest dana prije isteka važeće dozvole, a uzimajući u obzir rok za donošenje rješenja (6 mjeseci prema Pravilniku o načinu i formi ispunjavanja uslova za davanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava), evidentno je da je zahtjev podnesen u neprimjereno kratkom roku, te da nije mogao biti procesuiran do datuma isteka dozvole. Pored toga, razlozi za oduzimanje dozvole su zaključci Parlamentarne skupštine BiH u kojima je konstatovano da Udruženje nije poslovalo u skladu sa unutrašnjim aktima kojima je uređena organizacija udruženja; da nije ostvarivalo ciljeve za koje je osnovano odnosno da nije uopšte poslovalo tri godine; da je u 2010. godini cjelokupan prihod udruženja utrošen za redovne troškove poslovanja udruženja, bez raspodjele nosiocima prava, čime je prekršen osnovni smisao kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava i da dosadašnji način poslovanja „KVANTUM“-a ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije, načina tarifiranja naknada, raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonom regulisanog cilja postojanja.

Z a k l j u č a k

Analizom podataka dobijenih od Udruženja „KVANTUM“ iz Bijeljine konstatovano je sljedeće:

1. U izvještajnom periodu Udruženje „KVANTUM“ je nastavilo sa poslovanjem koje je nespojivo sa smislom i funkcijom organizacije za kolektivno ostvarivanje prava. Naime, „KVANTUM“ ubire od privrednih subjekata novac na ime naknade za korištenje predmeta zaštite, a nosiocima prava ne isplaćuje ništa, jer cijeli iznos troši na pokrivanje troškova svog rada. Štaviše, budući da je u izvještajnom periodu „KVANTUM“ inkasirao znatno veći iznos nego u prethodnom izvještajnom periodu, i opet sve utrošio na pokrivanje troškova rada, proizilazi da je poslovanje udruženja podešeno tako da pod prividom organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, bude u funkciji lica koja upravljaju istim, a ne u funkciji zaštite materijalnih interesa nosilaca prava.
2. Udruženje "KVANTUM" je poslovalo na način da, pod prividom organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, bude u funkciji lica koja upravljaju istim, a ne u funkciji zaštite materijalnih interesa nosilaca prava.
3. U postupku po zahtjevu Udruženja za zaštitu diskografskih izdanja „KVANTUM“ Bijeljina za izdavanje dozvole za ovu vrstu prava, Institut će obezbijediti da se u toj oblasti uspostavi zakonit sistem kolektivnog ostvarivanja prava.
4. Dostavljeni revizorski izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2011. godinu ne odražava realno stanje u poslovanju organizacije sa aspekta provođenja standarda i principa za kolektivno ostvarivanje prava, te isti nije bio predmet razmatranja.

[Kraj dokumenta]

**POSLOVANJE "SINE QUA NON" d.o.o.
Agencija za zastupanje i zaštitu autorskih prava Sarajevo
za 2011. godinu**

I Uvod

Poslovanje "SINE QUA NON" d.o.o. Agencije za zastupanje i zaštitu autorskih prava, Sarajevo, bilo je predmet analize u okviru Izvještaja o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini za 2011. godinu, koji je usvojen od strane Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na sjednici Predstavničkog doma održanoj 14.3.2013. godine, i sjednici Doma naroda održanoj 16.4.2013. godine. U izvještaju je zaključeno da:

1. Prema priloženoj dokumentaciji, cjelokupno poslovanje u oblasti kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava vršilo je preduzeće „SINE QUA NON“ d.o.o. kao profitni subjekt. Imajući u vidu pravni oblik organizacije kojom, po Zakonu o privrednim društvima, upravlja vlasnik kapitala, autori i drugi nosioci prava nisu ni mogli da upravljaju preduzećem i da donose relevantne odluke o svim bitnim segmentima poslovanja vezano za ostvarivanje svojih prava.
2. „SINE QUA NON“ d.o.o. Sarajevo se pored kolektivnog ostvarivanja autorskih prava bavilo i individualnim ostvarivanjima autorskih prava (navedeno kao tzv. „velika prava“), kao i nekim drugim djelatnostima. Zbog toga podatke koji se odnose na finansijsko poslovanje uključujući i troškove poslovanja nije bilo moguće provjeriti kroz glavnu knjigu. To pokazuje u kojoj mjeri je ispravno zakonsko rješenje da se kolektivna organizacija može baviti isključivo kolektivnim ostvarivanjem autorskog i srodnih prava i da se ne može baviti nikakvim drugim djelatnostima.
3. Dostavljeni revizorski izvještaj o podudarnosti poslovanja sa Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava ne odražava realno stanje u poslovanju organizacije sa aspekta provođenja standarda i principa za kolektivno ostvarivanje prava, te isti nije bio predmet razmatranja.

II Izvještaj o poslovanju za 2012. godinu

U postupku nadzora nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje prava Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine uputio je poziv "SINE QUA NON" d.o.o. Sarajevo za dostavljanje Izvještaja o vođenju poslova za 201. godinu, i naložio da se dostavi:

- a) godišnji izvještaj o poslovanju,
- b) kopiju glavne knjige u papirnoj i elektronskoj formi i drugu poslovnu dokumentaciju organizacije,
- c) godišnji izvještaj organa upravljanja i nadzornih organa o iznosu naplaćenih naknada po vrsti djela i njihovoj raspodjeli,
- d) troškovi poslovanja kolektivne organizacije,
- e) iznos sredstava za kulturne i socijalne namjene,
- f) kolektivne ugovore sa udruženjima korisnika i izvještaj o njihovom izvršavanju,
- g) izvještaj o zaključenim ugovorima sa stranim kolektivnim organizacijama i izvještaj o njihovom izvršavanju,
- h) izvještaj revizorske kuće o izvršenoj kontroli finansijsko-računovodstvene dokumentacije, zajedno s nalazom ovlaštenog revizora o pravilnosti i usklađenosti poslovanja kolektivne organizacije s odredbama zakona, s aktima kolektivne organizacije i sa zaključenim ugovorima,
- i) mišljenje organa upravljanja i nadzornih organa o izvještaju i nalazu revizorske kuće,

- j) preduzete mjere, ako je ovlaštenu revizor našao nepravilnosti u poslovanju kolektivne organizacije,
- k) prijedlog finansijskog plana kolektivne organizacije za 2012. godinu, koji uključuje plan troškova njenog poslovanja,
- l) svaku izmjenu statuta, tarife i svaku njihovu izmjenu ili dopunu,
- m) odluke skupštine kolektivne organizacije,
- n) sudske i upravne odluke u kojima je kolektivna organizacija jedna od stranaka, uključujući i pregled izvršenih sudskih odluka.

Izveštaj o poslovanju "Sine Qua Non" d.o.o. Sarajevo zaprimljen je dana 10.7.2012. godine. Institut je 21.9.2012. godine uputio preduzeću "SINE QUA NON" poziv za dopunu izvještaja o poslovanju u kojem je naložio da dostavi kopiju glavne knjige u papirnoj i elektronskoj formi, iznos sredstava za kulturne i socijalne namjene, prijedlog finansijskog plana kolektivne organizacije za 2012. godinu, koji uključuje plan troškova poslovanja i odluku skupštine kolektivne organizacije o usvajanju finansijskog plana.

"SINE QUA NON" d.o.o. Sarajevo je 3.10.2012. godine dostavilo Institutu dopunu izvještaja sa svim traženim dokumentima.

Prema navodima u izvještaju Agencija "SINE QUA NON" d.o.o. Sarajevo je i u 2011. godini obavljala poslove individualnog ostvarivanja prava (navedeno kao tzv. „velika prava“) i kolektivno ostvarivanje prava (navedeno kao „mala prava“).

Po osnovu kolektivnog ostvarivanja prava (tzv. „mala prava“) u 2011. godini zaključeno je 387 ugovora za javno izvođenje, od čega 199 sa ugostiteljskim objektima, 182 za koncerte i 6 za humanitarne koncerte. Zaključeno je i 6 ugovora sa radio i televizijskim stanicama, a po osnovu individualnog ostvarivanja sklopljena su 633 ugovora (tzv. „velika prava“).

Institut za intelektualno vlasništvo BiH nije nadležan da vrši kontrolu individualnog ostvarivanja prava ("tzv. velika prava") tako da ovaj dio poslovanja preduzeća "Sine Qua Non" nije obuhvaćen ovim izvještajem.

III Finansijsko poslovanje za 2011. godinu

Prema navodima u izvještaju o poslovanju, ukupno naplaćena sredstva i rashodi preduzeća "SINE QUA NON" d.o.o. u 2011. su kako slijedi:

- ukupno naplaćena sredstva (*"ukupno prikupljena/ukupno ubrana"*) iz BiH je 1.526.476 KM, dok je naplaćeno iz inostranstva, na osnovu ugovora o recipročnom zastupanju, ukupno 95.023 KM, što ukupno iznosi 1.621.499 KM,

- troškovi poslovanja "SINE QUA NON" d.o.o. su iznosili 325.786 KM,

- nosiocima prava za tzv. „mala prava“ ukupno je neto isplaćen iznos od 1.048.860 KM, od čega domaćim autorima koji kolektivno ostvaruju svoja prava (tzv. "mala prava") iznos od 775.961 KM što je 5% manje nego u 2010. godini, a stranim društvima do 31.12.2011. godine je isplaćeno 272.899 KM, a što je 55% manje u odnosu na isplate u 2010. godini. U izvještaju se navodi da je "ostala obaveza za isplatu stranim društvima u iznosu od 336.691 KM, koja zbog administrativnih razloga a povodom izbjegavanja dvostrukog oporezivanja sa Ministarstvom financija BIH, je isplaćena poslije 31.12.2011. godine (stoga ista nije sadržana u gore navedenom ukupnom iznosu isplaćenih autorskih naknada)".

U Tabeli 1. prikazano je finansijsko poslovanje "SINE QUA NON" d.o.o. Sarajevo za 2011. godinu.

"Sine Qua Non" d.o.o. Sarajevo	UKUPNO NAPLAĆENO	TROŠKOVI POSLOVANJA	%	ZA RASPODJELU	ODBICI ZA SOCIJALNU I KULTURNU NAMJENU	%	NETO ZA RASPODJELU
Radio stanice	70.247,64	14.752,00	21%	55.495,64	4.439,65	8%	51.055,99
TV stanice	646.063,44	129.212,69	20%	516.850,75	46.516,57	9%	470.334,05
Kablovsko reemitovanje	648.769,45	123.266,20	19%	525.503,25	42.040,24	8%	483.463,01
Koncerti zabavne i ozbiljne muzike	156.696,80	39.174,20	25%	117.522,60	9.401,81	8%	108.120,79
Diskografija	4.698,57	375,88	8%	4.322,69	432,27	10%	3.890,42
Prihod iz inostranstva	95.023,49	19.004,70	20%	76.018,79	7.601,88	10%	68.416,91
UKUPNO	1.621.499,39	325.785,67	20%	1.295.713,72	105.993,21	8%	1.189.720,51

Tabela 1: Prikaz finansijskog poslovanja preduzeća "Sine Qua Non" d.o.o. Sarajevo za 2011. godinu prema navodima iz izvještaja

Imajući u vidu da se "SINE QUA NON" d.o.o. Sarajevo pored kolektivnog ostvarivanja autorskih prava bavilo i individualnim ostvarivanjima autorskih prava (navedeno kao tzv. „velika prava“), kao i nekim drugim djelatnostima, podatke koji se odnose na finansijsko poslovanje nije bilo moguće provjeriti kroz glavnu knjigu. S tim u vezi nije bilo moguće dati tabelarni prikaz troškova poslovanja kao što je sadržano u izvještaju udruženja "UZUS" i "KVANTUM".

IV Ostvareni prihod prema sudskim odlukama

U izvještaju se navodi da su u sredstva za raspodjelu ušla i sredstva naplaćena putem sudskog izvršenja (u predmetu protiv NTV „Hayat“) u iznosu od 121.970,63 KM. Takođe, u izvještaju se navodi da je u 2011. godini naplaćeno po izvršnim sudskim odlukama ukupan iznos od 87.620,09 KM, ali bez obrazloženja da li su, u koje svrhe i na koji način ista raspoređana.

V Oduzimanje dozvole Agenciji „SINE QUA NON“ d.o.o. Sarajevo

Institut za intelektualno vlasništvo BiH je donio rješenja o oduzimanju dozvole Agenciji za zastupanje i zaštitu autorskih prava „SINE QUA NON“ d.o.o. Sarajevo za obavljanje djelatnosti ostvarivanja prava autora na osnovu punomoći autora, punomoći organizacija autora ili drugih nosilaca autorskih prava (sa danom 21.6.2012. godine) i za ostvarivanje prava umjetnika izvođača, (sa danom 11.8.2012. godine).

Odluka o oduzimanju dozvole zasnovana je na slijedećim okolnostima:

- odredbama Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava utvrđeno je da za kolektivno ostvarivanje autorskih i srodnih prava koja se odnose na istu vrstu prava na istoj vrsti djela može da postoji samo jedna kolektivna organizacija i da u slučaju davanja dozvole novoj kolektivnoj organizaciji, odluka o tome mora da sadrži izreku o oduzimanju dozvole dotadašnjoj kolektivnoj organizaciji;

- Zakonom je propisano da organizacije autora i drugih nosilaca autorskih prava, te druga pravna lica specijalizovana za ostvarivanje autorskih prava koja su, prema odredbi člana 87. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 7/02 i 76/06) obavljala poslove kolektivnog ostvarivanja autorskog prava prije stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da rade i poslije stupanja

na snagu ovog zakona i obavezni su da usklade svoj statusni oblik i svoje poslovanje s odredbama ovog zakona i podnesu zahtjev za izdavanje dozvole u roku od dvije godine od stupanja na snagu ovoga zakona (*zakon stupio na snagu 11.8.2010. godine*). Ova odredba primjenjuje se sve dok Institut ne izda dozvolu za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog prava drugoj kolektivnoj organizaciji;

- oba doma Parlamentarne skupština BiH su usvojila Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini, za period 2005 - 2010. godina, čiji je sastavni dio činila i analiza poslovanja „SINE QUA NON“ d.o.o. Agencija za zastupanje i zaštitu autorskih prava Sarajevo. Vezano za poslovanje preduzeća SINE QUA NON“ d.o.o. Sarajevo, pored ostalog je zaključeno da dosadašnji način poslovanja „SINE QUA NON“ d.o.o. nije moguće nastaviti, jer ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije za kolektivno ostvarivanje, načina raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonski regulisanog cilja. Imajući u vidu da do momenta podnošenja zahtjeva AMUS-a, preduzeće „SINE QUA NON“ d.o.o Sarajevo nije prilagodilo svoj statusni oblik prema novom Zakonu o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava i da nije podnijelo zahtjev za obnovu dozvole, kojim bi dokazalo da ispunjava zakonom propisane uslove, Institut je donio odluku o oduzimanju dozvola. Takođe, „SINE QUA NON“ d.o.o. Sarajevo nije podnijelo zahtjev za izdavanje dozvole za kolektivno ostvarivanje prava izvođača odnosno obnovu dozvole, koja je istekla 11.8.2012. godine, što je bio razlog za oduzimanje dozvole i za ostvarivanje ovih prava.

Z a k l j u č a k

Analizom podataka dobijenih od preduzeća "SINE QUA NON" d.o.o. Sarajevo, konstatovano je sljedeće:

1. Prema priloženoj dokumentaciji, cjelokupno poslovanje u oblasti kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava vršilo je preduzeće „SINE QUA NON“ d.o.o. kao profitni subjekt. Imajući u vidu pravni oblik organizacije kojom, po Zakonu o privrednim društvima, upravlja vlasnik kapitala, autori i drugi nosioci prava nisu ni mogli da upravljaju preduzećem i da donose relevantne odluke o svim bitnim segmentima poslovanja vezano za ostvarivanje svojih prava.
2. „SINE QUA NON“ d.o.o. Sarajevo se pored kolektivnog ostvarivanja autorskih prava bavilo i individualnim ostvarivanjima autorskih prava (navedeno kao tzv. „velika prava“), kao i nekim drugim djelatnostima. Zbog toga podatke koji se odnose na finansijsko poslovanje uključujući i troškove poslovanja nije bilo moguće provjeriti kroz glavnu knjigu. To pokazuje u kojoj mjeri je ispravno zakonsko rješenje da se kolektivna organizacija može baviti isključivo kolektivnim ostvarivanjem autorskog i srodnih prava i da se ne može baviti nikakvim drugim djelatnostima.
3. Dostavljeni revizorski izvještaj o podudarnosti poslovanja sa Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava ne odražava realno stanje u poslovanju organizacije sa aspekta provođenja standarda i principa za kolektivno ostvarivanje prava, te isti nije bio predmet razmatranja.

[Kraj dokumenta]

POSLOVANJE „ELTA-KABEL“ d.o.o. DOBOJ
Preduzeće za prenos zvuka, slike ili ostalih informacija kablovima
za 2011. godinu

I Uvod

Poslovanje Preduzeća "ELTA KABEL" d.o.o. Doboj bilo je predmet analize u okviru Izvještaja o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini, za period 2005 – 2010. godine, koji je usvojen od strane Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na sjednici Predstavničkog doma održanoj 19.4.2012. godine, i sjednici Doma naroda održanoj 15.5.2012. godine. U izvještaju je konstatovano sljedeće:

1. Analiza poslovanja preduzeća "ELTA KABEL" d.o.o. ukazuje na to da je ovo preduzeće poslovalo kao zastupnik - agent inostranih organizacija, za koje nije potrebna dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskih i srodnih prava.
2. Preduzeće "ELTA KABEL" d.o.o. nije obavljalo poslove kolektivnog ostvarivanja prava za koje je dobilo dozvolu od Instituta, te nije moguće dati ocjenu poslovanja ovog preduzeća sa stanovišta normi koje regulišu kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava.
3. Imajući u vidu dosadašnje poslovanje preduzeća "ELTA KABEL" d.o.o. i novi zakonski okvir neophodno je preispitati da li ima potrebe da se preduzeće bavi poslovima kolektivnog ostvarivanja autorskog prava.

II Izvještaj o poslovanju za 2011. godinu

U postupku nadzora nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje prava Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine uputio je poziv preduzeću "ELTA KABEL" d.o.o. Doboj za dostavljanje Izvještaja o vođenju poslova za 2011. godinu, i naložio da se dostavi:

- a) godišnji izvještaj o poslovanju,
- b) kopiju glavne knjige u papirnoj i elektronskoj formi i drugu poslovnu dokumentaciju organizacije,
- c) godišnji izvještaj organa upravljanja i nadzornih organa o iznosu naplaćenih naknada po vrsti djela i njihovoj raspodjeli,
- d) troškovi poslovanja kolektivne organizacije,
- e) iznos sredstava za kulturne i socijalne namjene,
- f) kolektivne ugovore sa udruženjima korisnika i izvještaj o njihovom izvršavanju,
- g) izvještaj o zaključenim ugovorima sa stranim kolektivnim organizacijama i izvještaj o njihovom izvršavanju,
- h) izvještaj revizorske kuće o izvršenoj kontroli finansijsko-računovodstvene dokumentacije, zajedno s nalazom ovlaštenog revizora o pravilnosti i usklađenosti poslovanja kolektivne organizacije s odredbama zakona, s aktima kolektivne organizacije i sa zaključenim ugovorima,
- i) mišljenje organa upravljanja i nadzornih organa o izvještaju i nalazu revizorske kuće, preduzete mjere, ako je ovlašten revizor našao nepravilnosti u poslovanju kolektivne organizacije,
- j) prijedlog finansijskog plana kolektivne organizacije za 2012. godinu, koji uključuje plan troškova njenog poslovanja,
- k) svaku izmjenu statuta, tarife i svaku njihovu izmjenu ili dopunu,
- l) odluke skupštine kolektivne organizacije,
- m) sudske i upravne odluke u kojima je kolektivna organizacija jedna od stranaka, uključujući i pregled izvršenih sudskih odluka.

Izveštaj o poslovanju "ELTA KABEL" d.o.o. Doboje zaprimljen je u Institutu 21.11.2012. godine. U izvještaju se navodi da je preduzeće "ELTA KABEL" u 2011. godini radilo po ugovorima o zastupanju sa organizacijama AGICOA, EBU (Evropska unija za emitovanje) i VG Media Gesellschaft. Aktivnosti po predmetnim ugovorima su bile vezane za prikupljanje broja korisnika od operatera, obračun obaveza i distribuciju računa izdatih od strane AGICOA, EBU i VG Media Gesellschaft.

III Finansijsko poslovanje za 2011. godinu

Prema navodima u izvještaju o poslovanju preduzeća "ELTA KABEL" d.o.o. Doboje, na osnovu generalnog licencnog ugovora u 2011. godini ukupno je izdato faktura u iznosu od 1.348.221 KM, a ukupno je naplaćeno 242.813 KM.

Na osnovu licencnog ugovora u 2011. godini ukupno je izdato faktura u iznosu od 1.016.859 KM, a ukupno je naplaćeno 117.565 KM.

U izvještaju se navodi da je AGICOA-i isplaćen iznos od 194.791 KM a da je na osnovu ugovora o zastupanju preduzeću "ELTA KABEL" d.o.o. uplaćena zastupnička provizija od 56.697 KM. U izvještaju se ne navode drugi podaci koji su traženi po pozivu Instituta.

IV Oduzimanje dozvole preduzeću „Elta - kabel“ d.o.o. Doboje

Institut za intelektualno vlasništvo BiH donio je rješenje o oduzimanju dozvole za ostvarivanje autorskih prava i prava radiodifuznih organizacija preduzeću "ELTA - KABEL" d.o.o. iz Doboja, sa danom 11.8.2012. godine.

Razlozi za oduzimanje dozvole su u činjenici da preduzeće "ELTA - KABEL" d.o.o., nije prilagodilo svoj statusni oblik prema Zakonu o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava i nije podnijelo zahtjev za obnovu dozvole u zakonskom roku, koji je istekao 11.8.2012. godine, kojim bi dokazalo da ispunjava zakonom propisane uslove; zaključci Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u kojima je, pored ostalog, konstatovano da je preduzeće "ELTA - KABEL" d.o.o. poslovalo kao zastupnik - agent AGICOA, za koje nije potrebna dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava; da nije obavljalo poslove kolektivnog ostvarivanja prava za koje je dobilo dozvolu od Instituta; da nije moguće dati ocjenu poslovanja ovog preduzeća sa stanovišta normi koje regulišu kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava te da je, imajući u vidu dosadašnje poslovanje preduzeća i novi zakonski okvir, neophodno preispitati da li ima potrebe da se preduzeće bavi poslovima kolektivnog ostvarivanja autorskog prava.

Z a k l j u č a k

1. Analiza poslovanja preduzeća "ELTA KABEL" d.o.o. ukazuje na to da je ovo preduzeće nastavilo da posluje kao zastupnik - agent inostranih organizacija, za koje nije potrebna dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava.
2. Preduzeće "ELTA KABEL" d.o.o. nije obavljalo poslove kolektivnog ostvarivanja prava za koje je dobilo dozvolu od Instituta, te nije moguće dati ocjenu poslovanja ovog preduzeća sa stanovišta normi koje regulišu kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava.

[Kraj dokumenta]

IZVJEŠTAJ
O FUNKCIONISANJU SISTEMA KOLEKTIVNOG OSTVARIVANJA
AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA U BOSNI I HERCEGOVINI
za 2012. godinu

SADRŽAJ

I	Pravni osnov	3
II	Uvodne napomene o sistemu kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava.....	3
III	Zahtjevi za izdavanje dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava podneseni u 2012. godini	5
IV	Zahtjevi za izdavanje dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava podneseni u 2013. godini	11
V	Rješenja o oduzimanju dozvola pravnim licima koja su dobila dozvolu po Zakonu o autorskom i srodnim pravima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 7/02 i 76/06)	11
VI.	Poslovanje kolektivnih organizacija u 2012. godini.....	13
VII.	Osvrt i zaključak	20
VIII	Prijedlog zaključka	21

IZVJEŠTAJ

o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini za 2012. godinu

I Pravni osnov

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je na 44. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 14.3.2013. godine, i na 28. sjednici Doma naroda, održanoj 16.4.2013. godine usvojila Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini za period 2011. godine. Oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine usvojila su sljedeće zaključke:

1. Usvaja se Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini za 2011. godinu.
2. Pozivaju se autori i nosioci autorskog i srodnih prava da intenziviraju svoje aktivnosti s ciljem ispunjavanja uslova za izdavanje dozvole za kolektivno ostvarivanje njihovih prava.
3. Neophodno je angažovati relevantne institucije u BiH da utvrde istinito i potpuno finansijsko poslovanje postojećih kolektivnih organizacija.
4. Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine će nastaviti da informiše Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i javnost o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini kroz svoje redovne izvještaje o radu.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 47. sjednici održanoj 25.4.2013. godine donijelo zaključak kojim se zadužuje Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine za realizaciju tačke 4. navedenog zaključka.

Izradom ovog Izvještaja Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine izvršava svoju obavezu koja proističe iz tačke 4. usvojenih zaključaka Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i zaključka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

II Uvodne napomene o sistemu kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava

Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava (u daljem tekstu: zakon, „Službeni glasnik BiH“, broj 63/10) uređen je sistem ostvarivanja prava autorā i titulara srodnih prava u Bosni i Hercegovini na kolektivan način. Kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava znači ostvarivanje ovih prava za više autorskih djela, većeg broja autora zajedno, posredstvom pravnih lica specijalizovanih samo za tu djelatnost, koja zakon naziva organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava (u daljem tekstu: kolektivna organizacija). Da bi mogla da funkcioniše, kolektivna organizacija mora: biti pravno lice specijalizovano samo za tu djelatnost, ispunjavati sve uslove propisane zakonom, i dobiti dozvolu Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine za obavljanje tih poslova.

S obzirom da kolektivnu organizaciju osnivaju autori, ona je u mandatnom odnosu sa autorima i sve poslove obavlja u svoje ime a za njihov račun, što je jedna od najbitnijih karakteristika cijelog sistema kolektivnog ostvarivanja prava.

Zakon u članu 3. ograničava poslove kojima se može baviti kolektivna organizacija i ujedno određuje šta kolektivna organizacija mora da radi. Pravni oblik kolektivne organizacije utvrđen je u članu 8. stav (1) zakona, koji predviđa da je kolektivna organizacija pravno lice koje ima status udruženja koje djeluje na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine i koje je registrovano kod Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine. Postupak izdavanja dozvole uređen je u čl. 10. i 11. zakona i Pravilnikom o načinu i formi ispunjavanja uslova za davanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava („Službeni glasnik BiH“, broj 44/11). Jedna od posebnosti sistema kolektivnog ostvarivanja prava jeste tzv. zakonski monopol jedne organizacije za kolektivno ostvarivanje iste vrste prava na istoj vrsti djela. Prema ovom rješenju, za jednu vrstu prava na istoj vrsti djela dozvolu može dobiti samo jedna organizacija (član 6. stav (3) zakona).

Zakonom je detaljno uređen odnos kolektivne organizacije prema autorima. Tako je u članu 15. stav (1) zakona predviđeno da kolektivna organizacija ne može odbiti zahtjev autora za sklapanje ugovora za kolektivno ostvarivanje prava u okviru svoje djelatnosti, a u članu 16. zakona da su članovi organizacije oni autori koji su joj povjerali kolektivno ostvarivanje svojih prava. Uvođenje sistema zakonskog monopola za jednu organizaciju, stvara i obavezu te organizacije da mora u okviru one vrste prava i one vrste djela za koje je specijalizovana da djeluje za račun svih autora (kako onih koji su članovi i potpisali ugovor, tako i onih koji to nisu, kako domaćih tako i stranih autora). Oboriva zakonska pretpostavka kolektivnog ostvarivanja prava svih autora, kako je uređena u članu 18. stav (1) zakona, daje mogućnost autorima koji ne žele ostvarivati svoja prava na kolektivan način da u pisanoj formi izuzmu sebe iz sistema kolektivnog ostvarivanja prava.

Osnovni principi i standardi na kojima je zasnovan moderni sistem kolektivnog ostvarivanja prava, a koji su inkorporisani u zakonu, su:

- neprofitni karakter kolektivne organizacije;
- specijalizacija organizacije za kolektivno ostvarivanje određenih prava na određenim vrstama predmeta zaštite;
- monopolski položaj organizacije (pošto je praksa funkcionisanja kolektivnog ostvarivanja prava pokazala da, kako sa stanovišta smanjenja transakcionih troškova, tako i pravne sigurnosti korisnika, konkurencija među organizacijama ne daje dobre rezultate, jedna od prvih stvari koje su uređene posebnim propisima o kolektivnom ostvarivanju prava jeste da se uvede monopol organizacije);
- demokratičnost upravljanja organizacijom (odlučivanje autorā o radu i poslovanju organizacije i raspodjeli ubrane naknade putem organa organizacije);
- transparentnost njenog rada;
- zabrana diskriminatorne prakse organizacije prema pojedinim titularima prava, kao i prema pojedinim korisnicima;
- pravičnost u raspodjeli ubrane naknade titularima prava;
- efikasnost u materijalnom poslovanju;
- državni nadzor nad radom organizacije.

Kolektivna organizacija nema svoja vlastita sredstva, već ostvaruje prihode isključivo od korištenja prava svojih članova i tako upravlja tuđim novcem. Od svih ukupno ostvarenih sredstava kolektivna organizacija izdvaja samo sredstva za pokrivanje svoga rada, a sva druga sredstva dužna je da raspodjeli nosiocima prava prema unaprijed utvrđenim pravilima.

Za procjenu visine sredstava za pokrivanje troškova rada kolektivne organizacije primjenjuje se međunarodni standard o izračunavanju ekonomske održivosti organizacije, prema kome se raspodjeljuje:

- do 30% prihoda od upravljanja autorskim i izvođačkim pravima,
- do 25% prihoda od upravljanja reprografskim pravima.

Izuzetno, statutom kolektivne organizacije može se predvidjeti da se ukupno do 10% neto prihoda kolektivne organizacije odvoji za dvije vrste namjena:

- za kulturne potrebe,
- za unaprijeđenje penzijskog, zdravstvenog i socijalnog statusa njenih članova.

Na osnovu Zakona o autorskom i srodnim pravima u Bosni i Hercegovini iz 2002. godine Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine, pravni prethodnik Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine, dodjelio je dozvole za ostvarivanje autorskog i srodnih prava određenim pravnim licima od kojih su dva udruženja (UZUS i KVANTUM), dok su dva privredna preduzeća („SINE QUA NON“ d.o.o. i „ELTA – KABEL“ d.o.o.). Da se ne bi gubio kontinuitet u ostvarivanju prava članom 44. Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava omogućeno je tim pravnim licima da nastave sa radom pod uslovom da usklade svoj status sa novim zakonom u prelaznom periodu, najduže do dvije godine od dana stupanja na snagu zakona (*zakon stupio na snagu 11.8.2010. godine*), u kom roku su trebali da podnesu zahtjev za izdavanje dozvole za kolektivno ostvarivanje prava Institutu za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine. Stavom (4) istog člana predviđeno je da se ova odredba primjenjuje sve dok Institut ne izda dozvolu za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog prava prema članu 11. zakona.

III Zahtjevi za izdavanje dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava podneseni u 2012. godini

U 2012. godini Institut za intelektualno vlasništvo BiH je zaprimio **osam zahtjeva** za izdavanje dozvola za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava, i to:

1. Zahtjev za ostvarivanje prava proizvođača fonograma – KVANTUM Bijeljina

Udruženje za zaštitu diskografskih izdanja „KVANTUM“, Bijeljina, podnijelo je dana 4.1.2012. godine zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava proizvođača fonograma. Podnosilac zahtjeva je u toku trajanja postupka, dana 6.6.2012. godine, obavijestio Institut da povlači svoj zahtjev. Zaključkom Instituta broj: IP-03-47-5-05767/12VT od 7.6.2012. godine **obustavljen je postupak** zbog odustajanja podnosioca zahtjeva.

2. Zahtjev za ostvarivanje prava autora muzičkih djela – AMUS - Sarajevo

Asocijacija kompozitora - muzičkih stvaralaca Bosne i Hercegovine „AMUS“, Sarajevo, podnijela je dana 26.4.2012. godine zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih djela. Nakon provedenog postupka ispitivanja uslova i uvidom u kompletnu dokumentaciju koja je dostavljena uz zahtjev, Institut je utvrdio da je podnosilac zahtjeva dostavio sve relevantne podatke i dokumentaciju u skladu sa Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava i Pravilnikom o načinu i formi ispunjavanja uslova za davanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava, te je Rješenjem broj IP-03-47-5-12-06059/12VT od 21.6.2012. godine usvojio zahtjev i izdao dozvolu AMUS-u za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih djela.

Izrekom navedenog rješenja **oduzete su dozvole**: "Sine Qua Non" d.o.o., Agenciji za zastupanje i zaštitu autorskih prava, Sarajevo, Ulica branilaca Sarajeva broj 21, koju je izdao Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine Rješenjem broj IP-5694/02SŽ od 4. juna 2002. godine, u dijelu koji se odnosi na obavljanje djelatnosti ostvarivanja prava autora na osnovu ovlaštenja autora, ovlaštenja organizacija autora ili drugih

nosilaca autorskih prava; i "Elta-Kabel" d.o.o. Doboj, Poduzeću za prijenos zvuka, slike ili ostalih informacija kablovima, Doboj, Ulica svetoga Save broj 26, koju je izdao Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine Rješenjem broj IP-3905/06-04VL od 6. maja 2006. godine, u dijelu koji se odnosi na obavljanje djelatnosti ostvarivanja autorskog prava.

Asocijacija kompozitora - muzičkih stvaralaca Bosne i Hercegovine (AMUS) i "Sine Qua Non" d.o.o., Agencija za zastupanje i zaštitu autorskih prava, su obavezane da **posebnim sporazumom** regulišu međusobne odnose o preuzimanju relevantne dokumentacije neophodne za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih djela u roku od 30 dana od dana donošenja rješenja. Rješenje je stupilo na snagu danom donošenja (21.6.2012. godine) i objavljeno u „Službenom glasniku BiH“, broj 55/12. (**prilog 1** ovog izvještaja).

Najvažniji razlozi kojima se Institut rukovodio u donošenju odluke o izdavanju dozvole je ukupan broj autora koji su sklopili ugovor sa AMUS-om o isključivom ustupanju imovinskih autorsko-pravnih ovlaštenja i popis djela koja će sačinjavati repertoar AMUS-a. Procjena Instituta je bila da AMUS okuplja većinu autora iz Bosne i Hercegovine (234) sa najvećim brojem djela (4.645) od kojih se većina vodi u međunarodnoj bazi, da su članovi AMUS-a najpoznatiji autori iz Bosne i Hercegovine čija djela se najčešće emituju u zemlji i inostranstvu. Među autorima članovima AMUS-a je Edin Dervišhalidović - DINO MERLIN, Hajrudin Varešanović – HARI MATA HARI, Goran Bregović, Kemal Monteno, Fahrudin – PECA Pecikoza, Vladimir Podany, Elvir Laković – LAKA, Milić Vukašinić, Ranko Rihtman, Dino Šaran, Maya Sar i brojna druga poznata imena. Nadalje, od 21 autora čija su djela predstavljala Bosnu i Hercegovinu na Euroviziji, 13 su članovi AMUS-a dok su većina preostalih članovi kolektivnih organizacija iz susjednih država.

2.1. Dodjela dozvole AMUS-u i oduzimanje dozvola pravnim licima na dan 21.6.2012. godine

Kako je navedeno, istim rješenjem, kojim je dodijeljena dozvola AMUS-u, **oduzete su dozvole:** a) „Sine Qua Non“ d.o.o., Agenciji za zastupanje i zaštitu autorskih prava, Sarajevo, u dijelu koji se odnosi na obavljanje djelatnosti ostvarivanja prava autora na osnovu punomoći autora, punomoći organizacija autora ili drugih nosilaca autorskih prava i, b) „Elta-Kabel“ d.o.o. Doboj, Preduzeću za prenos zvuka, slike ili ostalih informacija kablovima, u dijelu koji se odnosi na obavljanje djelatnosti ostvarivanja autorskog prava.

Odluka o oduzimanju dozvole dotadašnjim pravnim licima zasnovana je na slijedećim okolnostima:

- odredbama Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava (član 6. stav (3)) utvrđeno je da za kolektivno ostvarivanje autorskih i srodnih prava koja se odnose na istu vrstu prava na istoj vrsti djela može da postoji samo jedna kolektivna organizacija i da u slučaju davanja dozvole novoj kolektivnoj organizaciji, odluka o tome mora da sadrži izreku o oduzimanju dozvole dotadašnjoj kolektivnoj organizaciji (član 11. stav (4));
- Zakonom je propisano da organizacije autora i drugih nosilaca autorskih prava, te druga pravna lica specijalizovana za ostvarivanje autorskih prava koja su, prema odredbi člana 87. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 7/02 i 76/06) obavljala poslove kolektivnog ostvarivanja autorskog prava prije stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da rade i poslije stupanja na snagu ovog zakona i obavezni su da usklade svoj statusni oblik i svoje poslovanje s odredbama ovog zakona i podnesu zahtjev za izdavanje dozvole u roku od dvije godine od stupanja na snagu ovoga zakona (*zakon stupio na snagu 11.8.2010. godine*). Ova odredba primjenjuje se sve dok Institut ne izda

dozvolu za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskih prava drugoj kolektivnoj organizaciji (član 44.);

- oba doma Parlamentarne skupština BiH su usvojila Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini, za period 2005 - 2010. godina, čiji je sastavni dio činila i analiza poslovanja „Sine Qua Non“ d.o.o. Agencije za zastupanje i zaštitu autorskih prava Sarajevo i „Elta-kabel“ d.o.o. Doboj. Vezano za poslovanje preduzeća „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo, pored ostalog je zaključeno da dosadašnji način poslovanja „Sine Qua Non“ d.o.o. nije moguće nastaviti, jer ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije za kolektivno ostvarivanje, načina raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonski regulisanog cilja. Za preduzeće „Elta-kabel“ d.o.o. Doboj, između ostalog je konstatovano, da preduzeće nije obavljalo poslove kolektivnog ostvarivanja autorskog prava za koje je dobilo dozvolu od Instituta i da je neophodno preispitati da li ima potrebe da se preduzeće uopšte bavi poslovima kolektivnog ostvarivanja autorskog prava.
- Imajući u vidu da do momenta podnošenja zahtjeva AMUS-a, preduzeće „Sine Qua Non“ d.o.o Sarajevo i „Elta –kabel“ d.o.o. Doboj, nisu prilagodili svoj statusni oblik prema Zakonu o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava i da nisu podnijeli zahtjev za obnovu dozvole, kojim bi dokazali da ispunjavaju zakonom propisane uslove, Institut je donio odluku o oduzimanju dozvola.

2.2. Pokrenuti postupci protiv rješenja Instituta o izdavanju dozvole AMUS-u

Protiv Rješenja o izdavanju dozvole Asocijaciji kompozitora – muzičkih stvaralaca BiH AMUS, Sarajevo za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih djela, preduzeće „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo je:

1. pokrenulo upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine, *koji je u toku;*
2. podnijelo zahtjev Upravnom inspektoratu Ministarstva pravde BiH za vršenje upravnog inspeksijskog nadzora nad radom Instituta za intelektualno vlasništvo BiH pred Upravnom inspekcijom BiH (*radi navodno protuzakonitog objavljivanja rješenja u „Službenom glasniku BiH“ broj 55/12, koji je odbačen;*
3. podnijelo žalbu Ombudsmanu za zaštitu ljudskih prava BiH (*radi navodno protuzakonitog oduzimanja dozvole*).

Nakon donošenja rješenja o izdavanju dozvole AMUS-u neke kolektivne organizacije iz inostranstva su pokušale da izvrše pritisak na Institut da promjeni svoju odluku i dodjeli dozvolu "Sine Qua Non" d.o.o. Sarajevo. Pisma identične sadržine od organizacija iz Litve, R Srbije, R Makedonije, Kazahstana i Grčke upućena su Predsjedništvu BiH, Vijeću ministara BiH, Parlamentarnoj skupštini BiH i Institutu.

Iako je rješenje Instituta konačno i izvršno, „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo je nakon pokretanja upravnog spora stvorilo zabunu kod korisnika, organizacija za kolektivno ostvarivanje u drugim državama i Međunarodne konfederacije društava autora i kompozitora (CISAC) u pogledu provođenja rješenja. Ovo je imalo za rezultat da su kolektivne organizacije iz drugih država odložile zaključivanje ugovora o recipročnom zastupanju sa AMUS-om, sve dok Sud Bosne i Hercegovine ne donese odluku u upravnom sporu. Slično je postupio i CISAC, koji je u 2012. godini obavijestio AMUS da će odluka o njihovom prijemu u provizorno članstvo biti donesena nakon odluke Suda Bosne i Hercegovine.

Međutim, nakon više urgencija od strane AMUS-a, CISAC je na sjednici Generalne skupštine održane dana 5.6.2013. godine donio odluku o prijemu AMUS-a u provizorno članstvo, s tim što je i dalje zadržao „Sine Qua Non“ d.o.o. kao punopravnog člana. U izvještajnom periodu AMUS je zaključio samo jedan ugovor o recipročnom zastupanju sa turskom organizacijom za kolektivno ostvarivanje muzičkih prava autora „SETEM“.

Neki od korisnika su slično postupili i odložili zaključivanje ugovora sa AMUS-om sve do okončanja upravnog spora. Ova situacija proizvedena postupanjem „Sine Qua Non“ d.o.o. ima nepovoljan uticaj na rad AMUS-a kao kolektivne organizacije u punom kapacitetu, a posebno u vezi zastupanja stranih autora u Bosni i Hercegovini i autora iz Bosne i Hercegovine u inostranstvu.

3. Zahtjev za ostvarivanje prava autora muzičkih djela – "Sine Qua Non" Sarajevo

„**Sine Qua Non**“ **Udruženje** za kolektivno ostvarivanje i zaštitu autorskog i srodnih prava, **sa stručnom službom „Sine Qua Non“ d.o.o.** Agencija za zastupanje i zaštitu autorskih prava, Sarajevo, podnijelo je dana 5.6.2012. godine zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih djela.

Institut je prekinuo postupak po zahtjevu podnosioca do okončanja postupka za brisanje „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo iz Registra udruženja kod Ministarstva pravde BiH, kao prethodnog pitanja. Naime, AMUS kao jedan od tri osnivača "Sine Qua Non" Udruženja, pokrenuo je postupak za brisanje "Sine Qua Non" Udruženja iz registra udruženja kod Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine. Protiv zaključka o prekidu postupka, „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo je pokrenulo upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine. Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je dana 5.7.2012. godine okončalo postupak i odbacilo zahtjev AMUS-a za brisanje „Sine Qua Non“ iz Registra udruženja koje vodi Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, nakog čega je Institut nastavio postupak.

Nakon provedenog postupka ispitivanja uslova za izdavanje dozvole, Institut je donio Rješenje broj IP-03-47-5-00576/13VT od 29.1.2013. godine, kojim se **odbija zahtjev** Udruženja „Sine Qua Non“ za kolektivno ostvarivanje i zaštitu autorskih i srodnih prava sa stručnom službom „Sine Qua Non“ d.o.o. Agencija za zastupanje i zaštitu autorskih prava, Branilaca Sarajeva br. 21, Sarajevo, za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava autora na muzičkim djelima.

Razlozi za odbijanje zahtjeva su sljedeći: pravni oblik udruženja nije u skladu sa članom 8. Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava odnosno zahtjev su podnijela dva pravna lica „**Sine Qua Non**“ **Udruženje** za kolektivno ostvarivanje i zaštitu autorskog i srodnih prava koje je registrovano kod Ministarstva pravde BiH i „**Sine Qua Non**“ **d.o.o.** Agencija za zastupanje i zaštitu autorskih prava, Sarajevo, koja je registrovana kod Kantonalnog suda Sarajevo; Statut udruženja nije usklađen sa navedenim zakonom; 233 autorska ugovora o isključivom ustupanju autorskih imovinskopravnih ovlaštenja nije svojeručno potpisano od strane autora, što je u suprotnosti sa Zakonom i Pravilnikom; sporan je popis djela koji čini repertoar kolektivne organizacije, kao i dokaz o posjedovanju odgovarajućeg poslovnog prostora i opreme za obavljanje djelatnosti. Protiv predmetnog rješenje pokrenut je upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine. Postupak pred sudom je u toku.

4. Zahtjev za prikupljanje, zaštitu i distribuiranje kolektivnih autorskih prava u oblasti kablovskog reemitovanja audiovizuelnih djela - „ART“ Kiseljak

Udruženje za ostvarivanje kolektivnih prava „ART“, Kiseljak, podnijelo je dana 13.6.2012. godine **drugi zahtjev** za izdavanje dozvole za prikupljanje, zaštitu i distribuiranje kolektivnih

autorskih prava u oblasti kablovskog reemitovanja audiovizuelnih djela. Nakon provedenog postupka ispitivanja uslova za izdavanje dozvole Institut je donio Zaključak broj IP-0347-5-09336/12VT od 15.10.2012. godine, kojim se **odbacuje zahtjev**, radi neurednosti. Razlozi za odbacivanje zahtjeva su sljedeći: podnosilac zahtjeva nije dostavio Institutu dokaze da su članovi Udruženja nosioci prava na audiovizuelnim djelima, niti da su oni svojom voljom prenijeli svoja prava na Udruženje; Statut Udruženja nije u skladu sa Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava; poslovni plan nije uređen u skladu sa instrukcijama navedenim u pozivu za uređenje zahtjeva i iz njega se nije mogao izvući zaključak da će Udruženje moći obavljati djelatnost kolektivne organizacije na zakonit, efikasan i transparentan način.

5. Zahtjev za ostvarivanje prava proizvođača fonograma - „KVANTUM“ Bijeljina

Udruženje za zaštitu diskografskih izdanja „KVANTUM“, Bijeljina, podnijelo je dana 19.7.2012. godine **drugi zahtjev** za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava proizvođača fonograma. U postupku formalnog ispitivanja uslova za izdavanje dozvole Institut je utvrdio da su sporna dostavljena dokumenta kojima se dokazuje ispunjavanje kadrovskih uslova za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava, koji su propisani zakonom i pravilnikom, te je dana 11.9.2012. godine donio Zaključak broj IP-03-47-5-08203/12VT o prekidu postupka po zahtjevu podnosioca, dok Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske ne dostavi mišljenje o radno pravnom statusu direktora udruženja „Kvantum“, kao prethodno pitanje. Institut je dana 4.10.2012. godine zaprimio traženo mišljenje Ministarstva rada i boračko invalidske zaštite RS, u kome se konstatuje da predmetno lice prema važećim propisima ne može zasnovati stalni radni odnos, nakog čega je donio Zaključak broj IP-03-47-5-09317/12VT od 15.10.2012. godine o nastavljanju postupka po zahtjevu udruženja „Kvantum“ Bijeljina. Nakon provedenog postupka ispitivanja uslova za izdavanje dozvole Institut je donio Rješenje broj IP-03-47-5-01481/13VT od 6.3.2013. godine, kojim se **odbija zahtjev** za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava proizvođača fonograma.

Razlozi za odbijanje zahtjeva su sljedeći:

- poslovni plan podnosioca zahtjeva ne udovoljava zahtjevima utvrđenim članom 10. stav (2) tačka e) Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, a na osnovu kojeg Institut nije mogao da utvrdi da će ukupan ekonomski efekat kolektivnog ostvarivanja prava proizvođača fonograma imati pozitivan rezultat i da je Udruženje sposobno da na efikasan i ekonomičan način obavlja ove poslove. Institut je utvrdio da projekcija obavljanja poslova ne odražava realnu procjenu obima ukupnog ekonomskog efekta kolektivnog ostvarivanja prava proizvođača fonograma niti daje garancije da će podnosilac zahtjeva moći obavljati djelatnost kolektivne organizacije na efikasan i ekonomičan način uz primjenu svih standarda iz člana 7. stav (1) Zakona kojim je propisano da kolektivna organizacija mora obavljati sve poslove u okviru svoje djelatnosti na način koji osigurava postizanje najvećeg mogućeg stepena efikasnosti, dobrog poslovanja, štedljivosti i transparentnosti. S obzirom da se radi o Udruženju koje je imalo dozvolu za ostvarivanje prava proizvođača fonograma u periodu od 2005. godine do 2012. godine i koje u tom periodu nije poslovalo na efikasan i ekonomičan način, pri čemu u periodu od 2005 do 2009. godine nije ostvarilo nikakav prihod, u 2010. godini je ostvarilo prihod od 20.500 KM a u 2011. godini prihod od 87.617 KM i da su sva sredstva potrošena za rad Udruženja, Institut je ocijenio da je projekcija prihoda i rashoda nerealna i da Poslovnim planom nisu date garancije da će udruženje „Kvantum“ moći da nastavi poslovanje, poštujući standarde poslovanja kolektivne organizacije;

- drugi razlog za odbijanje zahtjeva sadržan je u zaključcima Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine koja je usvojila Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u BiH za period od 2005-2010. godine i Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u BiH za 2011. godinu, a čiji je sastavni dio i analiza poslovanja udruženja „Kvantum“ za koje je utvrđeno da Udruženje nije poslovalo u skladu sa unutrašnjim aktima kojima je uređena organizacija udruženja; da nije

ostvarivalo ciljeve za koje je osnovano odnosno da nije uopšte poslovalo tri godine; da je u 2010. godini cjelokupan prihod udruženja utrošen za redovne troškove poslovanja udruženja, bez raspodjele nosiocima prava, čime je prekršen osnovni smisao kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava i da dosadašnji način poslovanja „Kvantum“-a ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije, načina tarifiranja naknada, raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonom regulisanog cilja postojanja. Nadalje, prema izvršenoj analizi „Kvantum“ je ubirao od privrednih subjekata novac na ime naknade za korištenje predmeta zaštite, a nosiocima prava nije ništa isplaćivao, odnosno cijeli iznos ubrane naknade je trošio na pokrivanje troškova svog rada. Štaviše, budući da je u izvještajnom periodu „Kvantum“ inkasirao znatno veći iznos nego u prethodnom izvještajnom periodu, i opet sve utrošio na pokrivanje troškova rada, proizilazi da je poslovanje udruženja podešeno tako da pod prividom organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, bude u funkciji lica koja upravljaju istim, a ne u funkciji zaštite materijalnih interesa nosilaca prava. Protiv predmetnog rješenja pokrenut je upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine. Postupak pred sudom je u toku.

6. Zahtjev za kolektivno ostvarivanje prava izvođača - „UZUS“ Sarajevo

Udruženje za zaštitu prava izvođača „UZUS“, Sarajevo, podnijelo dana 31.7.2012. godine zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja izvođačkih prava. Nakon provedenog postupka ispitivanja uslova za izdavanje dozvole Institut je donio Zaključak broj IP-03-47-5-10650/12VT od 24.12.2012. godine, kojim se **odbacuje zahtjev** „UZUS“-a za izdavanje dozvole za kolektivno ostvarivanje izvođačkih prava, radi neurednosti. Razlog za odbacivanje zahtjeva je neurednost dostavljene dokumentacije, odnosno Institut je utvrdio da nije dostavljen popis djela koji će sačinjavati repertoar kolektivne organizacije, u skladu sa odredbama Zakona i Pravilnika. Repertoar kolektivne organizacije je vrlo bitan element za procjenu Instituta u postupku izdavanja dozvole za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja izvođačkih prava, jer Institut na osnovu ukupnog broja djela koja će činiti repertoar kolektivne organizacije procjenjuje pretpostavljeni obim korištenja tih djela, odnosno mogući broj njihovih korisnika.

7. Zahtjev za prikupljanje, zaštitu i distribuiranje kolektivnih autorskih prava u oblasti kablovskog reemitovanja audiovizuelnih djela – Udruženje filmske industrije „UFI“ Kiseljak

Udruženje filmske industrije „UFI“, Administrativno-poslovni centar bb, 71750 Kiseljak, podnijelo je dana 5.11.2012. godine Institutu za intelektualno vlasništvo BiH zahtjev za izdavanje dozvole za prikupljanje, zaštitu i distribuiranje kolektivnih autorskih prava u oblasti kablovskog reemitovanja. Nakon provedenog postupka ispitivanja uslova za izdavanje dozvole Institut je donio Rješenje broj IP-03-47-5-02782/13VT od 13.5.2013. godine, kojim se **odbija zahtjev** Udruženja filmske industrije „UFI“, za izdavanje dozvole za prikupljanje, zaštitu i distribuiranje kolektivnih autorskih prava u oblasti kablovskog reemitovanja. Razlozi za odbijanje zahtjeva su sljedeći: podnosilac zahtjeva ne okuplja većinu nosilaca prava na audiovizuelnim djelima u Bosni i Hercegovini i time ne ispunjava osnovni uslov, koji je od suštinskog značaja za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava. Naime, u Bosni i Hercegovini postoji preko 25 producenjskih kuća (npr. Sutjeska film, Bosna film, Saga, Forum, Kinema, Mebius film, Refresh production, Continental, Deblokada, Fist, Baba film, Mea film, Flash, Anima production, Balkan, Vizart, Helf, INK group, SCC/PRO.BA, WE PRODUCTION, Kinoteka RS, Fenix art, Oskar film, Vizija film, Trivia i dr.) koji su nosioci prava na audiovizuelnim djelima, a nijedna od njih nije povjerila podnosiocu zahtjeva ostvarivanje svojih prava. Nadalje, koautorima audiovizuelnih djela, u skladu su članom 111. Zakona o autorskom i srodnim pravima smatraju se: autor prilagođavanja, glavni režiser, autor scenarija, autor dijaloga, glavni snimatelj i kompozitor filmske muzike stvorene posebno za korištenje u filmskom

djelu. Nijedan od navedenih koautora audiovizuelnih djela nije povjerio podnosiocu zahtjevu ostvarivanje svojih prava; repertoar audiovizuelnih djela koji je dostavio podnositelj zahtjeva ni približno ne predstavlja većinu audiovizuelnih djela u Bosni i Hercegovini, što takođe predstavlja jedan od bitnih elemenata koje Institut procjenjuje prilikom dodjele dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog ili srodnih prava, a koje podnositelj zahtjeva nije ispunio; Poslovni plan podnosioca zahtjeva, Udruženja filmske industrije „UFI“, ne udovoljava zahtjevima utvrđenim članom 10. stav (2) tačka e) Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, a na osnovu kojeg Institut nije mogao da utvrdi da će ukupan ekonomski efekat kolektivnog ostvarivanja prava autora audiovizuelnih djela u oblasti kablovskog reemitovanja imati pozitivan rezultat i da je Udruženje sposobno da na efikasan i ekonomičan način obavlja ove poslove. Institut je utvrdio da projekcija obavljanja poslova ne odražava realnu procjenu obima ukupnog ekonomskog efekta kolektivnog ostvarivanja prava nosilaca audiovizuelnih djela, niti daje garancije da će podnositelj zahtjeva moći obavljati djelatnost kolektivne organizacije na efikasan i ekonomičan način uz primjenu svih standarda iz člana 7. stav (1) Zakona kojim je propisano da kolektivna organizacija mora obavljati sve poslove u okviru svoje djelatnosti na način koji osigurava postizanje najvećeg mogućeg stepena efikasnosti, dobrog poslovanja, štedljivosti i transparentnosti.

8. Zahtjev za kolektivno ostvarivanje autorskih prava – „UAAVD“ Banjaluka

Udruženje autora audio-vizuelnih djela u BiH „UAAVD“, Majora Drage Bajalovića br. 18, Banjaluka, podnijelo je dana 21.12.2012. godine Institutu za intelektualno vlasništvo BiH zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskih prava. Podnositelj zahtjeva je u toku trajanja postupka, dana 7.6.2013. godine, obavijestio Institut da povlači svoj zahtjev. Zaključkom Instituta broj: IP-03-47-5-03829/13VT od 1.7.2013. godine **postupak je obustavljen** zbog odustajanja podnosioca zahtjeva.

IV Zahtjevi za izdavanje dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava podneseni u 2013. godini

1. Zahtjev za kolektivno ostvarivanje prava izvođača - „UZUS“ Sarajevo

Udruženje za zaštitu prava izvođača „UZUS“, Sarajevo, podnijelo je dana 22.3.2013. godine **drugi zahtjev** za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja izvođačkih prava. Nakon provedenog postupka ispitivanja uslova za izdavanje dozvole Institut je donio Zaključak broj IP-03-47-5-04609/13VT od 31.7.2013. godine, kojim se **odbacuje zahtjev** „UZUS“-a za izdavanje dozvole za kolektivno ostvarivanje izvođačkih prava, radi neurednosti i nepotpunosti dokumentacije.

V Rješenja o oduzimanju dozvola pravnim licima koja su dobila dozvolu po Zakonu o autorskom i srodnim pravima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 7/02 i 76/06)

Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine je, postupajući po službenoj dužnosti, donio **četiri rješenja o oduzimanju dozvola** za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava. Treba naglasiti da se radi o deklarativnim odlukama i da bi predmetne dozvole prestale po sili zakona dvije godine od dana stupanja na snagu zakona. Dozvole su oduzete **sa danom 11.8.2012. godine**, sljedećim kolektivnim organizacijama:

1. Preduzeću "Elta - kabel" d.o.o. iz Doboja za ostvarivanje prava radiodifuznih organizacija

Razlozi za oduzimanje dozvole su zasnovani na sljedećim okolnostima: da preduzeće "Elta – kabel" d.o.o. Doboj, nije prilagodilo svoj statusni oblik prema Zakonu o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava i nije podnijelo zahtjev za obnovu dozvole u zakonskom roku, koji je istekao 11.8.2012. godine, kojim bi dokazalo da ispunjava zakonom propisane uslove; zaključci Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u kojima je, pored ostalog, konstatovano da je preduzeće „Elta-kabel“ d.o.o. poslovalo kao zastupnik - agent AGICOA, za koje nije potrebna dozvola za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava; da nije obavljalo poslove kolektivnog ostvarivanja prava za koje je dobilo dozvolu od Instituta; da nije moguće dati ocjenu poslovanja ovog preduzeća sa stanovišta normi koje regulišu kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava, te da je, imajući u vidu dosadašnje poslovanje preduzeća i novi zakonski okvir, neophodno preispitati da li ima potrebe da se preduzeće bavi poslovima kolektivnog ostvarivanja autorskog prava.

2. Udruženju "Kvantum" iz Bijeljine za ostvarivanje prava proizvođača fonograma

Udruženje za zaštitu prava proizvođača fonograma „Kvantum“ Bijeljina, podnijelo je drugi zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava proizvođača fonograma koji je zaprimljen u Institutu dana 19.7.2012. godine. Imajući u vidu da se radilo o složenom upravnom predmetu, da je zahtjev za izdavanje dozvole podnesen dvadeset dana prije isteka važeće dozvole, a uzimajući u obzir rok za donošenje rješenja (6 mjeseci prema Pravilniku o načinu i formi ispunjavanja uslova za davanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava), evidentno je da je zahtjev podnesen u neprimjereno kratkom roku, te da nije mogao biti procesuiran do datuma isteka dozvole. Pored toga, razlozi za oduzimanje dozvole proizilaze i iz zaključaka Parlamentarne skupštine BiH u kojima je konstatovano da Udruženje nije poslovalo u skladu sa unutrašnjim aktima kojima je uređena organizacija udruženja; da nije ostvarivalo ciljeve za koje je osnovano odnosno da nije uopšte poslovalo tri godine; da je u 2010. godini cjelokupan prihod udruženja utrošen za redovne troškove poslovanja udruženja, bez raspodjele nosiocima prava, čime je prekršen osnovni smisao kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava i da dosadašnji način poslovanja „Kvantuma“ ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije, načina tarifiranja naknada, raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonom regulisanog cilja postojanja.

3. Agenciji "Sine Qua Non" d.o.o. iz Sarajeva za ostvarivanje prava umjetnika izvođača

Razlozi za oduzimanje dozvole su zasnovani na sljedećim okolnostima: „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo nije prilagodilo svoj statusni oblik prema Zakonu o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava; nije podnijelo zahtjev za izdavanje dozvole za kolektivno ostvarivanje prava izvođača odnosno obnovu dozvole, u zakonskom roku, koji je istekao 11.8.2012. godine, kojim bi dokazalo da ispunjava zakonom propisane uslove; zaključci Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u kojima je konstatovano da dosadašnji način poslovanja „Sine Qua Non“ d.o.o. nije moguće nastaviti, jer ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije za kolektivno ostvarivanje, načina raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonski regulisanog cilja.

4. Udruženju "Uzus" iz Sarajeva za ostvarivanje prava umjetnika izvođača

Udruženje za zaštitu prava izvođača „UZUS“ Sarajevo podnijelo je zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava izvođača, koji je zaprimljen u Institutu dana 31.7.2012. godine. Imajući u vidu da se radilo o složenom upravnom predmetu, da je zahtjev za izdavanje dozvole podniet samo deset dana prije isteka važeće dozvole, a uzimajući u obzir rok za donošenje rješenja (6 mjeseci prema Pravilniku o načinu i formi

ispunjavanja uslova za davanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava), evidentno je da je zahtjev podnesen u neprimjereno kratkom roku, te da nije mogao biti procesuiran do datuma isteka dozvole. Pored toga, razlozi za oduzimanje dozvole proizilaze i iz zaključaka Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine gdje je konstatovano da Udruženje „UZUS“ Sarajevo krši osnovne principe kolektivnog ostvarivanja prava jer iskazuje veliki nesrazmjer između troškova poslovanja i raspodjeljenih sredstava, da organi udruženja nisu obavljali poslove iz svoje nadležnosti i da se dosadašnji način poslovanja „UZUS“-a ne može nastaviti, jer ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije, načina raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonski regulisanog cilja.

VI. Poslovanje kolektivnih organizacija u 2012. godini

Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine je, za potrebe izvještavanja Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovina i izradu Izvještaja o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u 2012. godini, uputio poziv svim kolektivnim organizacijama koje su poslovale tokom 2012. godine i naložio da dostave:

- a) izvještaj o poslovanju za period u kojem su poslovale,
- b) kopiju glavne knjige u elektronskoj formi i drugu poslovnu dokumentaciju organizacije,
- c) izvještaj organa upravljanja i nadzornih organa o iznosu naplaćenih naknada po vrsti djela i njihovoj raspodjeli,
- d) troškove poslovanja kolektivne organizacije u navedenom periodu,
- e) iznos sredstava za kulturne i socijalne namjene,
- f) kolektivne ugovore sa udruženjima korisnika i izvještaj o njihovom izvršavanju,
- g) izvještaj o zaključenim ugovorima sa stranim kolektivnim organizacijama i izvještaj o njihovom izvršavanju,
- h) izvještaj revizorske kuće o izvršenoj kontroli finansijsko-računovodstvene dokumentacije, zajedno s nalazom ovlaštenog revizora o pravilnosti i usklađenosti poslovanja kolektivne organizacije s odredbama zakona, s aktima kolektivne organizacije i sa zaključenim ugovorima,
- i) mišljenje organa upravljanja i nadzornih organa o izvještaju i nalazu revizorske kuće,
- j) preduzete mjere, ako je ovlašteni revizor našao nepravilnosti u poslovanju kolektivne organizacije,
- k) svaku izmjenu statuta,
- l) tarife i svaku njihovu izmjenu ili dopunu,
- m) odluke skupštine kolektivne organizacije donesene u navedenom periodu,
- n) sudske i upravne odluke u kojima je kolektivna organizacija jedna od stranaka, uključujući i
- o) pregled izvršenih sudskih odluka.

1. Poslovanje Asocijacije kompozitora - muzičkih stvaralaca AMUS, Sarajevo za period od 21.6.2012. – 31.12.2012. godine

Pravni osnov

Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine je Rješenjem broj IP-03-47-5-12-06059/12 od 21.6.2012. godine izdao dozvolu Asocijaciji kompozitora - muzičkih stvaralaca AMUS iz Sarajeva, za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih djela. AMUS je upisan u Registar udruženja kod Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine dana 12.9.2002 godine, sa zadnjom izmjenom od 12.1.2012. godine, pod brojem: RU-28/02 knjiga I.

Lica ovlaštena da predstavljaju AMUS su Edin Dervišhalidović, predsjednik Skupštine AMUS-a i Vladimir Podany, predsjednik Upravnog odbora AMUS-a.

Prema Statutu ciljevi i djelatnost udruženja su:

- sklapanje ugovora o prenosu neisključivih prava korisnicima za korištenje autorskih djela iz repertoara Udruženja, pod jednakim uslovima za iste vrste korisnika, za iste vrste djela i iste načine korištenja,
- sklapanje kolektivnih ugovora sa reprezentativnim udruženjima korisnika o uslovima za korištenje autorskih djela,
- objavljivanje usaglašene tarife o visini naknada za korištenje autorskih djela i upoznavanje korisnika s visinama tih naknada,
- naplata naknade za korištenje autorskih djela,
- raspodjela naplaćenih naknada autorima prema unaprijed određenim pravilima o raspodjeli,
- kontrola nad korištenjem autorskih djela koja čine repertoar kolektivne organizacije,
- pokretanje i vođenje postupka zaštite pred sudovima i drugim državnim organima u slučaju povrede prava koju ostvaruje i štiti Udruženje,
- sklapanje ugovora sa stranim kolektivnim organizacijama i
- druge aktivnosti potrebne za ostvarivanje ciljeva postojanja udruženja.

Izveštaj o poslovanju AMUS-a za period od 21.6.2012. do 31.12.2012. godine

Izveštaj o poslovanju AMUS-a sa zahtjevanom dokumentacijom dostavljen je Institutu dana 29.7.2013. godine.

U izvještajnom periodu Asocijacija kompozitora-muzičkih stvaralaca AMUS je potpisala Kolektivni ugovor u vezi sa korištenjem muzičkih djela emitovanjem, zaključen dana 1.10.2012. godine sa PEM (Asocijacija privatnih radio i tv stanica BiH), AEM (Asocijacija elektronskih medija u BiH) i URS (Udruženje lokalnih radio stanica u RS). Nakon objavljivanja kolektivnog ugovora u „Službenom glasniku BiH“ broj 80/12 i Anexa ugovora u „Službenom glasniku BiH“ broj 25/13, potpisana su 93 individualna ugovora sa elektronskim medijima, što predstavlja više od 50% od ukupnog broja elektronskih medija registrovanih u Regulatornoj agenciji za komunikacije.

Nakon dobijanja dozvole, AMUS je objavio poziv za zaključivanje kolektivnog ugovora sa reprezentativnim udruženjem kablovskih operatera Asocijacijom kablovskih operatera AKOP iz Sarajeva. S obzirom da nije potpisan kolektivni ugovor dogovoreno je da kablovski operateri plaćanje naknade vrše po modelu i na način kako je to utvrđeno Tarifom koja je zaključena 2011. godine.

Predstavnici AMUS-a su u izvještajnom periodu poduzeli aktivnosti na uspostavljanju sistema naplate korištenja muzike u ugostiteljsko-turističkim objektima. I pored postojanja Kolektivnog ugovora sa reprezentativnim udruženjem ugostiteljskih radnika (HORECA), koji je objavljen u „Službenom glasniku BiH“ broj 63/11 i postojanja važeće tarife za plaćanje muzike u ugostiteljskim objektima, u Bosni i Hercegovini nije bilo navedene naplate. AMUS je preduzeo brojne aktivnosti s ciljem početka naplate za korištenje muzike u ugostiteljskim objektima, objavio je javni poziv u sredstvima javnog informisanja u kojem je pozvao korisnike na potpisivanje ugovora za korištenje zaštićenog repertoara. Takođe je organizovao brojne sastanke sa predstavnicima tržišnih inspekcija u Bosni i Hercegovini i predstavnicima organa unutrašnjih poslova koji su nadležni za provođenje zakona u tom segmentu. Pomenute aktivnosti su krajem godine dale rezultate i AMUS je zaključio 77 ugovora sa korisnicima - ugostiteljskim objektima.

U izvještajnom periodu AMUS je sklopio i 40 ugovora sa organizatorima koncerata u Bosni i Hercegovini.

Značajne aktivnosti su provedene s ciljem uspostavljanja saradnje sa WIPO-om Svjetskom organizacijom za intelektualno vlasništvo i organizovanja različitih on-line kurseva za osposobljavanje zaposlenih u AMUS-u.

Finansijsko poslovanje AMUS-a za 2012. godinu

Udruga „Amus“ je dostavila Glavnu knjigu o finansijskom poslovanju za 2012. godinu iz koje se može vidjeti finansijsko poslovanje po analitičkim kontima. Dostavljena je kopija Bilance stanja na dan 31.12.2012. godine i kopija Bilance uspjeha na 31.12.2012. godine.

Iz Bilance stanja na dan 31.12.2012. godine vidljivo je da su tekuća sredstva iskazana u iznosu od **29.498 KM** (iznos od 9.773 KM se odnosi na novac i novčani ekvivalent, a iznos od 19.725 KM se odnosi na kratkoročna potraživanja). Institut je iz Glavne knjige došao do podataka da su se kratkoročna potraživanja odnosila na potraživanja od kupaca u zemlji i pozajmicu, a novac i novčani ekvivalent se odnosi na sredstva žiro računa i gotovine u blagajni (na žiro računu se nalazi 7.924 KM a na blagajni se nalazi 1.849 KM). Također kratkoročne obveze su iskazane u iznosu od **19.683 KM** (iznos od 2.075 KM se odnosi na obveze prema dobavljačima, iznos od 5.100 KM se odnosi na obaveze za plate, iznos od 1.233 KM se odnosi na poreze i doprinose, a iznos od 11.275 KM se odnosi na pozajmice).

Iz Bilance uspjeha na dan 31.12.2012. godine vidljivo je da je ostvaren ukupan prihod u iznosu od **60.192 KM** (iznos od 56.521 KM se odnosi na prihod od usluga, iznos od 5 KM se odnosi na prihod od kamata, iznos od 630 KM se odnosi na prihod za koje nije iskazano potraživanje, a iznos od 3.036 KM se odnosi na ostali prihod udruženja). Također ukupni rashodi su iskazani u iznosu od **43.392 KM** (iznos od 4.595 KM se odnosi na troškove materijala i energije, iznos od 21.686 KM se odnosi na troškove zarada i ostalih osobnih primanja, iznos od 11.881 KM se odnosi na troškove usluga, iznos od 518 KM se odnosi na amortizaciju, iznos od 1.218 KM se odnosi na putne troškove, iznos od 600 KM se odnosi na humanitarne rashode, a iznos od 2.894 KM se odnosi na ostale rashode). Iz bilance uspjeha je vidljivo da je Udruga „Amus“ na kraju 2012. godine imala rashode manje od ostvarenog prihoda. U 2012. godini nije bilo raspodjele naknade nosiocima prava.

U Tabeli broj 1 je prikazano finansijsko poslovanje Udruge „AMUS“, a u Tabeli broj 2 su prikazani troškovi poslovanja.

Tabela 1. Prikaz finansijskog poslovanja Udruge „AMUS“ u KM

NAZIV KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	GODINA	UKUPNA POTRAŽIVANJA	UKUPNI PRIHOD	TROŠKOVI POSLOVANJA	%	RASPOREĐENA SREDSTVA	%
„AMUS“ Sarajevo	2012.	19.725	60.192	43.392	72%	0	0%
	Ukupno	19.725	60.192	43.392	72%	0	0%

Tabela 2. Prikaz troškova poslovanja Udruge „AMUS“ u KM

10.308	Troškovi plaća
427	Troškovi održavanja čistoće
6.326	Troškovi autorskog ugovora
598	Troškovi sitnog inventara
1.039	Troškovi zakupa
3.569	Troškovi uredskog materijala
391	Troškovi bankovne provizije

2.220	Troškovi PTP-a
497	Troškovi održavanja opreme
391	Troškovi reprezentacije
80	Troškovi softvera
5.052	Troškovi toplog obroka
4.113	Dnevnice, prevoz, noćenje, sl. put
1.275	Troškovi komunalija
600	Troškovi humanitarni
5.988	Troškovi ostali
518	Trošak amortizacije
43.392	Ukupni troškovi poslovanja

Finansijsko poslovanje za 2013. godinu

Asocijacija kompozitora-muzičkih stvaralaca AMUS je dana 18.9.2013. godine dostavila obavještenje Institutu za intelektualno vlasništvo u kojem se navodi da je AMUS u septembru 2013. godine počeo sa isplatama autorskih tantijema svim svojim članovima. Radi se o prvoj isplati autorskih naknada od dobijanja dozvole za kolektivno ostvarivanje autorskih muzičkih prava.

Troškovi poslovanja AMUS-a u periodu od 1.1.2013. do 1.9.2013. godine iznosili su **188.659 KM (23%)**. Raspodjeljena sredstva u istom periodu iznosila su **631.596 KM (77%)** od čega je nosiocima prava isplaćeno **505.277 KM**, a za poreze i doprinose iznos od **126.319 KM**.

Provođenje tačke 4. Rješenja o dodjeli dozvole AMUS

Institut je dana 23.10.2013. godine zaprimio informaciju od AMUS-a u kojoj je navedeno da „Sine Qua Non“ Agencija za zastupanje i zaštitu autorskih prava d.o.o. Sarajevo ne poštuje obaveze iz tačke 4. dispozitiva Rješenja o izdavanju dozvole za kolektivno ostvarivanje prava autora muzičkih djela Asocijaciji kompozitora-muzičkih stvaralaca AMUS iz Sarajeva, u kojoj je navedeno da će se u roku od 30 dana od dana donošenja Rješenja posebnim sporazumom regulisati međusobni odnosi između „AMUS“-a i „Sine Qua Non“-a o preuzimanju relevantne dokumentacije neophodne za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava autora muzičkih djela. U informaciji se navodi da se AMUS u više navrata obraćao „Sine Qua Non“ d.o.o sa zahtjevom za ispunjavanjem navedenih obaveza, ali to ni do izrade ovog izvještaja nije učinjeno. Navedeno je da se neispunjavanjem navedenih obaveza AMUS-u stvaraju poteškoće u radu, iz sljedećih razloga:

1. „Sine Qua Non“ d.o.o. je zadržao baze podataka koje su finansirane sredstvima autora čija su prava ostvarivali proteklih 10 godina;
2. Pristup svjetskim bazama (IPI i WID) pod kodnim brojem 216 i dalje ima „Sine Qua Non“;
3. Kompletna dokumentacija o muzičkim autorima i njihovim djelima, prijave djela, međunarodni ugovori, obrasci, i dr. nalazi se kod „Sine Qua Non“ d.o.o.;
4. Infrastruktura (računari, serveri, sredstva za rad, kancelarijski namještaj i dr.), i sredstva Fonda za kulturna i socijalna davanja u iznosu od preko 300.000 EUR nalaze se i dalje kod „Sine Qua Non“ d.o.o..

Zbog nemogućnosti provođenja tačke 4. Rješenja AMUS se obratio Institutu sa zahtjevom da se razmotre dalje mjere, odnosno angažuju nadležni organi kako bi Agencija „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo ispunila svoje obaveze.

1. Poslovanje Udruženja za zaštitu prava izvođača UZUS Sarajevo za period od 1.1.2012. – 11.8.2012. godine

Izveštaj o poslovanju "UZUS" Sarajevo, sa pratećom dokumentacijom zaprimljen je u Institutu 16.8.2013. godine.

Udruga „Uzus“ nije dostavila Glavnu knjigu o finansijskom poslovanju za 2012. godinu iz koje se može vidjeti finansijsko poslovanje po analitičkim kontima. Dostavljena je kopija Bilance stanja i Bilance uspjeha na 31.12.2012. godine.

Iz Bilance stanja na dan 31.12.2012. godine vidljivo je da su tekuća sredstva iskazana u iznosu od **1.054.078 KM** (iznos od 825 KM se odnosi na novac i novčani ekvivalent, a iznos od 1.053.253 KM se odnosi na kratkoročne plasmane i potraživanja). Institut nije uspio doći do podataka na što su se odnosila kratkoročna potraživanja iz razloga što nije dostavljena Glavna knjiga po analitičkim kontima za navedeni period. Također kratkoročne obveze su iskazane u iznosu od **1.008.150 KM** (iznos od 12.204 KM se odnosi na tekuće obveze, a iznos od 995.946 KM se odnosi na kratkoročna razgraničenja i rezervisanja).

Iz Bilance uspjeha na dan 31.12.2012. godine vidljivo je da je ostvaren ukupan prihod u iznosu od **43.228 KM** (iznos od 1.000 KM se odnosi na prihod iz proračuna, a iznos od 42.228 KM se odnosi na prihod iz vlastite aktivnosti). Institut nije uspio doći do podataka po kojem osnovu su ostvareni ovi prihodi iz razloga što nije dostavljena Glavna knjiga po analitičkim kontima za navedeni period. Također ukupni rashodi su iskazani u iznosu od **64.101 KM** (iznos od 3.576 KM se odnosi na materijal i energiju, iznos od 24.543 KM se odnosi na usluge, iznos od 27.058 KM se odnosi na plate i ostala primanja zaposlenih, iznos od 2.079 KM se odnosi na amortizaciju, a iznos od 6.845 KM se odnosi na ostale rashode). Iz bilance uspjeha je vidljivo da je Udruga „UZUS“ na kraju 2012. godine imala prihode manje od rashoda. Raspodijeljena sredstva u 2012. godini su **0 KM**.

Institut za intelektualno vlasništvo BiH nije bio u mogućnosti napraviti tabelu troškova poslovanja prema analitici iz razloga što udruga „Uzus“ nije dostavila Glavnu knjigu poslovanja, niti bilo koji drugi finansijski dokument iz kojega bi se mogli vidjeti nastali troškovi.

U Tabeli broj 1 je prikazano finansijsko poslovanje Udruge „Uzus“.

Tabela 1. Prikaz finansijskog poslovanja Udruge „Uzus“ u KM

NAZIV KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	GODINA	UKUPNA POTRAŽIVANJA	UKUPNI PRIHOD	TROŠKOVI POSLOVANJA	%	RASPOREĐENA SREDSTVA	%
„Uzus“ Sarajevo	2012.	1.053.253	43.228	64.101	148%	0	0%
	Ukupno	1.053.253	43.228	64.101	148%	0	0%

U izvještajnom period udruženje nije sklopilo nijedan novi ugovor sa korisnicima, niti sa stranim kolektivnim organizacijama. Takođe, navedeno je da se Skupština udruženja nije sastajala niti je donosila odluke u vezi sa daljim poslovanjem udruženja.

U izvještaju se navodi da, iako je pokrenut veliki broj sudskih postupaka za naplatu potraživanja, u izvještajnom periodu nije donesena nijedna pravosnažna sudska odluka niti su zaključene nove sudske nagodbe.

2. Poslovanje "Sine Qua Non" d.o.o. Agencija za zastupanje i zaštitu autorskih prava Sarajevo za period od 1.1.2012. – 21.6.2012. godine

Institut za intelektualno vlasništvo BiH je dana 24.7.2013. godine zaprimio izvještaj od „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo, u kojem se naglašava da se „Sine Qua Non“ d.o.o. Agencija za zastupanje i zaštitu autorskih prava ne finansira iz budžeta Bosne i Hercegovine, niti je agencija ikada bila budžetski korisnik, zbog čega rad i poslovanje „Sine Qua Non“ d.o.o Sarajevo ne spada u ingerencije Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. S obzirom da Institutu nisu dostavljena tražena dokumenta o poslovanju „Sine Qua Non“-a, kao ni finansijski izvještaj o ukupno ostvarenom prihodu, troškovima poslovanja i sredstvima koja su raspođeljena autorima, Institut nije mogao sačiniti analizu poslovanja „Sine Qua Non“ d.o.o. Sarajevo.

3. Poslovanje Udruženja za zaštitu diskografskih izdanja „Kvantum“ Bijeljina za period od od 1.1.2012. – 11.8.2012. godine

Izvještaj o poslovanju Udruženja za zaštitu diskografskih izdanja "KVANTUM" Bijeljina, sa pratećom dokumentacijom zaprimljen je u Institutu 1.10.2013. godine.

Udruženje „Kvantum“ nije dostavilo Glavnu knjigu o finansijskom poslovanju za 2012. godinu iz koje se može vidjeti finansijsko poslovanje po analitičkim kontima. Dostavljena je kopija Bilance stanja na dan 31.12.2012. godine, kopija Bilance uspjeha na 31.12.2012. godine i kopija Bilance tokova novca na dan 31.12.2012. godine.

Iz Bilance stanja na dan 31.12.2012. godine vidljivo je da su tekuća sredstva iskazana u iznosu od **30.957 KM** (iznos od 6.530 KM se odnosi na novac i novčani ekvivalent, iznos od 453 KM se odnosi na porez na dodanu vrijednost, a iznos od 23.974 KM se odnosi na kratkoročna potraživanja). Institut je iz ove bilance uspio doći do podataka da su se kratkoročna potraživanja odnosila na kupce u zemlji, a novac i novčani ekvivalent se odnosi na sredstva žiro računa i gotovine u blagajni (na žiro računu se nalazi 69 KM a na blagajni se nalazi 6.461 KM). Također kratkoročne obveze su iskazane u iznosu od **12.988 KM** (iznos od 10.881 KM se odnosi na obveze prema dobavljačima, iznos od 1.624 KM se odnosi na obaveze prema zaposlenima, a iznos od 483 KM se odnosi na poreze i doprinose).

Iz Bilance uspjeha na dan 31.12.2012. godine vidljivo je da je ostvaren ukupan prihod u iznosu od **85.738 KM** (iznos od 72.460 KM se odnosi na poslovni prihod od tantijema, iznos od 10.484 KM se odnosi na prihod od ukidanja dugoročnih rezervisanja, iznos od 27 KM se odnosi na prihod od kamata, a iznos od 2.767 KM se odnosi na prihod od ispravki grešaka iz proteklog perioda). Također ukupni rashodi su iskazani u iznosu od **85.738 KM** (iznos od 622 KM se odnosi na troškove materijala, iznos od 43.598 KM se odnosi na troškove zarada i ostalih ličnih primanja, iznos od 12.532 KM se odnosi na troškove proizvodnih usluga, iznos od 410 KM se odnosi na amortizaciju, a iznos od 28.576 KM se odnosi na nematerijalne troškove).

Iz Bilance tokova gotovine na dan 31.12.2012. godine vidljivo je da početno stanje iznosi **4.417 KM**. Ukupan promet je kako slijedi:

1. Ukupan priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti je **97.619 KM** (iznos od 63.804 KM je priliv od kupaca i primljeni avansi, iznos od 33.788 KM je ostali priliv iz poslovne aktivnosti, a iznos od 27 KM je priliv od kamata),
2. Ukupan odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti je **95.506 KM** (iznos od 32.888 KM je odliv prema dobavljačima i dati avansi, iznos od 11.489 KM je odliv za plate i ostala lična primanja, a iznos od 51.129 KM je odliv za ostale poslovne aktivnosti),
3. Neto priliv je **2.113 KM**.

Iz navedenog je vidljivo da je novac i novčani ekvivalent na 31.12.2012. godine iznosio **6.530 KM** (iznos od 4.417 KM se odnosi na početno stanje i iznos od 2.113 KM se odnosi na priliv iz tekuće godine).

Raspodijeljenih sredstava u 2012. godini nije bilo.

U Tabeli broj 1 je prikazano finansijsko poslovanje Udruženja „Kvantum“, a u Tabeli broj 2 su prikazani troškovi poslovanja.

Tabela 1. Prikaz finansijskog poslovanja Udruge „Kvantum“ u KM

NAZIV KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	GODINA	UKUPNA POTRAŽIVANJA	UKUPNI PRIHOD	TROŠKOVI POSLOVANJA	%	RASPOREĐENA SREDSTVA	%
„Kvantum“ Bijeljina	2012.	23.974	85.738	85.738	100%	0	0%
	Ukupno	23.974	85.738	85.738	100%	0	0%

Tabela 2. Prikaz troškova poslovanja Udruge „Kvantum“ u KM

9.271	Troškovi bruto plaća
2.288	Troškovi reprezentacije
4.152	Troškovi bruto po ugovorima
10.000	Troškovi administrativnih usluga
8.455	Troškovi zakupa
622	Troškovi uredskog materijala
600	Troškovi bankovne provizije
4.077	Troškovi PTP-a
1.000	Troškovi revizorskih izvještaja
880	Troškovi oglasa
340	Troškovi softvera
1.067	Troškovi smještaja i ishrane
4.640	Dnevnice za službeni put
120	Troškovi fotokopiranja
24.468	Troškovi uporabe osobnog vozila
13.348	Troškovi ostali
410	Trošak amortizacije
85.738	Ukupni troškovi poslovanja

4. Poslovanje „ELTA-KABEL“ d.o.o. Doboj Preduzeće za prenos zvuka, slike ili ostalih informacija kablovima za period od 1.1.-11.8.2012. godine

Do izrade ovog izvještaja Institut nije zaprimio traženi izvještaj od „Elta-kabel“ d.o.o. Doboj, te nije mogao sačiniti analizu poslovanje ovog preduzeća.

VII. Osvrt i zaključak

Tokom izvještajnog perioda Institut je, primjenjujući Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, oduzeo dozvole za obavljanje poslova ostvarivanja autorskog i srodnih prava i to sljedećim pravnim licima: „Sine Qua Non“ d.o.o Sarajevo, „Kvantum“ Bijeljina, „Uzus“ Sarajevo i „Elta kabel“ d.o.o. Doboj. Dominantni razlozi za takvo rješenje Instituta su bili neusklađenost poslovanja pomenutih pravni lica sa principima demokratičnosti, transparentnosti i posvećenosti interesima nosilaca prava, koji su normativno razrađeni u Zakonu o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini. Iako je Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava ostavljen rok od 2 godine da usklade svoj statusni oblik i poslovanje sa odredbama zakona, pomenuta pravna lica to nisu učinila čime su ispunjeni zakonski uslovi za prestanak njihovog rada.

Neobnavljanjem dozvola učinjen je prvi korak ka okončanju stanja koje je začeto znatno prije donošenja aktuelnog Zakona, kad su propisi omogućavali da se pod etiketom kolektivnog ostvarivanja prava, obavljaju poslovi koji su bili kombinacija individualnog ostvarivanja prava, kolektivnog ostvarivanja prava i drugih privrednih aktivnosti. Takvim načinom poslovanja organizacije nisu služile za ostvarivanje prava autora, izvođača i proizvođača fonograma (što je suština njihove funkcije), već su bile pravni okvir za ubiranje novca od korisnika predmeta zaštite, kojim se zatim na netransparentan način raspolagalo, prvenstveno u interesu lica koja su upravljala tim organizacijama, kao i lica koja su sa njima povezana.

Oduzimanjem/neobnavljanjem dozvola za rad pomenutim organizacijama stvoreni su uslovi za uspostavljanje sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u BiH, u skladu sa zakonom.

U toku izvještajnog perioda Institut je zaprimio 9 zahtjeva za izdavanje dozvola za kolektivno ostvarivanje prava, od kojih 8 u 2012. godini i 1 zahtjev u 2013. godini. Postupci po svim zahtjevima su okončani u izvještajnom periodu od čega je po jednom zahtjevu izdato odobrenje za obavljanje kolektivnog ostvarivanja prava, dok su po ostalim zahtjevima postupci okoćani odbacivanjem, obustavljanjem ili odbijanjem.

Jedino udruženje koje je od Instituta dobilo dozvolu za kolektivno ostvarivanje prava autora muzičkih djela, je Asocijacija kompozitora-muzičkih stvaralaca AMUS iz Sarajeva. Na osnovu dokumentacije koja je bila priložena uz zahtjev za izdavanje dozvole, Institut je ocijenio da AMUS ispunjava zakonske uslove da počne da funkcioniše kao organizacija za kolektivno ostvarivanje prava.

Iako je AMUS počeo da radi od jula 2012. godine iz izvještaja je vidljivo da su provedene aktivnosti rezultirale zaključenjem kolektivnog ugovora sa reprezentativnim udruženjima korisnika u relativno kratkom vremenskom periodu (PEM, URS i AEM), omasovljenjem članstva (od 235 zaključenih ugovora na 405 ugovora o isključivom prenosu prava) te, isplatama tantijema nosiocima prava. Prema trenutno raspoživim indikatorima troškovi poslovanja organizacije kreću se u okvirima međunarodnih standarda.

Gledajući sa aspekta idealnog sistema, činjenica da se trenutno u BiH znatan dio prava ne ostvaruje na kolektivan način, ukazuje da sistem još uvek nije zaživio, tj. da ne funkcioniše u obimu koji bi garantovao ostvarenje ciljeva Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava. Takvo stanje, ipak, predstavlja prelaz ka zakonitom kolektivnom ostvarivanju prava, i svakako je prihvatljivije od ranijeg stanja u kojem su korisnici predmeta zaštite (privredni subjekti) bili opterećeni davanjima na ime naknada koje nisu nalazile svoj put do nosilaca prava. U tom smislu, smanjenjem broja organizacija sa četiri na jednu, nosiocima prava se nije pogoršao materijalni položaj, budući da većina njih nije uspjevala da ostvari prihode ni preko tadašnjih specijalizovanih pravnih lica. Realno je očekivati da će se u budućnosti i drugi nosioci prava organizovati i udružiti u odgovarajuće organizacije koje će ispuniti zakonske uslove za dobijanje dozvole za kolektivno ostvarivanje prava.

VIII Prijedlog zaključka

Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine predlaže da se donese sljedeći:

Zaključak

1. Usvaja se Izvještaj o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini za 2012. godinu.
2. Pozivaju se autori i drugi nosioci prava koji nisu u sistemu kolektivnog ostvarivanja prava, a željeli bi da budu, da intenziviraju svoje aktivnosti u cilju udruživanja radi kolektivnog ostvarivanje njihovih prava.
3. Pravna lica kojima je oduzeta dozvola za ostvarivanje autorskog i srodnih prava („SINE QUA NON“ d.o.o. Sarajevo, „UZUS“ Sarajevo, „KVANTUM“ Bijeljina i „ELTA KABEL“ d.o.o. Doboj) od 11.08.2012. godine nisu u sistemu kolektivnog ostvarivanja prava čime je prestala nadležnost Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine za vršenje nadzora nad njihovim radom. Imajući u vidu da postoje otvorena potraživanja na osnovu ugovora, sudskih presuda kao i neisplaćena sredstva na računima ovih pravnih lica neophodno je angažovati relevantne institucije u Bosni i Hercegovini da utvrde usklađenost njihovog finansijskog poslovanja sa Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava i drugim propisima.
4. Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine će nastaviti da informiše Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i javnost o funkcionisanju sistema kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u Bosni i Hercegovini kroz svoje redovne izvještaje o radu.